

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

*[CURRENT ISSUES
OF UKRAINIAN LINGUISTICS:
THEORY AND PRACTICE]*

*[АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
УКРАИНСКОЙ ЛИНГВИСТИКИ:
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА]*

XLIII

Засновано 2000 року

*Рекомендовано до друку
Вченою радою
Навчально-наукового
інституту філології
26 жовтня 2021 року*

УДК 81.161.2
ББК 81.2 Ук-5

Рецензенти:

О.В. Романенко, д-р філол. наук, проф.

Л.В. Кравець, д-р філол. наук, проф.

Л.В. Домилівська, канд. філол. наук, доц.

А 43 **Актуальні проблеми української лінгвістики : теорія і практика : зб. наукових праць. Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2021. Вип. 43. 179 с.**

У збірнику наукових праць аналізуються актуальні, перспективні, дискусійні питання сучасної лінгвістики в її множинних дослідницьких парадигмах. Видання розраховано на фахівців у галузях філології, філософії, культурології, історії та інших соціогуманітарних дисциплін, а також науковців вищих навчальних закладів.

ISSN 2311-2697 (Print)
ISSN 2523-4870 (Online)

DOI:
<https://doi.org/10.17721/APULTP>

Наукова індексація:

INDEX COPERNICUS (Польща)
ERIH PLUS (Норвегія)
RESEARCH BIB (Японія)
УКРАЇНІКА НАУКОВА (Україна)
DOAJ

LINGUISTIC BIBLIOGRAPHY
GOOGLE SCHOLAR
ROAD
OUCI
ULRICH'SWEB

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – Серія КВ № 5755 від 15.01.2002 р. Перереєстровано: **Свідоцтво про державну реєстрацію** друкованого засобу масової інформації – Серія КВ № 24318-14158ПР від 24.01.2020 р.

Збірник наукових праць є **фаховим виданням із дисциплін філологічного профілю** (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.10.2015 р., № 1021). Категорія "Б"

Цей журнал ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons Зазначення Авторства 4.0 Міжнародна

Спеціальність ДАК / міжнародна сертифікація:

філологічні науки (мовознавство) / language and linguistics
соціальні комунікації / social communication

Періодичність: двічі на рік (електронна версія розміщується на сайті видання не пізніше **1 лютого та 1 липня** кожного року)

OPEN ACCESS

© Актуальні проблеми української лінгвістики : теорія і практика

Головний редактор:

Л.І. Шевченко, чл.-кор. НАН України, д-р філол. наук, проф.

Відповідальний секретар:

Д.Ю. Сизонов, канд. філол. наук, доц.

Редакційна колегія:

Б.М. Ажнюк, чл.-кор. НАН України, д-р філол. наук, проф.;

Ф.С. Бацевич, д-р філол. наук, проф.;

А. Брацкі, д-р гуманіт. наук, проф. (Польща);

Л.П. Гнатюк, д-р філол. наук, проф.;

Дель Гаудіо Сальваторе, PhD (д-р філософії), габілітований д-р, проф.
(Італія | Україна);

В.В. Дубічинський, д-р філол. наук, проф. (Польща);

С.Я. Єрмоленко, акад. НАН України, д-р філол. наук, проф.;

А.П. Загнітко, чл.-кор. НАН України, д-р філол. наук, проф.;

М. Каранфіловскі, д-р філол. наук, проф. (Північна Македонія);

А. Кіклевіч, д-р філол. наук, проф. (Польща);

Т.Ю. Ковалевська, д-р філол. наук, проф.;

Л.Ф. Компанцева, д-р філол. наук, проф.;

О.В. Левко, канд. філол. наук, доц.;

Л.А. Лисиченко, д-р філол. наук, проф.;

Г.П. Півторак, акад. НАН України, д-р філол. наук, проф.;

Р.П. Радишевський, акад. НАН України, д-р філол. наук, проф.;

С.К. Росовецький, д-р філол. наук, проф.;

М.А. Собуцький, д-р філол. наук, проф.;

Л. Тантуровска, д-р філол. наук, проф. (Північна Македонія);

О.О. Тараненко, чл.-кор. НАН України, д-р філол. наук, проф.;

Б. Тошович, д-р філол. наук, проф. (Австрія);

А. Фаловскі, д-р філол. наук, проф. (Польща);

В.А. Широков, акад. НАН України, д-р техн. наук, проф.

Адреса редакційної колегії: 01601, м. Київ, бул. Т. Шевченка, 14, ауд. 131,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Навчально-науковий інститут філології, тел. +380 (44) 239-33-66;

e-mail: apultp@univ.net.ua ; style_m_k@ukr.net

web: <http://apultp.knu.ua>

УДК 81.161.2
ББК 81.2 УК-5

Reviewers:

O.V. Romanenko, doctor of philology, prof.
L.V. Kravets, doctor of philology, prof.
L.V. Domylivska, PhD of philology, assoc. prof.

A 43 Current issues of Ukrainian linguistics : theory and practice : scientific digest. Kyiv : Publishing center "Kyiv university", 2021. Vol. 43. 179 p.

The scientific digest contains contributions dedicated to the analysis of relevant, promising, controversial issues of modern linguistics in its plural research paradigmes. It is addressed to specialists in various disciplines of humanities: philology, philosophy, culturology, history etc. as well as to university scholars.

ISSN 2311-2697 (Print)
ISSN 2523-4870 (Online)

DOI:
<https://doi.org/10.17721/APULTP>

Scientific indexation:

INDEX COPERNICUS (Poland)
ERIH PLUS (Norway)
RESEARCH BIB (Japan)
SCIENTIFIC UKRAINE (Ukraine)
DOAJ

LINGUISTIC BIBLIOGRAPHY
GOOGLE SCHOLAR
ROAD
OUCI
ULRICH'SWEB

Certificate of state registration of the print media (KB № 5755, 15.01.2002).

Certificate of state registration of the print media (KB № 24318-14158IIP, 24.01.2020 p.)

The scientific digest is a **professional edition of philological sciences** (decree of the Ministry of education and science of Ukraine, 07.10.2015, № 1021). **Category "Б" (Ukraine)**

This digest is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

International certification:

language and linguistics
social communication

Frequency: twice a year (online version is posted on the website of the edition no later than **February 1** and **July 1** of each year)

OPEN ACCESS

© Current issues of Ukrainian linguistics : theory and practice

Chief editor:

L.I. Shevchenko, corresponding member of NAS of Ukraine,
doctor of philology, prof.

Executive secretary:

D.Y. Syzonov, PhD, assoc. prof.

Editorial board:

B.M. Azhnyuk, corresponding member of NAS of Ukraine,
doctor of philology, prof.;

F. S. Batsevych, doctor of philology, prof.;

A. Bratski, doctor of humanities, prof. (Poland);

Del Gaudio Salvatore, PhD, Dr. habil., prof. (Italy | Ukraine);

V. V. Dubichynskiy, doctor of philology, prof. (Poland);

A. Falowski, doctor of philology, prof. (Poland);

L. P. Hnatiuk, doctor of philology, prof.;

S. Y. Yermolenko, acad. of NAS of Ukraine, doctor of philology, prof.;

M. Karanfilovski, doctor of philology, prof. (North Macedonia);

A. Kiklevich, doctor of philology, prof. (Poland);

L. F. Kompantseva, doctor of philology, prof.;

T. Y. Kovalevska, doctor of philology, prof.;

O. V. Levko, PhD, assoc. prof.;

L. A. Lysychenko, doctor of philology, prof.;

G. P. Pivtorak, acad. of NAS of Ukraine, doctor of philology, prof.;

R. P. Radyshevskyy, acad. of NAS of Ukraine, doctor of philology, prof.;

S. K. Rosovetskyi, doctor of philology, prof.;

M. A. Sobutskiy, doctor of philology, prof.;

V. A. Shyrovkov, acad. of NAS of Ukraine, doctor of technical sciences, prof.;

L. Tanturovska, doctor of philology, prof. (North Macedonia);

O. O. Taranenko, corresponding member of NAS of Ukraine,
doctor of philology, prof.;

B. Toshovych, doctor of philology, prof. (Austria);

A. P. Zagnitko, corresponding member of NAS of Ukraine,
doctor of philology, prof.

Editorial address: 01601 Kyiv, Taras Shevchenko Blvd, 14, aud. 131,
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Educational and Scientific Institute of Philology, tel. +380 (44) 239-33-66;

e-mail: apultp@univ.net.ua ; style_m_k@ukr.net

web: <http://apultp.knu.ua>

УДК 81.161.2
ББК 81.2 Ук-5

Рецензенты:

Е.В. Романенко, д-р филол. наук, проф.
Л.В. Кравец, д-р филол. наук, проф.
Л.В. Домилловская, канд. филол. наук, доц.

А 43 **Актуальные проблемы украинской лингвистики : теория и практика : сб. научных трудов. Киев : ИПЦ "Киевский университет", 2021. Вып. 43. 179 с.**

В сборнике научных трудов анализируются актуальные, перспективные, дискуссионные вопросы современной лингвистики в ее множественных исследовательских парадигмах. Издание адресуется специалистам в области филологии, философии, культурологии, истории и других социогуманитарных дисциплин, а также исследователям высших учебных заведений.

ISSN 2311-2697 (Print)
ISSN 2523-4870 (Online)

DOI:
<https://doi.org/10.17721/APULTP>

Научная индексация:

INDEX COPERNICUS (Польша)
ERIH PLUS (Норвегия)
RESEARCH BIB (Япония)
УКРАИНИКА НАУЧНАЯ (Украина)
DOAJ

LINGUISTIC BIBLIOGRAPHY
GOOGLE SCHOLAR
ROAD
OUCI
ULRICH'SWEB

Свидетельство о государственной регистрации печатного средства массовой информации – Серия КВ № 5755 от 15.01.2002 г. Перерегистрировано: **Свидетельство о государственной регистрации** печатного средства массовой информации – Серия КВ № 24318-14158ПР от 24.01.2020 г.

Сборник научных трудов является **специализированным изданием по дисциплинам филологического профиля** (приказ Министерства образования и науки Украины от 07.10.2015 г., № 1021). **Категория "Б"**.

Этот журнал доступен по лицензии Creative Commons "Attribution" ("Атрибуция") 4.0 Всемирная

Специальность ДАК / международная сертификация:

филологические науки (языкознание) / language and linguistics
социальные коммуникации / social communication

Периодичность: дважды в год (электронная версия размещается на сайте не позже **1 февраля** и **1 июля** каждого года)

OPEN ACCESS

© Актуальные проблемы украинской лингвистики : теория и практика

Главный редактор:

Л.И. Шевченко, чл.-кор. НАН Украины, д-р филол. наук, проф.

Ответственный секретарь:

Д.Ю. Сизонов, канд. филол. наук, доц.

Редакционная коллегия:

Б.Н. Ажнюк, чл.-кор. НАН Украины, д-р филол. наук, проф.;

Ф.С. Бацевич, д-р филол. наук, проф.;

А. Брацки, д-р гуманитар. наук, проф. (Польша);

Л.П. Гнатюк, д-р филол. наук, проф.;

Дель Гаудио Сальваторе, PhD (д-р философии), хабил. д-р, проф.
(Италия | Украина);

В.В. Дубичинский, д-р филол. наук, проф. (Польша);

С.Я. Ермоленко, акад. НАН Украины, д-р филол. наук, проф.;

А.А. Загнитко, чл.-кор. НАН Украины, д-р филол. наук, проф.;

М. Каранфиловски, д-р филол. наук, проф. (Северная Македония);

А. Киклевич, д-р филол. наук, проф. (Польша);

Т.Ю. Ковалевская, д-р филол. наук, проф.;

Л.Ф. Компанцева, д-р филол. наук, проф.;

А.В. Левко, канд. филол. наук, доц.;

Л.А. Лисиченко, д-р филол. наук, проф.;

Г.П. Пивторак, акад. НАН Украины, д-р филол. наук, проф.;

Р.П. Радышевский, акад. НАН Украины, д-р филол. наук, проф.;

С.К. Росовецкий, д-р филол. наук, проф.;

М.А. Собуцкий, д-р филол. наук, проф.;

Л. Тантуrowsка, д-р филол. наук, проф. (Северная Македония);

А.О. Тараненко, чл.-кор. НАН Украины, д-р филол. наук, проф.;

Б. Тошович, д-р филол. наук, проф. (Австрия);

А. Фаловски, д-р филол. наук, проф. (Польша)

В.А. Широков, акад. НАН Украины, д-р техн. наук, проф.

Адрес редакционной коллегии: 01601, г. Киев, бул. Т. Шевченко, 14, ауд. 131,

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,

Учебно-научный институт филологии,

тел. +380 (44) 239-33-66;

e-mail: apultp@univ.net.ua ; style_m_k@ukr.net

web: <http://apultp.knu.ua>

СУЧАСНА ЛІНГВІСТИКА
В ІДЕЯХ І ДОСЛІДНИЦЬКИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ

УДК 811.161.2:81'42

DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTR.2021.43.8-21>

Шевченко Л.І.

ORCID ID: 0000-0001-6290-2307

Web of Science ResearcherID: AAA-7939-2020

ScopusID: 57214792424

Сизонов Д.Ю.

ORCID ID: 0000-0003-1162-2182

Web of Science ResearcherID: I-1138-2018

ScopusID: 57209321114

**ЮРИСЛІНГВІСТИКА В КИЇВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ:
ПРОГНОЗОВАНА
КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ**

***Анотація.** У статті запропонована концептуальна модель впровадження в освітній процес Київського національного університету імені Тараса Шевченка інноваційної програми, що є перспективно зорієнтованою на розвиток комунікативних можливостей української мови та формування іміджевих стратегій державотворення сучасної України. Визначено мету і завдання нової програми, сформульовані перспективні проблеми юрислінгвістики як неонапряму філологічної науки. Також аналізується світовий досвід запровадження нової юрислінгвістичної спеціальності у провідних закладах освіти, прослідковується історія і сучасність світової та української юрислінгвістики. Доведено, що юрислінгвістика є можливістю застосування лінгвістичної компетенції як інструменту пізнання мови у формалізації системних, точних, світоглядно визначених регулятивних механізмів соціальної структури / соціальної правосвідомості громадян. Акцент у статті зроблено і на навчально-методичному забезпеченні спеціальності (підручники, посібники, навчально-методичні комплекси, наукові статті), які передували запровадженню інноваційної освітньої програми з юрислінгвістики. У конкурентному освітньому просторі та у зв'язку із розвитком модерних знань важливою є еволюція освітнього простору, що відповідає сучасним соціальним викликам, а отже є перспективною для сучасної науки. Київський університет завжди був і є індикатором перспективної та модерної освіти, де юрислінгвістика посяде*

.....
 достойне місце у фаховій комунікації. Достойною відповіддю на конкурентні виклики стане, безумовно, спеціальна університетська програма з юрислінгвістики, де мовознавча експертиза матиме ґрунтовний кваліфікаційний базис у комплексі сучасних лінгвістичних та юридичних знань.

Ключові слова: юрислінгвістика; лінгвістична експертиза; інноваційна лінгвістика; неофілологія.

Інформація про автора: Шевченко Лариса Іванівна – член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор; завідувач кафедри стилістики та мовної комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Сизонов Дмитро Юрійович – кандидат філологічних наук, доцент; доцент кафедри стилістики та мовної комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Електронна адреса: style_m_k@ukr.net ; dm_sizonov@ukr.net

Larysa I. Shevchenko

ORCID ID: 0000-0001-6290-2307

Web of Science ResearcherID: AAA-7939-2020

ScopusID: 57214792424

Dmytro Y. Syzonov

ORCID ID: 0000-0003-1162-2182

Web of Science ResearcherID: I-1138-2018

ScopusID: 57209321114

LEGAL LINGUISTICS AT KYIV UNIVERSITY: PREDICTED CONCEPTUAL MODEL

Abstract. The article proposes a conceptual model of introduction of an innovative program into the educational process of Taras Shevchenko National University of Kyiv, which is promising for the development of communicative capabilities of the Ukrainian language and the formation of image strategies of statehood of modern Ukraine. The purpose and tasks of the new program are determined, perspective problems of legal linguistics as a neo-direction of philological science are formulated. The world experience of introduction of a new jurisprudential specialty in leading educational institutions is also analyzed, the history and modernity of world and Ukrainian legal linguistics are traced. It is proved that legal linguistics is an opportunity to use linguistic competence as a tool for learning the possibilities of language in the formalization of systematic, accurate regulatory mechanisms of social structure / social legal awareness of citizens. The article emphasizes the educational and methodological

support of the specialty (textbooks, manuals, educational and methodological complexes, scientific articles), which preceded the introduction of an innovative educational program in legal linguistics. In a competitive educational space and in connection with the development of modern knowledge, the evolution of educational space is important, which meets modern social challenges, and therefore is promising for modern science. Kyiv University has always been and is an indicator of promising and modern education, where legal linguistics will take a worthy place in the professional perspective. A worthy response to competitive challenges will be a special university program in legal linguistics, where linguistic expertise will have a solid qualification basis in the complex of modern linguistic and legal knowledge.

Key words: legal linguistics; linguistic expertise; innovative linguistics; neophilology.

Information about the authors: Shevchenko Larysa Ivanivna – Corresponding Member of NAS of Ukraine, Doctor of Philology, Professor; Head of the Department of Stylistics and Language Communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Syzonov Dmytro Yuriyovych – PhD, Associate Professor; Associate Professor of the Department of Stylistics and Language Communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

E-mail: style_m_k@ukr.net ; dm_sizonov@ukr.net

Шевченко Л.И.

ORCID: 0000-0001-6290-2307

Web of Science ResearcherID: AAA-7939-2020

ScopusID: 57214792424

Сизонов Д.Ю.

ORCID: 0000-0003-1162-2182

Web of Science ResearcherID: I-1138-2018

ScopusID: 57209321114

ЮРИСЛИНГВИСТИКА В КИЕВСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ: ПРОГНОЗИРОВАННАЯ КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ

Аннотация. В статье предложена концептуальная модель внедрения в образовательный процесс Киевского национального университета имени Тараса Шевченко инновационной программы, перспективно ориентированной на развитие коммуникативных возможностей украинского языка и формирование имиджевых стратегий государственной политики современной Украины.

Определены цели и задачи новой программы, сформулированы перспективные проблемы юрислингвистики как неонаправления филологической науки. Также анализируется мировой опыт внедрения новой юрислингвистической специальности в ведущих учебных заведениях, прослеживается история и современность мировой и украинской юрислингвистики. Доказано, что юрислингвистика является возможностью применения лингвистической компетенции как инструмента познания возможностей языка в формализации системных, точных, мировоззренчески определенных регулятивных механизмов социальной структуры/социального правосознания граждан. Акцент в статье сделан и на учебно-методическом обеспечении специальности (учебники, пособия, учебно-методические комплексы, научные статьи), предшествовавшие внедрению инновационной образовательной программы по юрислингвистике. В конкурентном образовательном пространстве и в связи с развитием современных знаний важна эволюция образовательного пространства, отвечающая современным социальным вызовам, а следовательно, является перспективной для современной науки. Киевский университет всегда был и есть индикатором перспективного и современного образования, где юрислингвистика займет достойное место в профессиональной коммуникации. Верным ответом на конкурентные вызовы станет, безусловно, специальная университетская программа по юрислингвистике, где лингвистическая экспертиза будет иметь основательный квалификационный базис в комплексе современных лингвистических и юридических знаний.

Ключевые слова: юрислингвистика; лингвистическая экспертиза; инновационная лингвистика; неофилология.

Информация об авторе: Шевченко Лариса Ивановна – член-корреспондент НАН Украины, доктор филологических наук, профессор; заведующая кафедрой стилистики и языковой коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Сизонов Дмитро Юрійович – кандидат филологических наук, доцент; доцент кафедры стилистики и языковой коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Электронный адрес: style_m_k@ukr.net ; dm_sizonov@ukr.net

У сучасному комунікативному просторі на особливу увагу науковців заслуговують інтенції мови, зреалізовані у важливих для суспільства сферах. Ідеться, насамперед, про функціональний ресурс мови, що пов'язаний із юриспруденцією. Неолінгвістика, зокрема її юрислінгвістичний напрям, у такій

Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика

постановці питання є можливістю застосування лінгвістичної компетенції як інструменту пізнання мови у формалізації системних, точних, світоглядно визначених регулятивних механізмів соціальної структури / соціальної правосвідомості громадян.

Підкреслимо, що юрислінгвістика –

- інноваційна галузь філологічного знання у спектрі соціальних наук та належить до особливого типу наукового пізнання і практичної діяльності соціуму. Об'єктом юрислінгвістики, на нашу думку, є мовна об'єктивація системи, структури та функцій юридичної комунікації, лінгвістичний аналіз усних / писемних текстів із позиції їх нормативності, функціональної доцільності, відповідності правовим і жанровим стандартам офіційної сфери спілкування;
- синкретична галузь наукового знання, що розвинулася як спеціалізований напрям стилістики, зосереджений на лінгвістичній інтерпретації юридичного тексту, мовного ресурсу, типового для законодавчої, дипломатичної та ділової сфери документа, публічного офіційного висловлювання: предметність включає лінгвістичну і юридичну компетенцію, необхідну для написання, редагування та наукової інтерпретації юридичного й офіційно-ділового тексту [12, с. 5].

Зважаючи на суспільну необхідність юрислінгвістичної компетенції та гостру потребу в підготовці фахівців названого напрямку, актуальність проблематики та пов'язану із розвитком філологічного знання перспективою, Київський національний університет імені Тараса Шевченка зосередив дослідницький і фаховий пошук на підготовці філологів-юрислінгвістів. У конкурентному освітньому просторі та у зв'язку із розвитком інноваційних знань важливою, як відомо, є еволюція освітнього простору, що відповідає сучасним соціальним викликам. Київський університет завжди був і є

.....

індикатором перспективної та сучасної освіти, а тому запровадження нових спеціальностей та освітніх програм – один із пріоритетів класичного і водночас модерного університету. "Швидкий розвиток ідей, знань, роль освітніх технологій та потреби студентів свідчать про те, що інновації є важливими у вищій освіті" [14, с. 123], а отже університетська освіта потребує інноваційних спеціальностей для підготовки фахівців світового рівня.

Відтак, освітньо-професійна програма "Українська мова та юрислінгвістика, англійська мова", яка пропонується для студентів Київського університету, розроблена відповідно до Закону України "Про вищу освіту"¹ та з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти².

Зауважимо, освітньо-професійна програма корелюється зі Стратегічним планом розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка: "формування наукової тематики наукових досліджень відповідно до актуальних напрямків розвитку фундаментальної та прикладної науки, потреб безпеки, обороноздатності і ефективного соціально-економічного розвитку України" [8].

Мета освітньо-професійної програми – підготовка фахівців з української мови та юрислінгвістики, що передбачає філологічну роботу з українсько- та англійськими текстами юридичної комунікації, здійснення фахової аналітики в соціальних сферах – юрислінгвістичної та юрисконсультативної діяльності.

Юридичний текст, отже, розглядається з погляду регулятивів мовно-комунікативної оцінки у проблемній ситуації – творення тексту, його редагування, аналізу, лінгвістичної експертизи та ін. в різних типах і формах правовідносин та юридичних колізій.

¹ Закон України "Про освіту" (ч. 6 ст. 10 та пп 16 ч. 1 ст. 13).

² Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2017 року № 600

Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика

Відтак, передбачаються різні рівні фахової компетенції: логічним видається підготовка в бакалавраті спеціалістів-юрислінгвістів першого рівня (освітньо-професійна програма "Українська мова та юрислінгвістика, англійська мова"), з можливістю пролонгації підготовки фахівців у магістратурі (другий рівень) за освітньо-науковою програмою "Лінгвістична експертиза та українська мова, англійська мова" та перспективою здобуття PhD в аспірантурі.

Значимо, що підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою "Українська мова та юрислінгвістика, англійська мова" відповідає європейським стандартам і здатна забезпечити освіту необхідних сучасному суспільству фахівців високого рівня. Так, комунікативний ресурс юридичної мови, визначений передусім її стилістичним потенціалом, опрацьовується, зокрема, в академічних програмах:

- Массачусетського технологічного інституту ("Linguistics and philosophy", "Comparative media and law studies"),
- Бостонського університету, де в "College of Communication" існують освітні програми "Communication studies", "Mass Communication and law",
- Варшавського та Ягеллонського університетів (спеціалізації з неофілології та права й адміністрування),
- Університету Umea University (комплексна дисципліна в департаменті дослідження мов "Юридична лінгвістика"),
- Канадського університету University of York (окрема магістерська програма з юридичної мови) та ін.

Наголосимо, що світова юрислінгвістика пропонує широкий спектр актуальної проблематики, яка розробляється і в теоретичному, і в прагматичному аспектах. Такі дослідження актуалізовані ще з початку ХХ ст. Передумовами становлення

названого неонапряму в західних суспільствах слугували важливі для механізмів функціонування соціумів потреби в аналізі правових і соціальних комунікативних практик та відповідний науковий синкретизм трьох наук – лінгвістики, правознавства та філософії.

Так, у німецькій науковій літературі розуміння юрислінгвістики як наукового напрямку пов'язано з працями 70-80-х рр. минулого століття. Вперше зустрічаємо поняття *правова лінгвістика* в дефініції "сукупності всіх методів і результатів досліджень, які стосуються питань зв'язку мови і правових норм та відповідають вимогам сучасної лінгвістики" [17, с. 105]. А отже, твердження про важливість синкретичних підходів до мови та юриспруденції (передусім у практичній діяльності) розгорталося у взаємозалежному ланцюжку: мова ↔ право ↔ судова практика ↔ комунікація. Сказане засвідчує широкий спектр аналізованих (зокрема італійськими дослідниками) питань, які зосереджуються на: професійній компетенції юриста та комунікативному ресурсі сучасної мови, психо- та соціологічних аспектах мовлення та гендерній політиці, юридичній комунікації в судових засіданнях та ін. (див. роботи Д. Веронесі, Ф. Скарпи, А. Райлі, А. Маріані) [16; 18; 19]. Названі питання є, безумовно, актуальними не тільки для італійської, а й світової юридичної (правової) лінгвістики та лінгвістичної експертизи. Робота юрислінгвіста, на думку французького дослідника Дж. Корню, має спиратися на сучасні системи права, що регулюють соціополітичне життя сучасних суспільств і враховують особливості міжособистісної комунікації [13].

У слов'янському світі – це практика, здобута у ХХ ст. і вже адаптована в незалежній Україні сучасною правовою системою [5, с. 60]. Так, українська юрислінгвістика на сьогодні невинно розвивається, акцентуючи увагу на проблематиці функціонування мови в юриспруденції, зокрема на практичних аспектах фахової діяльності лінгвіста-експерта та юрислінгвіста, можливостях ідентифікації конфліктного тексту, його мовних репрезентаціях, можливих аргументах у диспозиції оцінке

судження – твердження [10], застосуванні комп'ютерних технологій у лінгвістичній експертизі тексту [11]; лінгвістичній експертизі медійного тексту, його комунікативному потенціалі та статусі [1; 9]; аналізі мови в соціальних мержах та інтернеті [4], дослідженню лексико-фразеологічного ресурсу в патогенних текстах різних типів комунікації [7; 15] та ін.

Таким чином, дисципліни освітньо-професійної програми бакалаврату "Українська мова та юрислінгвістика, англійська мова" Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбивають загальні тенденції розвитку глобалізованого суспільства та формалізації мови спеціальної комунікативної сфери суспільства – юридичного спілкування, коли:

- в діловій і масовій комунікації формується потреба точної та ємної номінації юридичного поняття, процесу, явища;
- суттєво зростають вимоги до публічного мовлення, передусім у законодавчій сфері;
- важливим для суспільного консенсусу залишається питання ідентифікації тексту за приналежністю особі, певній соціальній групі чи комунікативній сфері;
- культурні потреби суспільства реалізуються не тільки у традиційних для художнього та розмовного слова формах, але й у характерних для модерних європейських соціумів культурних типах мовної комунікації, що підлягає правовій регламентації.

Програма сформована за принципами системності, логічності та практичної доступності, зокрема йдеться про нормативні дисципліни ("Стилістика юридичного тексту", "Історія української та світової юрислінгвістики", "Українська правнича термінологія", "Основи лінгвоекспертної діяльності", "Жанри юридичної комунікації" та ін.) та дисципліни вільного вибору в межах спеціалізацій "Юрислінгвістика та мультимедійна комунікація" та "Юрислінгвістика та спічрайтинг" ("Лексико-

фразеологічні параметри конфліктного тексту", "Бізнес-комунікація в контексті юрислінгвістики", "Медійна комунікація в мовно-правовому аспекті", "Юрислінгвістичний аспект копірайтингу", "Мовно-правовий аспект дипломатичного спічрайтингу", "Лінгвістичні аспекти медіаекології", "Лінгвоетичний вимір юридичного спічрайтингу" та ін.).

Підготовка фахівців, здатних працювати в державних інституціях, юридичних компаніях, аналітичних та інфоцентрах, судово-експертних бюро, адвокатських конторах, досудових спеціалізованих органах, громадських радах з мовно-правових питань, піар- та рекламних організаціях, діловій, політичній та бізнесовій сферах та ін. є завданням програми.

Пропедевтично, лектори майбутньої програми вже видали навчальні підручники, посібники та словники з юрислінгвістичної та лінгвоекспертної проблематики: серія інноваційних словників за редакцією Л. Шевченко та В. Муравйова [2; 3], підручник "Лінгвістична експертиза" (Л. Шевченко, Д. Сизонов) [5], словник дискурсивного типу "Юрислінгвістика: словник термінів і понять" (Л. Шевченко, Д. Дергач, Д. Сизонов; за редакцією Л. Шевченко) [12], навчальний посібник "Юридичний термін у лінгвістичному аналізі" (О. П'ятецька) [6], статті у фахових виданнях України та світу, триває робота над дослідницькими проектами з проблем лінгвістичної експертизи, апробуюються методики підготовки лінгвістичних експертиз для правоохоронних органів, судових процесів та ін.

На сучасному етапі розвитку юрислінгвістичного знання є всі підстави говорити про те, що у світовій філології започатковано окрему інноваційну галузь знання, що інтегрує дослідження з лінгвістикою та юриспруденцією. Це передусім, *судова комунікація*: функціонально-текстовий аналіз ідіостилістичних, лексичних, фонетичних, морфологічних та синтаксичних, а також стилістичних та комунікативних характеристик мови в судовому процесі; *законотворча сфера*, зокрема правила побудови, аналізу та тлумачення текстів законів та підзаконних документів; аналіз семантичних критеріїв однозначності,

ясності та точності в юридичній мові; особливості інтерпретації *нормативного тексту*; письмовий та усний юридичний переклад для судових потреб; виконання *комплексних лінгвістичних експертиз* різних типів; дослідження юридичних тезаурусів та створення нових лексикографічних реєстрів для юрислінгвістичних потреб та ін.

У межах заявлених освітніх програм із юрислінгвістики та лінгвоекспертології логічним є запуск *Юрислінгвістичного порталу*³, на якому розміщувалися б наукові матеріали в рамках нової освітньої програми, що актуалізує Стратегічний план розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2018-2025 рр.

Таким чином, запропонована концептуальна модель впровадження в освітній процес Київського національного університету імені Тараса Шевченка інноваційної програми є перспективно зорієнтованою на розвиток комунікативних можливостей української мови та формування іміджевих стратегій державотворення сучасної України. Студентам надаються кваліфікації, співмірні з викликами модерного часу і новим розумінням перспектив розвитку національної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ажнюк Л.В. Конфліктний медійний текст як об'єкт лінгвістичної експертизи. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2013. Вип. 27. С. 18-32.

2. Англо-український словник міжнародного, порівняльного і європейського права : близько 70000 термінів / Упорядн. В.І. Муравйов [та ін]; за ред. В.І. Муравйова, Л.І. Шевченко. Київ : Арій, 2009.

3. Англо-український, українсько-англійський юридичний словник : близько 70000 термінів / Упорядн. Л.І. Шевченко, В.І. Муравйов [та ін.] ; за ред. Л.І. Шевченко, В.І. Муравйова. Київ : Арій, 2010. 717 с.

4. Компанцева Л.Ф. Лінгвістична експертиза соціальних мереж: [підручник]. Київ: Аграр МедіаГруп, 2018.

³ URL: <http://legal-1.blogspot.com>

5. Лінгвістична експертиза: підручник / Л.І. Шевченко, Д.Ю. Сизонов; за ред. Л. І. Шевченко. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2021.
6. П'ятецька О.В. Юридичний термін у лінгвістичному аналізі : навч. посібник. Київ: Азимут-Україна, 2020.
7. Сизонов Д.Ю. Фаховий аналіз медійної фразеології в юрислінгвістичному аспекті. *Одеський лінгвістичний вісник: спецвипуск*. 2017. С. 195-200.
8. Стратегічний план Київського університету імені Тараса Шевченка. URL: https://asp.knu.ua/doc/NP_Baza_univ/Development-strategic-plan_2018-2025.pdf
9. Шевченко Л.І. Лінгвістична експертиза медіатексту: критерії фахової аргументації. *Одеський лінгвістичний вісник: спецвипуск*. 2017. С. 237-240.
10. Шевченко Л.І., Сизонов Д.Ю. Текст як вербалізована свідомість в експертному аналізі. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2020. Вип. 41. С. 8-23.
11. Широков В.А., Сидоренко О.О. Наукові засади лінгвістичної експертизи політичних та правових документів. Постановка проблеми. *Мовознавство*. 2005. №2. С. 18-31.
12. Юрислінгвістика : словник термінів і понять / Л.І. Шевченко, Д.В.Дергач, Д.Ю. Сизонов, І.В. Шматко; за ред. Л.І. Шевченко. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2015.
13. Cornu G. *Linguistique juridique*. Paris, 2005.
14. Gilbert A., Tait-McCutcheon S. & Knewstubb B. Innovative teaching in higher education: Teachers' perceptions of support and constraint. *Innovations in Education and Teaching International*. 2021. №58:2. P. 123-134. <https://doi.org/10.1080/14703297.2020.1715816>
15. Goletiani L. Recent Developments in Legal Linguistics in Russia and Ukraine. *Studi Slavistici*. 2011. 8(1). P. 241-262.
16. Mariani A. Marini. Presentazione, in *La lingua, la legge, la professione forense*. *Dott. A. Giuffrè Editore. Milano, 2003*. P. 9-21.
17. Podlech A. *Rechtslinguistik. Rechtswissenschaft und Nachbarwissenschaften*. Munchen, 1976. S. 105-110.
18. Scarpa F., Riley A. *La fisionomia della sentenza in Inghilterra e in Italia: un'analisi orientata alla traduzione*. Bologna 2000.
19. Veronesi D. *Linguistica giuridica italiana e tedesca*. Padova, 2000.

REFERENCES

1. Azhniuk, L.V. (2013). *Conflicting media text as an object of linguistic examination* [Konfliktnyj medijnyj tekst jak ob'jekt lingvistychnoi' ekspertyzy]. *Current Issues of Ukrainian Linguistics: Theory and Practice*, 27, 18-32 [in Ukrainian].
2. *English-Ukrainian dictionary of international, comparative and European law: about 70,000 terms* (2007) [Anglo-ukrai'ns'kyj slovnyk mizhnarodnogo, porivnjal'nogo i jevopejs'kogo prava : blyz'ko 70000 terminiv] / Uporjadn. V.I. Muravjov [ta in]; za red. V.I. Muravjova, L.I. Shevchenko. Kyiv : Arij [in Ukrainian].
3. *English-Ukrainian, Ukrainian-English legal dictionary: about 70,000 terms* (2010) [Anglo-ukrai'ns'kyj, ukrai'ns'ko-anglijs'kyj jurydychnyj slovnyk : blyz'ko 70000 terminiv] / Uporjadn. L.I. Shevchenko, V.I. Muravjov [ta in.] ; za red. L.I. Shevchenko, V.I. Muravjova. Kyiv : Arij [in Ukrainian].
4. Kompantseva, L.F. (2018). *Linguistic Examination of Social Networks* [Linhvistychna ekspertyza sotsialnykh merezh]. Kyiv : AhrarMediaHrup. [in Ukrainian].
5. *Linguistic expertise : textbook* (2021) [Lingvistychna ekspertyza: pidruchnyk] / L.I. Shevchenko, D.Yu. Syzonov ; za red. L.I. Shevchenko. Kyiv : VPC "Kyj'vs'kyj universytet" [in Ukrainian].
6. Pyatetska, O.V. (2020). *Legal term in linguistic analysis: textbook* [Jurydychnyj termin u lingvistychnomu analizi : navch. posibnyk]. Kyiv : Azymut-Ukrai'na [in Ukrainian].
7. Syzonov, D.Yu. (2017). *Professional analysis of media phraseology in the legal linguistics* [Fahovyj analiz medijnoi' frazeologii' v jurslingvistychnomu aspekti]. *Odessa Linguistic Journal: special issue*, 195-200 [in Ukrainian].
8. *Strategic plan of Taras Shevchenko University of Kyiv* [Strategichnyj plan Kyi'vs'kogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka]. URL: https://asp.knu.ua/doc/NP_Baza_univ/Development-strategic-plan_2018-2025.pdf [in Ukrainian].
9. Shevchenko, L.I. (2017). *Linguistic examination of media text: criteria of professional argumentation* [Lingvistychna ekspertyza mediatekstu: kryterii' fahovoi' argumentacii']. *Odessa Linguistic Journal: special issue*, 237-240 [in Ukrainian].
10. Shevchenko, L., & Syzonov, D. (2020). *Text as a verbalized consciousness in expert analysis* [Tekst jak verbalizovana svidomist' v ekspertnomu analizi]. *Current Issues of Ukrainian Linguistics: Theory and*

Practice, 41, 8-23. <https://doi.org/10.17721/APULTP.2020.41.8-23> [in Ukrainian].

11. Shyrov, V.A. & Sydorenko, O.O. (2005). *Scientific bases of linguistic examination of political and legal documents. Formulation of the problem* [Naukovi zasady lingvistychnoi' ekspertyzy politychnyh ta pravovyh dokumentiv. Postanovka problemy]. *Movoznavstvo*, 2, 18-31 [in Ukrainian].

12. *Legal linguistics : The dictionary of terms and concepts* (2015) [Juryslingvistyka : slovnyk terminiv I ponyat] / L.I. Shevchenko, D.V. Derhach, D.Yu. Syzonov, V.I. Shmatko ; za red. L.I. Shevchenko. Kyiv: VPC "Kyiv's'kyj universytet" [in Ukrainian].

13. Cornu, G. (2005). *Legal linguistics* [Linguistique juridique]. Paris [in French].

14. Gilbert A., Tait-McCutcheon S. & Knewstubb B. (2021). Innovative teaching in higher education: Teachers' perceptions of support and constraint. *Innovations in Education and Teaching International*, 58:2, 123-134. <https://doi.org/10.1080/14703297.2020.1715816> [in English].

15. Goletiani, L. (2011). Recent Developments in Legal Linguistics in Russia and Ukraine. *Studi Slavistici*, 8(1), 241-262. https://doi.org/10.13128/Studi_Slavis-10532 [in English].

16. Mariani A., Marini. (2003). *Presentation, in the language, the law, the legal profession* [Presentazione, in La lingua, la legge, la professione forense]. *Dott. A. Giuffrè Editore. Milano*, 9-21 [in Italian].

17. Podlech, A. (1976). *Legal Linguistics. Law and related sciences* [Rechtlinguistik. Rechtswissenschaft und Nachbarwissenschaften]. Munchen, 105-110 [in German].

18. Scarpa, F. & Riley, A. (2000). *The physiognomy of the sentence in England and Italy: a translation-oriented analysis* [La fisionomia della sentenza in Inghilterra e in Italia: un'analisi orientata alla traduzione]. Bologna [in Italian].

19. Veronesi, D. (2000). *Italian and German legal linguistics* [Linguistica giuridica italiana e tedesca]. Padova [in Italian].

Дата надходження до редакції – 10.10.2021

Дата затвердження редакцією – 09.11.2021

Iryna V. Kovalchuk

ORCID ID: 0000-0002-4740-4139

Olena O. Popivniak

ORCID ID: 0000-0002-7998-7965

TEXTUALITY STANDARDS OF GOODS LABELS AND PACKAGING

***Abstract.** This article deals with the food and drink names. Special attention is given to the peculiarities of goods names in the context of textuality. Names of the beverages and eatables verbalize all features, qualities and individual characteristics of these goods. They create the naming space that consists of four nominative components: brand, individual, genitive, and functional descriptive. These nominative components create the text of labels and packages. Four nominative components function as corresponding text information blocks. It means that food and drink names labels combine two spaces. The first space is naming that is represented with the integrated naming complex. The complex grasps four nominative components. The second space is informational that stores the necessary volume of information and creates a communicative background. The information scope is kept in the text construction. The whole volume is divided into four relevant text blocks. Together all these blocks form text boundaries which outline the text construction. This text construction is characterized with two interdependent features coexisting in the integrated naming complex such as cohesion and coherence. Cohesion is realized on the lexical level involving the mechanism of repetition which is the part of the interaction. On the other hand, the repetition may be complete (the naming unit is repeated literally) and partial (the naming unit is repeated partly). The repetition may be between nearest blocks (having common boundary) and distant blocks (without common boundary). There is some peculiarity in the structure of functional-descriptive text block which functions as a set of subblocks. These subblocks are grasped into four subblock clusters. It indicates that description of goods properties and their usage instructions are significant in the text construction of labels and packages. The results of the research broaden the set of naming units adding to word, phrase, and sentence the next unit recognized as a text.*

***Key words:** beverage, foodstuffs, label, packaging, text block, text subblock.*

Information about the authors: Kovalchuk Iryna Valeriyvna – PhD, Assistant Professor at the Department of English Philology and Intercultural Communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Popivniak Olena Oleksiyvna – PhD, Assistant Professor at the Department of English Philology and Intercultural Communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

E-mail: irkov@hotmail.com; olenapopivniak@ukr.net

Ковальчук І.В.

ORCID ID: 0000-0002-4740-4139

Попівняк О.О.

ORCID ID: 0000-0002-7998-7965

СТАНДАРТИ ТЕКСТУАЛЬНОСТІ ТОВАРНИХ ЕТИКЕТОК І УПАКОВОК

Анотація. Ця стаття пов'язана з номінацією харчових продуктів та напоїв. Особлива увага звертається на виявлення у товарних назвах ознак текстуальності. Назви напоїв і харчових продуктів вербалізують усі властивості, якісні та індивідуальні характеристики товарних об'єктів. Разом вони утворюють номінативний простір, що складається з чотирьох номінативних компонентів: брендového, індивідуального, родового і функціонально-дескриптивного. Усі ці номінативні компоненти формують тексти етикеток і упаковок. Чотири номінативні компоненти функціонують як відповідні текстові інформаційні блоки. Це означає, що назви на етикетках продуктів і напоїв об'єднують два простори. Першим простором є номінативний, який окреслюється інтегрованим номінативним комплексом. Комплекс охоплює чотири номінативні компоненти. Другим простором є інформаційний, що зберігає необхідний обсяг інформації і створює комунікативне підґрунтя. Інформаційний ядро зберігається у текстовому конструкті. Увесь обсяг розмежовується на чотири релевантні текстові блоки. Усі разом всі блоки формують текстові кордони, що окреслюють текстовий конструкт. Цей текстовий конструкт характеризується двома незалежними параметрами, що співіснують в інтегрованому номінативному комплексі – це когезія і когеренція. Когезія реалізується на лексичному рівні, використовуючи механізм повторення, що є окремим випадком реітерації. З іншого боку, повторення може бути повним (номінативна одиниця повторюється дослівно) або частковим (номінативна одиниця повторюється фрагментарно). Повторення може бути між суміжними блоками, що мають спільний кордон, а

також між віддаленими блоками, що не мають спільного кордону розмежування. Спостерігаються специфічні ознаки у структурі функціонально-дескриптивного блоку. Пов'язано це з тим, що він функціонує як сукупність підблоків. Самі ці підблоки об'єднані у чотири кластери. Це засвідчує той факт, що опис товарних характеристик конструкцій до їхнього споживання, використання є доволі значущим у межах текстового корпусу етикеток і упаковок товарів. Результати цього дослідження розширюють набір номінативних одиниць, додаючи до вже звичних слова, словосполучення і речення ще одну номінативну одиницю, що визначається як текст.

Ключові слова: етикетка, напій, текстовий блок, текстовий підблок, упаковка, харчовий продукт.

Інформація про авторів: Ковальчук Ірина Валеріївна – кандидат філологічних наук; асистент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Попівняк Олена Олексіївна – кандидат філологічних наук; асистент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Електронна адреса: irkov@hotmail.com; olenapopivniak@ukr.net

Ковальчук І.В.

ORCID ID: 0000-0002-4740-4139

Попівняк Е.А.

ORCID ID: 0000-0002-7998-7965

СТАНДАРТЫ ТЕКСТУАЛЬНОСТИ ТОВАРНЫХ ЭТИКЕТОК И УПАКОВОК

Аннотация. Результаты данного исследования отображают специфику номинации пищевых продуктов и напитков. Пристальное внимание уделяется обнаружению у товарных названий признаков текстуальности. Названия напитков и пищевых продуктов вербализуют все свойства, качественные и индивидуальные характеристики товарных объектов. Вместе с тем эти названия образуют номинативное пространство, состоящее из четырех номинативных компонентов: брендового, индивидуального, родового и функционально-дескриптивного. Все вместе эти номинативные компоненты формируют тексты этикеток и упаковок. Четыре номинативных компонента функционируют как соответствующие текстовые информационные блоки. В свою очередь, это свидетельствует, что названия на этикетках продуктов и напитков

.....

объединяют два пространства. Первым является номинативное пространство, очерченное интегрированным номинативным комплексом. Сам комплекс охватывает все четыре номинативных компонента. Вторым пространством является информационное, сохраняющее необходимый объём информации и создающее коммуникативный фундамент. Информационное ядро сохраняется в текстовом конструкте. Весь его объём разделяется на четыре релевантных текстовых блока. Все вместе эти текстовые блоки формируют текстовую границу, которая очерчивает текстовый конструкт. Сам по себе текстовый конструкт характеризуется двумя независимыми параметрами, которые сосуществуют в интегрированном коммуникативном комплексе: это когезия и когеренция. Когезия реализуется на лексическом уровне, используя механизм повторения, являющегося частным случаем реитерации. С другой стороны, повторение может быть сплошным (номинативная единица повторяется дословно) или частичным (номинативная единица повторяется фрагментарно). Повторение может происходить между соседними блоками, а также между отдаленными блоками, не имеющими общей границы. Наблюдаются также специфические признаки в пределах функционально-дескриптивного блока. Связано это с тем, что данный блок функционирует как совокупность подблоков. Сами эти подблоки объединены в четыре кластера. Это указывает на то, что описание товарных характеристик и инструкций их употребления и использования является достаточно значимым в пределах текстового конструкта этикеток и упаковок товаров. Результаты данного исследования расширяют набор номинативных единиц, добавляя к уже известным слову, фразе и предложению ещё одну номинативную единицу, определяемую как текст.

Ключевые слова: напиток, пищевой продукт, текстовый блок, текстовый подблок, упаковка, этикетка.

Информация про авторов: Ковальчук Ирина Валериевна – кандидат филологических наук; ассистент кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Попивняк Елена Алексеевна – кандидат филологических наук; ассистент кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Электронный адрес: irkov@hotmail.com; olenapopivniak@ukr.net

The cognitive activity of people improves the language development. The process of communication stimulates the

formation of new texts, the biggest communicative units. The increase in the field of new object production is also reflected in linguistic units of different levels. Commerce activity is a branch of society's activity. It is associated with manufacturing and selling different goods. These activities are reflected in naming units. Foodstuffs and drink naming units reflect the results of those activities. The new naming units accompany new eatables and beverages providing essential amount of information for buyer's navigation in the huge field of food labelling and packaging. Modern English naming is polyaspect phenomenon grasping different linguistic units, levels according to their features and functions. Naming process reflection can be investigated on the bases of eatables and beverages in particular. Food and drink names create an individual subclass in the global goods naming sphere. Using these names consumers can get essential information. Products are realised in two huge groups: foodstuffs- eatables and drinks- beverages. The semantic aspect of food and drink naming is the most variable component reflecting the emotional, cognitive and social stratification intention of produces – nominators.

The purpose of the article is to conduct the research of the food and drink names taking into consideration the text nature these naming units. Food and drink goods belong to the objects which are consumed in vast amounts, they are necessary and essential for everyone being in constant demand. The main problem of these goods is their variability. Their variety is reflected in different labels and package design involving different naming units. Therefore the naming units have some text peculiarities which require attentive consideration. **The topicality** of the article lies in the fact that textual properties of food and drink names have not been analyzed in the way of correlating texts of labels and package. **The scientific novelty** of the research arises from the necessity of filling the gap that appears between naming units and texts which are involved in the process of naming and describing food and drink. Naming units are traditionally correlated with the words, phrases, and sentences. There is no attempt to find out the definite correlation between name and unit and text taking into

.....

consideration the fact that the text grasps all features of lower linguistic level units. **The object** of this research is a set of food labelling and packaging (500 labels of consumer goods and 1100 pictures of packages). **The subject** of the investigation is the text categories which may be identified within the naming complexes represented in labels and packages.

Literature review. According to Beaudrande and Dressler's ideas [1, p.37] text describes and explains the common and different features among the text types: what standards fulfill texts, how they are produced and perceived, who is using them in a given set of occurrences and so forth. The research of interaction in written form is traditionally recognized as a complete unit of speech (macrotext) and a set of linked utterances chained together with a common purpose of communication (microtext). It deals with the organisation of the text itself which is a language unit. The text is any written record of communicative event [2, p.26]. Being the highest and biggest communicative unit text corresponds to seven standards of textuality: cohesion, coherence, intentionality, informality, situationality and intertextuality [4, p.46]. All these standards – features-traits outline the form of behaviour identified as textual communicating; and if defined, that form of behaviour will breakdown [3, p.118]. As cohesion and coherence are the first in the line of textuality standards, they should be researched as the leading, main text categories which may be found and revealed in this structure of texts – bearers representing food labelling and packaging and foodstuff names. These names are the products of food and drink naming processes. Thus, the final result of all these processes is the formation of the integrated naming complex (INC) [10] which is reflected in labels and packaging. Within the naming complex – text there is the combination of two spheres: informational and naming. The first sphere correlates to the direct name of things [11, p.72]. They belong to the main expressive units of language which ensure the thought-forming function of language [12, p.121].

Results. Text of packaging the foodstuffs, eatables, beverages have polyaspect and integrated nature. It means that these texts are grouped into a specific text type which bears the definite goods name

and simultaneously it forms the label of the same goods. Goods names, which are represented in a verbal way on corresponding labels-packaging, being definitely naming units demonstrate some features of text as the biggest communicative linguistic unit. In the process of research, it is necessary to separate naming unit functions and the text linguistic tasks and specifications. The informational space of food and drink goods may be varied but in general, it looks like the following: *Jordans Supreme Muesli. 50% Fruit & Nuts. An exquisite blend of cereal, dried fruit & nuts.* The naming space is divided into four nominative components. The same line of lexemes may be subdivided into **A**-component (*Jordans*), **B**-component (*Supreme*), **C**-component (*Muesli*), **D**-component (*50% Fruit & Nuts. An exquisite blend of cereal, dried fruit & nuts*). If the INC is recognised as text, distinguished **A**, **B**, **C**, and **D**-components may be recognised as the text segmental blocks. Precise, efficient text block order in all INC helps to put forward the idea about logical relations between the text blocks. There is a definite and clear connection between the text block order and coherence. This text category is associated with a logical topical connection [18, p.410]. It shows how the components of the textual world, i.e. the configuration of concepts and relations which underlie the surface text, are mutually accessible and relevant [14, p.140-141]. The concept is definable as a configuration of knowledge (cognitive content) which can be recovered or activated with more or less unity and consistency in the mind: each link would bear a designation of the concept it connects to [6, p.291]. The results of label and packaging verbal component analysis have indicated the existence of twenty text elements, and according to US, Britain, Australia, New Zealand Food Standards [5, 7, 8, 9, 16], ten of them are recognised as obligatory elements, others are optional. The list of obligatory elements grasps: *name of manufacturer, name of product, address of manufacturer, date mark, list of ingredients, special storage condition, lot identification, net content, government warning, indication of alcoholic strength.* Optional elements include: *country of origin, nutrition information, health warning, instructions for use, advertisement claim, advertisement, nutrition claims, health claims, percentage labelling,*

.....

GMO mark. The clear correlation between goods names, their components and text blocks was found in the case of perfume and cosmetic labels [10]. The same process is possible in the case of food labelling which enables to define common and specific tendencies for that class of goods.

Name of manufacturer begins the label text and is recognised as **A**-brand text block correlating with the introductory nominative component. **A**-brand text block containing only a name of manufacturer according to its structure may be subdivided into monocomponent and polycomponent nominative lexical units. Monocomponent brand names indicating corporations, manufacturers, trade shops and being nominative lexical units were created in different ways. Half of them were formed involving abbreviation (*GSK, KAO*), acronymization (*ASDA, Tesco*), blending of roots or words (*Hannaford, Walmart, Carrefour, Safeway*). Using minimum lexicographic means text sender preserves the semantic level completeness in message. Trade shops create their own brand name components (**A**-brand text blocks). These naming units function as informative and identification structures and they are modifications for names of manufacturers: *ASDA- Extra Special, Butcher's Selection, Smart Price; Tesco – Everyday Value, New Range, Free From, Finest, Organic*. **A**-text block is a leading attractant in goods and productions of foodstuff firms. It helps the potential food, drink consumer to realize the primary navigation among the varieties of eatables and beverages presented by manufacturers. It is a conventional marker of price, quality and social segment of buyers-consumers. **A**-text block conventionality is connected with associations created in the society. Brand names manifest and proclaim corresponding quality, price, and connection with a certain social group of consumers. The set of associations creates the convention which goes far and is spread within all products of that brand name. **A**-text block as the initial structural component in the text construction starts the process of logical giving the relevant information about corresponding goods. The hidden target to **A**-text block is to attract the buyer's attention, to incline and

persuade the potential consumer for buying goods of that brand name. **A**-text block starting the process of giving information about goods builds up the logical sequence of further text blocks initiating the formation of text coherence. Within the informational sphere of goods labels **A**-text block distinguishes goods of different manufacturers within one goods group: **A** *Heinz Tomato Ketchup* – **A** *Hellmann's Tomato Ketchup* – **A** *Tiptree Tomato Ketchup*; **A** *Cow & Gate Creamed Porridge* – **A** *HiPP Organic Creamed Porridge Breakfast*. **A**- brand text block demonstrates certain motivation relations in the process of manufacturer's naming. Possessive nominations dominate (32%).

Owners' names are used in the process of transonymisation (owner's name = onymel → brand name = onyme2): **A** *Robert Wiseman Dairies*, **A** *Rossi Ice Cream*, **A** *Burton's Food*, **A** *Fox's Biscuits*, **A** *Irwin's Bakery*, **A** *Millie's Cookies*, **A** *Ella's Kitchen*. Associative nominations are on the second position (29%). **A**- brand text blocks are created involving features of definite goods in every individual case: **A** *Sassy*, **A** *Tommee Tippee* (goods for babies and infants), **A** *Organix* (biscuits for children), **A** *Savour Bakes* (crackers), **A** *The Pantry Essentials* (flour), **A** *Cow & Gate* (children's feeding), **A** *Skinny Sweets* (candies). Locative nominations are on the third position (17%). These **A**-brand text blocks indicate the place of production and often imitate pronunciation and spelling of foreign origin: **A** *Stoll work* (Swiss chocolate), **A** *Cucine* (spaghetti), **A** *Northern Catch* (salmon fillet), **A** *Whole Earth* (organic muesli), **A** *Morland Brewery* (beer), **A** *Belhan Brewery* (beer), **A** *Florida's natural* (orange juice). Symbolic nominations are on the fourth position (9%): **A** *Green & Black's* (organic dark chocolate), *Homepride* (spices and sources). If **A**-brand text block (simultaneously **A**-brand name component) is identified definitely and clearly, there are some difficulties in identification of other text blocks within the food labels. Perfume and cosmetic goods packaging demonstrate definite label text division into separate blocks: **A**-brand text block (*Dior*), **B**-individual text block (*Hypnotic poison*), **C**-genitive text block (*eau*

.....

de perfume), **D**- functional descriptive text block (*spray, 50ml, Paris*). The problem is connected with the case the two text blocks may be identified separately or recognised is a closely connected structure, **B**-individual text block follows **A**-brand text block, supporting its informational function, broadening informational sphere, adding some further information, **B**-individual text block may be separated within INC as an individual goods name. **B**-individual text block occurs in the advertisements and catalogues. This block is associated with the goods names. From the functional point of view and logical connection, **B**- individual text block is closely related to **A**-brand text block. These **A**- and **B**-blocks cooperate and persuade the potential consumer to buy goods under the definite brand (**A**-block) and definite goods name (**B**-block). **B**-block varies, using different lexical and phrase units: (**A**)*Hellmann's* (**B**) *bring out the best*; (**A**) *Jacob's* (**B**) *Cheddars*; (**A**) *Kraft Foods* (**B**) *Philadelphia*; (**A**) *Milupa* (**B**) *Sunshine Orange*; (**A**) *ASDA* (**B**) *Smart Price*. Functioning together, **A**- and **B** -text blocks compensate for a lack of information and help the recipients to choose necessary foodstuffs. In any case, the compensation for information is not complete. From the logical point of view, the recipient needs the navigation in the sphere of goods classification.

Consequently, the next **C**-text block works as a goods classifier and may be understood as a genitive text block. It contains information about eatables, beverages, indicating directly the class or type using the genitive name. It shows definitely that the corresponding goods belong to *muesli, spaghetti, ketchup, vermicelli, ravioli, macaroni, béchamel, puree, cutlet, flambé, garnish, marinade, escalope, fillet, baguette, caramel, croissant, crepe, éclair, mousse, tart, broccoli, pizza, cappuccino, salami, curry, porridge, cookies, biscuits, ice cream, sweetie, flour, beer, juice*. **C**-genitive text block is a definite classifier which is restricted within the terminology system and works to inform a potential customer about the goods classes. represented in **C**-block information is purely connected with the physical and chemical properties of corresponding goods. From the logical point of view **C**-text block is

the final one in the chain of essential and necessary information about goods. The last **D**-text block which contains additional facultative information about the goods may be distinguished as functional-descriptive. This **D**-text block is divided into separate semi-independent subblocks. These sub blocks contain some pieces of information about the goods which need detailed description if we compare a rather brief description in **A**-, **B**- and **C**- text blocks. **D**-functional-descriptive text block grasps 18 subblocks in four subblock clusters. These clusters are built up according to the type of information which is described in corresponding subblocks. The first cluster contains manufacturer's information set grasps two subblocks. Address of manufacturer: (**A**) *Nestlé*, (**B**) *Carnation*, (**D**) *We'd like to hear from you! please call 1-800-637-8538, Mon-Fri, 8 AM to 4:30 PM Pacific*. (**A**) *Del-Rio*, (**B-C**) *Orange Smoothie*, (**D**) *specially produced for ALDI stores, PO Box 26, Atherstore, Warwickshire, CV9 2SH, ALDI stores (Ireland) LTD, Po Box 726, Maas, Co Kildare. Visit us at www.aldi.com*. (**A**) *Kellogg's*, (**B-C**) *Pop-Tarts*, (**D**) *Kellogg company appreciate consumer comments. Call weekdays 8 am to 8pm: 1-800-962-1516. Write: P.O. BOXCAMB, Battle creek, MI, 49016-1986*. (**A**) *Lipton*, (**B-C**) *Cup-a-Soup*, (**D**) *Questions? Comments? please keep this package and call 1-800-697-7887, or write to the address on this package*. Address of manufacturer subblock is given according to the labelling requirements and acts, representing all possible ways of contacting manufacturers. The second subblock within manufacturer's information cluster is country of origin, place of origin. This subblock contains phrases: *produced in, made in, product of*. This information is necessary for avoiding disinformation of a potential consumer: *Turkish Delight made in the UK*.

The biggest cluster represents substance information and contains 10 subblocks. They broaden the information about chemical, biological, physical properties of corresponding foodstuffs and beverages. *Date mark* always contains different figures. There may be sentences: *best before end, best before, expiry date 11/2021*. In other cases, there occur introductory sentences explaining where to find the definite date mark: *for best before date see side of pack, for*

.....

display until and use by, see front of pack, display unit: 21/Jul, use by 23/Jul ((A) ASDA, (B-C) Shortcrust Pie). The subblock *List of Ingredients* is represented with the title "*Ingredients*". The order of ingredients starts with the biggest amount of substances, the last is the ingredient with the smallest amount. This subblock may cause some difficulties because only some recipients can understand the meaning of chemical terminology lexemes: *Ingredients: enriched egg noodle product [wheat flour, egg yolk, iron, thiamine mononitrate (vitamin E), riboflavin (vitamin B2), folic acid], salt, maltodextrin, cornstarch, carrot powder, chicken fat, chicken, onion powder, yeast extract, natural flavors, turmeric (for color), celery, parsley, non-fat milk, egg yolk dehydrated.* Some lexemes (*vegetable oil, cheese, sugar, fish, animal oils, vegetable oils and fats, vegetable and animal oils*) may substitute specific terminology lexemes for better understanding. If the usage of terminology lexemes is obligatory, they may be followed with description, explanation, which is mostly connected with such chemicals as additives, preservatives, sweetenings, colorings, flavourings. *Lot Identification* subblock indicates the product traceability. It is always represented in the preposition with letter *L* (*L2 01:31:58*). There are some variations of identity when *Lot Identification* understood from the phrase *best before, use by* (*Best before 13 Jan 21*). *Net Content* subblock is indicated on food labels. This verbal element contains 3 codes: weight, measure system, guarantee of precision (*750 g e*). The letter *e* indicates that the packaged product has been checked out and passed through the inspection, the weight corresponds to the indicated figures. The next subblock has different subtitles: *Nutrition labelling (UK), Nutrition Facts Label (USA, Canada), Nutrition Information (EU)* is obligatory if there are any nutrition claims: *low fat, reduced fat, light, high fiber*. The next subblock *Nutrition claims* is closely connected with the subblock *Nutrition Information* or it may be recognised as a part, fragment of nutrition labelling. There is some resemblance between the list of ingredients and nutrition labelling. Nutrition information is given in the table form. It makes the understanding quick and easy: *total fat, total carbohydrate,*

protein. Amount is given per serving, grams, %. Additional information may be given in calories with corresponding abbreviations *KJ*, *kcal*. It is connected with the amount of a product: *100g/100ml*. The subblock *Indication of Alcoholic Strength* is obligatory for beverages containing more than 1.2% alcohol. This verbal element contains the lexeme *alcohol* or its abbreviation *alc* with corresponding figures and the symbol *%vol* (*5.5alc/vol*). *Health claim* subblock should contain a list of facts which are permitted in UK Food Regulations, FDA, USA. Some of them contain lexical units with positive denotative meanings: *reduces the risk of high blood pressure and stroke*, *reduces the risk of heart disease*, *reduces coronary heart disease risk*. *Health claims* describe positive effects of some chemicals, substances: *Calcium reduces osteoporosis risk*. *Fiber (fruit, vegetables, grains) reduces cancer risk*. *Soluble fiber (whole oats, psyllium seed husk) reduces coronary heart disease risk*. *Fruit and vegetables reduce cancer risk*. Negative effects of certain chemicals, substances are indicated too: *Sodium increases high blood pressure risk*. *Dietary fat increases cancer risk*. *dietary saturated fat and cholesterol increase coronary heart disease risk*. *Dietary sugar increases dental cavity risk*. *Health claim* subblock contains lexemes *reduce(s)*, *increase(s)* and the description of physiological effect, the chemical elements causing the certain physiological effect are on the initial position (*calcium, sodium*), there may be organic substances (*fat, cholesterol, fiber, sugar, protein*). *Percentage labelling* subblock is connected with the list of ingredients, net content, nutrition information, indication of alcoholic strength. It appears accompanied with a percentage symbol (*100% wholemeal flour, Alison 100% wholemeal bread, now with 30% more fruit, 100-percent organic fruit and vegetables, 100% sweet potato, pumpkin, apple and blueberries. % Daily Value Total Fat 11g 16%, sodium 148mg 6%*). In some cases, there is a representation of ingredients in *g, mg, %*. *Percentage labelling* functions as a doubling way of figure presentation using percentage scale. *GMO Mark* subblock occurs only in the case of plant product and it contains responding lexemes: *no GM ingredients, GMO free*. There is a new way of product

.....

categorisation using the opposition *GMO::Organic*. Organic natural products are popular now. This subblock is the last in the subblock order which creates a substance information subblock cluster. *Condition information* subblock cluster grasps four subblocks. The most essential is the *Special Storage Condition* subblock. This information is utterly necessary for a potential consumer of the foodstuffs. This information can be given in a special table or under the headline *Storage* or *Other Information*. Elliptical sentences are suitable here too. Imperative mood is appropriate here. (A) *ASDA* (B-C) *Shortcrust Pie* (D) *Storage: Keep refrigerated. Suitable for freezing. Freeze on day of purchase and consume within one month. Once defrosted, do not refreeze*. Participial phrases are open here: *Once defrosted. When stored in a refrigerator. If kept frozen*. If the table is used for representing the information, it is possible to describe different conditions and treatment of corresponding foodstuffs. (A) *Northern Catch*, (B) *Salmon Fillets*, (D)

STORAGE INSTRUCTIONS: KEEP FROZEN	
FOOD FREEZER*	UNTIL BEST BEFORE END DATE
STAR MARKED*	UNTIL BEST BEFORE END DATE
FROZEN FOOD COMPARTMENT	ONE MONTH
OR REFRIGERATOR	ONE WEEK
ICE MAKING COMPARTMENT	3 DAYS
REFRIGERATOR OR OTHER COOL PLACE	24 HOURS
DO NOT REFREEZE ONCE DEFROSTED	*MUST BE -18°C OR COLDER

Health warning subblock may contain only one nominative sentence: (A) *Newbury Phillips*, (B) *Organic Sesame*, (C) *Pitta*, (D) *Suitable for vegetarians*. (A) *Vitagermine*, (B-C) *Babynat*, (D) *Special texture for baby's small hand and mouth*. Warning may be represented as a list of predicatives – names of substances causing

allergy. These sentences may be negative in their meaning: *gluten free; milk and lactose free; egg free; no artificial flavourings, colourings or preservatives; no GM ingredients*. *Government warning* is an obligatory subblock for labels or packaging for alcohol and tobacco. This subblock has a definite headline *Government Warning*. Intentional contents have lexemes with negative denotative meaning. There occur nouns – names of diseases (*lung disease, cancer, strokes, heart diseases, heart attack, impotence*). Adjectives – intensifiers (*fatal, serious, addictive*) give additional meaning. Verbs of negative contextual meaning describe the action of corresponding chemicals (*kill, harm, cause, damage, age, die, reduce (the blood flow), decrease, clog*). Using the verbs in the form of the Present Simple actualizes the law meaning. On the associative-cognitive level lexical units *cigarette, smoking* are connected with symptoms of maladies. Predicates of existence (*be, contain*) transfer these features of the products. Predicates of action are connected with the products (*alcohol, tobacco*). The *Condition information* subblock cluster contains the final (fourth) subblock of *Instruction for use*. It varies from one sentence to the text: (A) *Nestlé*, (B-C) *Carnation*, (D) *Just add hot water*. Subblock *Microwave popping instruction* contains 3 segments with the corresponding figure indications. This subblock contains the line of warnings, the pragmatic types of sentences used in this subblock is directive: *Do not overcook as popcorn will scorch*. There is a diffusive subblock cluster consisting of two closely related subblocks: (1) *Advertisement claim*, (2) *Advertisement*. The subblock *Advertisement claim* using minimal lexico-grammatical means in a concentrated way (elliptical sentences, in particular) represents the main features of foodstuff as an object of description. (A) *Cadbury*, (B) *Dairy milk*, (C) *Strawberries and cream*, (D) *Extra value pack*. *Double Wall Vacuum Insulated. Stainless Steel Inner and Outer Walls. New. 10 more bags than other brands. New. Summer Limited Edition*. Information represented in the *Advertisement claim* subblock has an attractive function. *Advertisement* subblock grasps some functions simultaneously: argumentative, persuasive, emotive, evaluative. All

these functions may be reflected in a small text: **(A)** *Kellog's*, **(B-C)** *Corn Flakes*, **(D)** *There is nothing quite like them*. The advertisement subblock text may be extended: **(A)** *Hellmann's* **(B-C)** *Reduced Calorie Mayonnaise*, **(D)** *Simply nothing better*. *Hellmann's Reduced Calorie Mayonnaise is great for any kind of salad: use it as a dip, a topping or a dressing. Make a meal of your salad and enjoy watching your waistline*. This text is closely connected to the Instruction for Use subblock. All these texts of eatables become the centre of message. The foodstuffs are actualized with definite naming units and features of products. Semes of predicates confirm the presence of the features described and annumerated. These semes force the addressee to the action.

Coherence in texts of labels and packaging for eatables and beverages is realised involving the logical order of corresponding text blocks. The Chain of blocks is represented in the order of **A**-brand text block, **B**-individual text block, **C**-genitive text block, **D**-functional descriptive text block.

Cohesion is the next text category which occurs in the label and packaging texts. this category reflects how the components of the surface texts, i.e. the actual words we hear or see, are mutually connected with a sequence [13, p.23]. The surface components depend upon each other according to grammatical forms and conventions. Cohesion rests upon grammatical dependence [15, p.199]. Cohesion is divided into grammatical and lexical. Grammatical cohesion includes repetition, synonyms, superordinate, general words [17, p.3-12]. Taking into consideration the food and drink nature of label text construction, the repetition of lexical units in corresponding text blocks – nominative components is the most evident mechanism of cohesion in the integrated naming complex. The repetition is realised between two separate text blocks. It occurs when a certain text block is completely repeated in another text block. This type of repetition (reiteration) is recognised as a complete interblock. **(A)** *Hellmann's* **(B-C)** *Reduced Calorie Mayonnaise*, **(D)** *Simply nothing better*. *Hellmann's Reduced Calorie Mayonnaise is great for any kind of salad: use it as a dip, a topping or a dressing. Make a meal of your salad and enjoy watching your*

waistline. Complete repetition is represented with models: (A→D) (A) *Hellmann's* → (D) *Hellmann's*; (B → D) (B) *Reduced Calorie* → (D) *Reduced Calorie*; (C → D) (C) *Mayonnaise* → (D) *Mayonnaise*. Another model of interblock repetition occurs when a corresponding text block is reflected in another text block partially: (A) *Jacob's*, (B) *Cheddars*, (C) *Cheese biscuits*, (D) *made with real cheese*. (C → D) (C) *Cheese* → (D) *cheese*. The partial repetition occurs in the text: (A) *Milupa*, (B) *Sunshine Orange*, (C) *A delicious breakfast*, (D) *prepared with the real oranges and fortified with vitamins and minerals*. (B → D) (B) *Orange* → (D) *oranges*. The same partial interblock repetition with some specification occurs in the label: (A) *E.Smithwick & Sons Ltd*, (B) *Smithwick's Ale*, (C) *beer*, (D) *established in 1710. Kilkenny. Ireland 330ml. 5.5%alc/vol*. (A → B) (A) *Smithwick* → (B) *Smithwick's*. There happens the interlanguage complication in the process of partial repetition (B → C) (B) *Ale* → (C) *beer*, the complication is connected with synonyms belonging two different languages. *Ale* as a lexical unit has the Celtic origin while *beer* belongs to the common Germanic vocabulary and is represented in English spelling variant (Celtism → Anglicism). All the examples demonstrate the case of interblock repetitions. The inner text block repetition occurs in functional descriptive text block. It happens in the *Instruction for Use* subblock involving the repetition of some lexical units. This multilexical unit repetition forms a firm way of cohesion. The common model (D) → (D) dominate within the whole subblock involving for reiteration four lexical units (*microwave, popping, oven, popcorn*).

Microwave popping instructions

1 POP

Unfold one popcorn bag and place in center of oven with INSTRUCTION SIDE UP. Using full power (HIGH) set timer for 5 minutes. Popping time may take as many as 2 minutes or as many as 5 minutes because microwave ovens vary. DO NOT LEAVE MICROWAVE UNATTENDED WHILE POPPING.

2 LISTEN CAREFULLY

.....

Stop microwave when rapid popping slows to 2 to 3 seconds between pops. Do not overcook as popcorn will scorch. Remove bag from oven carefully (It's Hot!).

3 OPEN BAG

Open bag with a tug on top diagonal corners. Avoid contact with escaping steam. Enjoy!

Do not reheat unpopped kernels or re-use bag.

Do not place bag on paper, plastic microwave cookware aura turntable which were not an original part of the oven.

Popping performance in small cavity ovens may improve by placing bag on an inverted microwave-safe plate.

The reiteration model (**D**) → (**D**) between the parts of subblock.

part1→part2 (oven→oven, popping → popping, microwave → microwave, popcorn → popcorn)

part2→part3 (microwave→microwave, popping → popping, oven → oven)

part1→part3 (microwave→microwave, popping → popping, oven → oven)

The same model happens with one and the same subblock part:

part1→part1 (popping →popping, microwave → microwave, oven→oven)

part2→part2 (pops → popping)

part3→part3 (microwave → microwave, oven → oven)

This specific iteration with the functional descriptive text block, in the boundary of instruction for use subblock provides a stronger variant of cohesion if compared to the reiteration between different text blocks. It is the reflection of compensation mechanism when the reiteration between different text blocks does not happen.

Conclusion. The results of the textual analysis prove that the integrated naming complex (INC) corresponds to text or textual structure. It means that the food, beverage labelling and packaging text fulfils two leading standards of textuality, they are cohesion and coherence. The coherence happens in labelling and packaging texts. It is recognized as a strict logical order of four text blocks: **A** – brand text block, **B** – individual text block, **C** – genitive text block, **D** –

functional descriptive text block. The cohesion is realized on the textual level and it involves the mechanism of repetition. The repetition may be complete or partial, noncomplicated and complicated. Repetition occurs between different text blocks and within one and the same text block. Among the seven standards of textuality the standard of intertextuality appears promising and perspective for further textual investigations of food and beverage labelling and packaging texts.

REFERENCES

1. Beaugrande, R. A. de, Dressler, W. (1981). *Introduction to text linguistics*. London, New York: Routledge, 286 p. [in English].
2. Beaugrande, R. A. de. (1980). *Text, Discourse, and Process*. Norwood N. J.: Ablex, 351 p. [in English].
3. Dijk, T. A. van. (1977). *Text and context explorations in the semantics and pragmatics of discourse*. London, New York: Longman, 261 p. [in English].
4. Dressler, W. (2001). *Introduction to Text Linguistics* [Einführung in die Textlinguistik]. Tübingen: de Gruyter, 303 p. [in German].
5. *Fair Packaging and Labeling Act. Federal Trade Commission Protecting America's Consumers*. URL: <https://www.ftc.gov/enforcement/rules/rulemaking-regulatory-reform-proceedings/fair-packaging-labeling-act>
6. Fauconnier, G., Turner, M. (2000). Compression and global insight. *Cognitive Linguistics*, 11 (3/4), 283-304 [in English].
7. *Food Labelling and Packaging*. URL: <https://www.gov.uk/food-labelling-and-packaging/overview>
8. *Food labelling – what you must show*. URL: <https://www.gov.uk/food-labelling-and-packaging/food-labelling-what-you-must-show>
9. *Food Standards Code* (Australia, New Zealand). URL: <https://www.foodstandards.gov.au/code>
10. Galitska, E. A. (2016). Semantics of perfume and cosmetic naming in the social stratification aspect. *Studia Philologica*, 10, 53-58 [in English].
11. Gardenforde, P. (2000). *Conceptual spaces: The geometry of thought*. Cambridge, London: The MIT Press, 308 p. [in English].
12. Gentner, D. & Goldin-Meadow, S. (2003). *Language in mind. Advances in the study of language and thought*. Cambridge, Massachusetts, London: The MIT Press, 528 p. [in English].

13. Halliday, M., Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. London, New York: Longman, 374 p. [in English].
14. Hendriks, P. (2004). Coherence Relations, Ellipsis and Contrastive Topics. *Journal of Semantics*, 21 (2), 133-135 [in English].
15. Knott, A., Sanders, T., Oberlander, J. (2001). Levels of representation in discourse relations. *Cognitive Linguistics*, 12 (3), 197-209 [in English].
16. *Labelling Requirements for Alcoholic Drinks*. <https://www.merton.gov.uk/alcoholguidance.pdf>
17. Melrose, R. (2000). Text semantics and the role of interpretation in modeling indeterminacy. *Journal of literary semantics*, 29 (1), 1-44 [in English].
18. Talmy, L. (2000). Force Dynamics in Language and Cognition. *Towards a Cognitive Semantics. Concept Structuring System*, 1, 409-470 [in English].

Дата надходження до редакції – 08.09.2021

Дата затвердження редакцією – 19.10.2021

УДК 811.161.2:81'42

DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTR.2021.43.42-58>

Плясун О.М.

ORCID ID: 0000-0003-2674-5361

ScopusID: 57226649527

МОВНІ ІННОВАЦІЇ У ФОРМУВАННІ МЕДІАІМІДЖУ УКРАЇНИ

Анотація. У статті аналізується вплив мовних інновацій на конструювання державного іміджу. Термін "мовні інновації" автор осмислює як нові слова та фразеологізми, що з'являються та активно функціонують у сучасному медіапросторі, впливаючи на імідж України. Закцентовано увагу на характеристиках медійної сфери, що тиражує мовні інновації, співмірні з репрезентативними формами іміджу держави. У дослідженні виокремлено та системно проаналізовано два вектори впливу мовних інновацій на державний імідж: (1) позитивний (терапевтичний), пов'язаний із розвитком нових значень слів, словотвірних трансформацій, пошуком українських еквівалентів запозиченим лексемам, появою неологізмів, еволюцією молодіжного сленгу та ін.; (2) негативний (патогенний), зумовлений деструктивними подіями в економічній, політичній, соціальній сферах, пандемією коронавірусу та ін. У статті доведено, що позитивний іміджевий ефект у масовій свідомості створює пошук українських еквівалентів запозиченим лексемам, причому не всі з них є новими. Спостережено, що типовою є ситуація функціонування в медіа слів, що набувають у масовій комунікації нового значення. Окрім того, велике значення в популяризації українських неологізмів у ЗМІ має і позитивна авторська оцінка нових слів. У дослідженні наголошується: ефективним лінгвістичним інструментом популяризації мовних інновацій у мовній свідомості українців є креолізація, що впливає на масового реципієнта не лише на вербальному, а й на невербальному рівні та створює позитивний іміджевий ефект. В аспекті іміджевої терапевтичності автором розглядається розвиток українського молодіжного сленгу, комп'ютерного жаргону, окремих лексем зі сленгу соціальних мереж із нейтральною семантикою. До уваги було взято та інтерпретовано матеріал інноваційних словників "Нові слова та фразеологізми в українських масмедіа" (Нові слова та фразеологізми в українських масмедіа: словник / Л.І. Шевченко, Д.Ю. Сизонов; відп.ред. Л.І. Шевченко Київ: ВПЦ "Київський університет", 2017-2021). Звернено увагу на нагромадження в іміджевих текстах лексем, семантика яких пов'язана зі злочинами у цифровій комунікації та мотивована інформаційною війною, недотриманням принципів онлайн-

безпеки та ін., що має патогенний ефект, дискредитує державний імідж. Висновковим є твердження щодо використання мовних інновацій у медійних текстах із метою як позитивного (терапевтичного), так і негативного (патогенного) впливу на державний імідж. Значною мірою це залежить від контексту, в якому вжита неологема, авторського ставлення до описуваної ситуації, а також рівня медіаграмотності, медіаосвіти та критичного мислення реципієнта медіатексту.

Ключові слова: лінгвістична іміджелогія, медіаімідж України, мовні інновації, терапевтичний іміджевий ефект, патогенний іміджевий ефект.

Інформація про автора: Плясун Ольга Миколаївна – доктор філософії, асистент кафедри стилістики та мовної комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Електронна адреса: olga_2511@ukr.net

Olga M. Pliasun

ORCID ID: 0000-0003-2674-5361

ScopusID: 57226649527

LANGUAGE INNOVATIONS IN THE FORMATION OF MEDIA IMAGE OF UKRAINE

Abstract. *The article analyzes the influence of language innovations on the construction of state image. The author defines the term "language innovations" as new words and phraseologisms that appear and actively function in the modern media space and form the image of Ukraine. Emphasis is placed on the characteristics of the media sphere, which reproduces language innovations commensurate with the representative forms of the state image. The study singles out and systematically analyzes two vectors of influence of language innovations on the state image: 1) positive (therapeutic), associated with the development of new meanings of words, word-forming transformations, search for Ukrainian equivalents of borrowed lexemes, the emergence of new phraseologisms, evolution of youth slang, etc.; 2) negative (pathogenic), caused by destructive events in the economic, political, social spheres, the coronavirus pandemic, etc. The article proves that the positive image effect in the mass consciousness is created by the search for Ukrainian equivalents to borrowed lexemes, and not all of them are new. It is observed that the typical situation is the functioning of words in the media, which acquire a new meaning in mass communication. In addition, a positive author's assessment of new words is of great importance in the popularization of Ukrainian neolexemes in the media. The study emphasizes that an effective linguistic tool for promoting language innovations in the*

language consciousness of Ukrainians is creolization, which affects the mass recipient not only verbally but also nonverbally, which creates a positive image effect. In terms of image therapy, the author considers the development of Ukrainian youth slang, computer jargon, some lexemes from the slang of social networks with neutral semantics. The author takes into account and interprets the material of innovative dictionaries "New words and phraseologisms in Ukrainian mass media" (New words and phraseologisms in Ukrainian mass media: a dictionary / L.I. Shevchenko, D.Yu. Syzonov; editor-in-chief L.I. Shevchenko. Kyiv, Kyiv University, 2017-2021). Attention is drawn to the accumulation of lexemes in image texts, the semantics of which are related to crimes in digital communication and motivated by information warfare, non-compliance with the principles of online security, etc., which has a pathogenic effect, discrediting the state image. The statement about the use of language innovations in media texts for the purpose of both positive (therapeutic) and negative (pathogenic) influence on the state image is concluding. To a large extent, this depends on the context in which the neolexeme is used, the author's attitude to the described situation, as well as the level of media literacy, media education and critical thinking of the recipient of the media text.

Key words: linguistic imageology, media image of Ukraine, language innovations, therapeutic image effect, pathogenic image effect.

Information about the author: Pliason Olga Mykolayivna – PhD, Assistant of the Department of Stylistics and Language Communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

E-mail: olga_2511@ukr.net

Плясун О.Н.

ORCID ID: 0000-0003-2674-5361

ScopusID: 57226649527

ЯЗЫКОВЫЕ ИННОВАЦИИ В ФОРМИРОВАНИИ МЕДИАИМИДЖА УКРАИНЫ

Аннотация. В статье анализируется влияние языковых инноваций на моделирование государственного имиджа. Термин "языковые инновации" автор интерпретирует как новые слова и фразеологизмы, активно функционирующие в современном медианпространстве и формирующие имидж Украины. Акцентировано внимание на характеристиках медийной сферы, тиражирующей языковые инновации, соразмерные с репрезентативными формами имиджа государства. В исследовании выделены и системно проанализированы два вектора влияния языковых инноваций на государственный имидж: (1) положительный (терапевтический), связанный с развитием новых

значений слов, словообразовательных трансформаций, поиском украинских эквивалентов заимствованным лексемам, появлением неофразем, эволюцией молодежного сленга; (2) отрицательный (патогенный), обусловленный деструктивными событиями в экономической, политической, социальной сферах, пандемией коронавируса и др. Определено, что положительный имиджевый эффект в массовом сознании возможен при употреблении украинских эквивалентов заимствованным лексемам. Типична ситуація актуалізації слів з новою семантикою в медійному просторі. Большое значение в популяризации украинских неолексем в СМИ имеет и положительная авторская оценка новых слов. Отмечено, что эффективным лингвистическим инструментом для формирования языкового сознания украинцев является креолизация, оказывающая влияние на массового реципиента не только на вербальном, но и на невербальном уровне. Проанализированы возможности имиджеобразования при употреблении молодежного сленга, компьютерного жаргона, отдельных лексем из сленга социальных сетей с нейтральной семантикой и др. Исследован материал серии инновационных словарей "Нові слова та фразеологізми в українських масмедіа" (Нові слова та фразеологізми в українських масмедіа: словник / Л.І. Шевченко, Д.Ю. Сизонов; відп.ред. Л.І. Шевченко Київ: ВПЦ "Київський університет", 2017-2021). Проанализированы деструктивные эффекты в коммуникации, создаваемые лексемами с негативной семантикой: преступления в цифровом информационном пространстве, несоблюдением принципов онлайн-безопасности и пр. Утверждается, что использование языковых инноваций в медийных текстах может оказать как положительное (терапевтическое), так и негативное (патогенное) влияние на государственный имидж. В значительной степени это зависит от контекста, в котором употреблена неолексема, авторского отношения к описываемой ситуации, а также уровня медиаграмотности, медиаобразования и критического мышления реципиента медиатекста.

Ключевые слова: лингвистическая имиджелогия, медиаимидж Украины, языковые инновации, терапевтический имиджевый эффект, патогенный имиджевый эффект.

Информация об авторе: Плясун Ольга Николаевна – доктор философии, ассистент кафедры стилистики и языковой коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Электронный адрес: olga_2511@ukr.net

Аналізуючи принципи моделювання державного іміджу в лінгвістичній іміджелогії, науковці, як правило, звертають увагу на цілий комплекс екстралінгвальних факторів, що значною

Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика

мірою впливають на його формування: політичні, економічні, соціальні тенденції, розвиток культурної, освітньої, медичної, спортивної, туристичної сфер, рівень безпеки країни, індекс задоволеності життям (англ. satisfaction with life index), рейтинг країни за рівнем щастя населення та ін.

Зазначені позамовні чинники важливі для розуміння "сильних" та "слабких" сторін країни. Так, численні соціологічні дослідження свідчать про те, що країна може мати високий показник економічного розвитку й при цьому – низький показник щастя. Згідно із результатами "Всесвітнього звіту щастя-2021" (англ. World Happiness Report 2021), такі високорозвинені країни, як США, Японія, Канада, Велика Британія та ін. аж ніяк не є лідерами у рейтингу щастя (зі 149 країн у світовому рейтингу США лише на 20 місці, Японія – на 56, Канада – на 14 та Велика Британія на 17), водночас половина у першій десятці найщасливіших країн – скандинавські: Фінляндія, Данія, Швейцарія, Ісландія, Нідерланди та ін. Україна ж у цьому рейтингу посідає тільки 110 сходинку, що, очевидно, зумовлює необхідність репарації державного іміджу.

Україна у "Всесвітньому звіті щастя-2021" (World Happiness Report 2021)

У контексті внутрішньомовних чинників, що визначають державний імідж, дослідники у галузі лінгвістичної іміджелогії зауважують на важливій ролі **мовних інновацій**. Наголосимо на тому, що проблема мовних інновацій в українській медіалінгвістиці є однією з найбільш актуальних [5, 7]. У системі категорій та понять лінгвістичної іміджелогії термін "мовні інновації" ми визначаємо як нові слова та фразеологізми, що активно функціонують у сучасному українському медіапросторі та впливають на масову свідомість громадян держави, конструюючи в такий спосіб її мовний імідж.

За О. Осетровою, мовний імідж – поняття, що корелюється з терміном мовної особистості Ю. Караулова як "особистості, що виявляється в мові (текстах) і реконструюється в основних своїх рисах на базі мовних засобів" [4, с. 80]. Мовний імідж – зовнішня частина мовної особистості, її фасад, відкритий для загалу. У цьому аспекті наголосимо, що найбільш репрезентативним "плацдармом" формування мовного іміджу України є медійна сфера, що породжує та швидко тиражує мовні інновації. Загалом медіамоніторинг актуальних публікацій про Україну в ЗМІ дає підстави виокремити такі вектори впливу мовних інновацій на державний імідж:

- **позитивний (терапевтичний)**, пов'язаний із розвитком нових значень слів, словотвірних трансформацій, пошуком українських еквівалентів запозиченим лексемам, появою неофразем, еволюцією молодіжного сленгу та ін. – усе це свідчить про те, що українська мова – жива, динамічна, оперативно реагує на суспільні зміни та відображає актуальні тенденції життя країни;
- **негативний (патогенний)**, зумовлений деструктивними подіями в економічній, політичній, соціальній сферах, пандемією коронавірусу та ін.

Як показує наше дослідження, у масовій свідомості позитивний іміджевий ефект створює **пошук українських еквівалентів запозиченим лексемам**, причому не всі з них є

новими. Деякі лексеми – це давно відомі слова, які реактивуються в сучасній українській літературній мові. Цікаво, що саме медійний простір є основним джерелом реактивації таких лексем та їх популяризації в масовій свідомості. До таких, зокрема, належать: *вподобайка* (лайк), *лазівка* (лайфхак), *усміхайлик* (смайл), *зняток* (скріншот), *допис* (пост), *світлина* (фотографія) та ін. Очевидно, що велике значення в популяризації українських неолексем в ЗМІ має і позитивна авторська оцінка нових слів: *"Вподобайка, лазівка та голярня: красиві українські слова, які замінять популярні запозиччення"* (kozakorium.com), *"100 самобутніх українських слів, які заучерялять ваш лексикон"* (chytomo.com), *"Наймилозвучніші слова української мови в яскравих картинках"* (prolviv.com), *"Гуцулка – це народний танець, який виконують по-різному. Постав вподобайку, підтримай наше українське!"* (porokhivnytsya.com.ua) та ін. У контексті лінгвістичної іміджології важливим є те, що більшість іміджевих текстів, що містять мовні інновації, креолізовані. Таким чином, вплив на мовну свідомість реципієнтів здійснюється і на вербальному (іміджеві тексти), і на невербальному рівні (елементи державної символіки: державний прапор, національні кольори, одяг та ін.), що, очевидно, створює позитивний іміджевий ефект.

Креолізація як ефективний засіб популяризації мовних інновацій у мовній свідомості українців

Окрім того, позитивний вплив на імідж України має, на наш погляд, і розвиток **молодіжного сленгу**, засвідчений, зокрема, в серії інноваційних словників з медіакommунікації [8]. Зауважимо, що у вітчизняному науковому просторі питання молодіжного сленгу та його впливу на розвиток національної мови є контрверсійним (М. Столяр [6], Ю. Ковальчук [2], Л. Ярошук [10] та ін.). Тим не менше, не викликає сумнівів той факт, що сленг, зокрема молодіжний – одне з основних джерел поповнення словникового складу мови, піднесення її престижу, що у свою чергу зумовлює конструювання позитивного медіаіміджу України. Як правило, переважну більшість нових слів із молодіжного сленгу становлять англіцизми, що пов'язані з Інтернет-комунікацією: *вайб, рейв, крінж, рофл, войс, пруф* та ін. Процес входження сленгових неологем до термінологічної системи сучасної української мови передбачає семантичну та дериваційну адаптацію нових слів, яка полягає у звуженні чи розширенні значення англіцизму, нарощенні *похідних англомовних основ українськими суфіксами (аб'юзити, шеймити, спойлерити, донатити, шиперити та ін.), що, безумовно, свідчить про еволюцію сучасної української літературної мови та її здатність відображати актуальні тенденції розвитку суспільства.*

Так, на лінгвістичному рівні молодіжний сленг може бути виражений **лексемами з емоційно-оцінною конотацією**, мета яких – вплинути на підсвідомість реципієнта, переконати його в необхідності придбання товару та ін. Зауважимо на тому, що молодіжний сленг такого типу досить часто використовується в рекламній сфері, як-от: *"Бомбова сорочка oversize. Вільна однотонна сорочка оверсайз з класичним воротничком"* (www.instagram.com/zo_vsim), *"Стилістично цей годинник виглядає просто бомбово. Поєднання яскравого червоного і графітового кольорів, сильне дизайнерське рішення"* (deka.ua/diesel-dz4427-1.html), *"Як досягнути ефекту сяючої шкіри? Тестуємо суперфудову лінійку бренду Payot"* (www.buro247.ua/beauty/face/payot-my-payot.html), *"Суперфудова субота: Чому ми любимо сочевицю"* (ukr.waykun.com), *"в АТБ ціни відпад! –*

*Осінній **цінопад**" (Youtube, 13.10.2021), "Осіннь в місті! В DOG & Grand CrossFit на Печерську почався **цінопад** і за прогнозами синоптиків триватиме лише тиждень: до 18 жовтня!" (dogsportclub.com.ua) та ін.*

Використання в іміджевих текстах **комп'ютерного жаргону** також має позитивний вплив на масову свідомість, що зумовлено актуальністю таких медійних публікацій, їхньою відповідністю сучасним соціокультурним тенденціям, як-от: *"Акція "Шкільне гаджетування". Всім по гаджету!" (milooan.ua), "Скролити не гріх: що таке ефективне читання і як його розвинути" (chytomo.com), "Як **скролити** соцмережі з користю. Досвід" (life.pravda.com.ua) та ін.* Разом із тим, **сленг соціальних мереж** може мати і позитивний, і патогенний вплив на свідомість масового реципієнта залежно від семантики мовних інновацій. Як позитивні визначаємо лексеми із нейтральним значенням: *застосунок, пост, тег, чат, чат-бот* та ін.: *"У застосунку "Дія" з'явився новий функціонал, який наразі доступний клієнтам сервісних центрів Міністерства внутрішніх справ України – **шеринг** документів, зокрема, це і **шеринг** електронного паспорта" (ukrinform.ua), "Оновлені правила в'їзду в Україну – як тепер працюватиме **застосунок** Вдома" (kmu.gov.ua), "Поліція запровадила для дітей **чат-бот** "KidsPolice", "Як створити ідеальний "Facebook"-пост" (prostir.ua) та ін.*

З іншого боку, наше дослідження свідчить про те, що **негативний** вплив на свідомість масового реципієнта має перенасичення медійного тексту лексемами, які позначають злочини у цифровому світі, зумовлені інформаційною війною, недотриманням принципів онлайн-безпеки та ін. У таких випадках, очевидно, негативний іміджевий ефект зумовлений використанням медійниками ефективних маніпулятивних методик, зокрема, багаторазового повтору, що спричиняє звання реципієнта до патогенної інформації. Як результат, деструктивний іміджевий текст сприймається досить нейтрально, що дозволяє маніпулятору здійснювати ефективну мовну сугестію шляхом блокування раціонального рівня

сприйняття тексту й водночас активізації його емоційної перцепції. Так, наприклад, однією з актуальних мовних інновацій, що має, на наше переконання, негативний іміджеформувальний характер, є лексема *дінфейк*.

* *Дінфейк* – (з англ. deep fake – "глибока підробка") – це надзвичайно реалістичне, хоча і фальшиве, зображення або відео, на якому реальна особа робить чи говорить щось, чого він/вона насправді не робили або не говорили [3].

Принцип роботи технології дінфейку продемонстрував у 2018 році американський режисер Дж. Піл, опублікувавши змонтоване відеозвернення колишнього президента США Б. Обами, в якому він називає Д. Трампа нецензурним словом. Ролик було створено за допомогою програми Fakeapp і графічного редактора Adobe After Effects. У такий спосіб режисер мав намір показати, як у майбутньому будуть виглядати **дінфейкові** новини. Цікаво, що дінфейк показує не просто підроблене відео, а відеоролик, який створюється за допомогою підживлення комп'ютерного алгоритму величезною кількістю зображень. З часом, коли такого контенту завантажено достатньо, алгоритм вчиться, як його імітувати. Таким чином, робимо висновок, що медійні тексти, присвячені темі дінфейку та пов'язаним з нею протиправним, злочинним маніпуляціям можуть негативно впливати на свідомість масового реципієнта, що, у свою чергу, призводить й до деструкції іміджу держави: *"Фейк та дінфейк. нова реальність чи загроза національній безпеці?"* (armyfm.com.ua), *"Як створити дінфейк не володіючи програмуванням? Реальний приклад"* (imena.ua), *"Технологія дінфейку стане найсучаснішою інформаційною зброєю – Associated Press"* (radiosvoboda.org) та ін.

З іншого боку, видається неправильним робити категоричні висновки про терапевтичність чи патогенність тієї чи іншої мовної інновації, оскільки все залежить від контексту, в якому вживається неолексема. Так, у медіа досить часто фігурують патогенні за своєю семантикою мовні інновації, але контексти,

в яких вони використовуються, є по суті терапевтичними, тобто такими, що розвивають критичне мислення реципієнтів та їхню медіаграмотність. Прикладами терапевтичного ефекту медійних текстів із патогенними за значенням мовними інноваціями є публікації в ЗМІ, що присвячені сучасним технологіям **спуфінгу та фішингу**.

* **Спуфінг** (підробка) – це кібератака, яка відбувається, коли шахрай маскується під надійне джерело для отримання доступу до важливих даних або інформації [3]. Спуфінг може відбуватися через веб-сайти, електронні листи, телефонні дзвінки, текстові повідомлення, IP-адреси та сервери: *"Що таке спуфінг і як запобігти атаці? ПОРАДИ"* (cybercalm.org), *"Що таке Spoofing Email і як захистити себе та залишитися в безпеці"* (uk.begin-it.com) та ін. Як бачимо, терапевтичність таких медійних заголовків є беззаперечною: інформуючи реципієнта про загрозу Інтернет-шахрайства, медійник одночасно пропонує шляхи виходу з проблемної ситуації.

* **Фішинг** – вид шахрайства, метою якого є виманювання персональних даних користувачів: номери кредитних карток, бази інтернет-магазинів, відомості про валютні операції та ін. [3]. Цей вид кібершахрайства також досить ґрунтовно висвітлений в українських медіа, зокрема у заголовках: *"Як захиститися від фішингу та поскаржитися на нього"* (support.google.com), *"Фішинг. Чи так страшний чорт, як його малюють, і як зрозуміти, що ви на гачку?"* (rmrf.tech), *"Що таке фішинг та як не стати жертвою зловмисників"* (18000.com.ua), *"Що таке фішинг і як захиститися від шахраїв в мережі"* (volnovakha.city) та ін.

Таким чином, формування медіаіміджу України – складний та багатокомпонентний процес, важливу роль в якому відіграють мовні інновації, що функціонують у сучасному медіапросторі. Проведене дослідження переконує, що використання неолексем в медійних текстах може мати і позитивний (терапевтичний), і негативний (патогенний) вплив

на державний імідж, що передусім залежить від: 1) контексту, в якому вжита неолексема, 2) авторського ставлення до описуваної ситуації, 3) рівня медіаграмотності, медіаосвіти та критичного мислення реципієнта медійного тексту. Очевидно, що в такій ситуації завдання медіалінгвіста – акцентувати увагу масової аудиторії на тих мовних інноваціях, які є беззаперечно позитивними й водночас попереджати про небезпеку тих явищ сучасного життя, що пов'язані з Інтернет-шахрайством, інформаційною війною та ін. Так, зокрема, одним із важливих досягнень Міністерства цифрової трансформації України в окресленому напрямку стало укладання словника термінів з онлайн-безпеки та розроблення Національної стратегії з безпеки для дітей в Інтернеті на 2020-2025 роки. Водночас перспективи подальших наукових досліджень у галузі лінгвістичної іміджології пов'язані, на наш погляд, із розкриттям наслідків поширення пейоративних іміджевих текстів у масовій свідомості з акцентом на способи захисту від деструктивної інформації, що перенасичує сучасний медіапростір.

ЛІТЕРАТУРА

1. Генералова Е.В. Медiateкст как отражение динамических хронологических изменений в лексике и фразеологии. *Медиалингвистика*. 2021. №8(2). С. 180-192. <https://doi.org/10.21638/srbu22.2021.207>
2. Ковальчук Ю.А. Сленг як соціокультурний феномен. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Германістика та міжкультурна комунікація"*. 2020. №1. С. 210-215. <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2020-1-32>
3. Словник термінів з онлайн-безпеки. Міністерство цифрової трансформації України, 2020.
4. Осетрова Е.В. К определению понятия "языковой имидж". *Язык и социальная динамика*. 2012. № 12-1. С. 78-85.
5. Сизонов Д.Ю. Фразеологічні інновації української мови в медіалінгвістичному висвітленні. *Studia Slavica Hung.* 2018. №63/2. С. 333-346. <https://doi.org/10.1556/060.2018.63.2.13>

6. Столяр М.Ю. Значення молодіжного сленгу для розвитку мови. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна*. 2015. Вип. 53. С. 233-236.

7. Шевченко Л.І., Сизонов Д.Ю. Нові слова як маркери часу: медійна лексикографія сьогодні і в перспективі. *Записки з українського мовознавства*. 2019. Вип. 26 (1). С. 11-19. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2019.26.180939>

8. Шевченко Л.І., Сизонов Д.Ю. Нові слова та фразеологізми в українських масмедіа : словник. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2017-2021.

9. Шкудлярек-Щмехович Э. Автономия пользователей Сети и динамика грамматики: о выбранных синтаксических инновациях в современной польской интернет-коммуникации. *Медиалингвистика*. 2021. №8(1). С. 57-70. <https://doi.org/10.21638/spbu22.2021.105>

10. Ярошук Л. Комп'ютерний сленг як форма молодіжного спілкування. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики*. 2012. №1. С. 156-164.

11. Spasich, J. Lj. Globalization processes in the Serbian media language. *Media Linguistics*. 2021. №8(2). P. 193-202. <https://doi.org/10.21638/spbu22.2021.208>

ДЖЕРЕЛА

1. World Happiness Report 2021 – <https://worldhappiness.report/ed/2021/>

2. kozakorium.com – <https://www.kozakorium.com/vpodobayka-lazivkata-holyarnya-krasnyi-ukrayinski-slova-yaki-zaminyat-populyarni-zapozychennya/>

3. chytomo.com – <https://chytomo.com/100-samobutnikh-ukrainskykh-sliv-iaki-zakucheriavliat-vash-leksykon/>

4. prolviv.com – <https://prolviv.com/blog/2017/05/09/naimylozvuchnishi-slova-ukrainskoi-movy-v-iaskravykh-kartynkakh/>

5. porokhivnytsya.com. – https://porokhivnytsya.com.ua/2021/08/20/legenda_guculka/

6. Instagram – https://www.instagram.com/zo_vsim/

7. deka.ua – <https://deka.ua/diesel-dz4427-1.html>

8. tvoistih.com.ua – <http://tvoistih.com.ua/yak-dosyagnuti-efektivnyyayuchoyi-shkiri-testuyemo-superfudovu-liniyku-brendu-payot>

9. ukr.waykun.com – <https://ukr.waykun.com/articles/sochevichnij-supu-marokkanskomu-stili-blog-leaf.html>

10. Youtube – <https://www.youtube.com/watch?v=nDgfR83pIt4>
11. dogsportclub.com.ua – <https://dogsportclub.com.ua/2021/10/osinnii-tsinopad-v-dog-grand-crossfit-na-pechersku/>
12. miloan.ua – <https://miloan.ua/news/akcia-skilne-gadzetuvanna>
13. chytomo.com – <https://chytomo.com/skrolyty-ne-hrikh-shcho-take-efektyvne-chytannia-i-iak-joho-rozvynuty/>
14. life.pravda.com.ua – <https://life.pravda.com.ua/society/2019/09/26/238333/>
15. ukrinform.ua – <https://www.ukrinform.ua>
16. kmu.gov.ua – <https://www.kmu.gov.ua/news/onovleni-pravila-vyizdu-v-ukrayinu-yak-teper-pracyuvatime-zastosunok-vdoma>
17. rivnepost.rv.ua – <https://rivnepost.rv.ua/news/politsiya-zaprovadila-dlya-ditey-chatbot-kidspolice>
18. prostir.ua – <https://www.prostir.ua/?library=yak-stvoryty-idealnyj-facebook-post>
19. armyfm.com.ua – <https://www.armyfm.com.ua/fejk-ta-dipfejk.-nova-realnist-chi-zagroza-nacionalnij-bezpeci/>
20. imena.ua – <https://www.imena.ua/blog/how-to-create-a-dip-fake/>
21. radiosvoboda.org – <https://www.radiosvoboda.org/a/29345082.html>
22. cybercalm.org – <https://cybercalm.org/novyny/shho-take-spufiging-i-yak-zapobigty-atatsi-porady/>
23. uk.begin-it.com – <https://uk.begin-it.com/6647-email-spoofing>
24. support.google.com – <https://support.google.com/websearch/answer/106318?hl=uk>
25. rmrftech.com – https://rmrf.tech/uk_UA/blog/rmrf-1/post/16
26. 18000.com.ua – <https://18000.com.ua/blogs/shho-take-fishing-ta-yak-ne-stati-zhertvoyu-zlovmisnikiv/>
27. volnovakha.city – <https://volnovakha.city/articles/88782/scho-take-fishing-i-yak-vberegiti-svoi-dani-v-merezhi>

REFERENCES

1. Generalova, Ye.V. (2021). Media text as a reflection of dynamic chronological changes in vocabulary and phraseology [Mediatekst kak otrazheniye dinamicheskikh khronologicheskikh izmeneniy v leksike i frazeologii]. *Medialinguistics*. 8 (2), 180-192. <https://doi.org/10.21638/spbu22.2021.207> [in Russian].
2. Kovalchuk, Yu.A. (2020). Slang as a socio-cultural phenomenon [Slenh yak sotsiokulturny fenomen]. *Scientific Bulletin of Kherson State*

University. Series "German Studies and Intercultural Communication", 1, 210-215. <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2020-1-32> [in Ukrainian].

3. *Glossary of online security terms* [Slovyk terminiv z onlayn-bezpeky] (2020). Ministry of Digital Transformation of Ukraine [in Ukrainian].

4. Osetrova, E.V. (2012). To the definition of the concept of "linguistic image" [K opredeleniyu ponyatiya "yazykovoy imidzh]. *Language and social dynamics*, 12-1, 78-85 [in Russian].

5. Syzonov, D.Yu. (2018). *Phraseological innovations of the Ukrainian language in media linguistic coverage* [Frazеологічні інновації української мови в медіалінгвістичному висвітленні]. *Studia Slavica Hung.* 63/2, 333-346. <https://doi.org/10.1556/060.2018.63.2.13> [in Ukrainian].

6. Stolyar, M.Yu. (2015). The meaning of youth slang for language development [Znachennya molodizhnoho slenhu dlya rozvytku movy]. *Scientific notes of the National University "Ostroh Academy". Series: Philological*, 53, 233-236 [in Ukrainian].

7. Shevchenko, L.I., Syzonov, D.Yu. (2019). *New words as markers of time: media lexicography today and in the future* [Novi slova yak markery chasu: mediyana leksykohrafiya s'ohodni i v perspektyvi]. *Notes on Ukrainian linguistics*, 26(1), 11-19. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2019.26.180939> [in Ukrainian].

8. Shevchenko, L.I., Syzonov, D.Yu. (2017-2021). *New words and phraseologisms in the Ukrainian mass media: a dictionary* [Novi slova ta frazeologizmy v ukrajyns'kykh mas-media : slovyk]. Kyiv: VPTs "Kyiv University" [in Ukrainian].

9. Shkudlarek-Schmechowicz, E. (2021). *Autonomy of Web Users and the Dynamics of Grammar: on Selected Syntactic Innovations in Contemporary Polish Internet Communication* [Avtonomiya pol'zovateley Seti i dinamika grammatiki: o vybrannykh syntaksicheskikh innovatsiyakh v sovremennoy pol'skoy internet-kommunikatsii]. *Medialinguistics*, 8 (1), 57-70. <https://doi.org/10.21638/spbu22.2021.105> [in Russian].

10. Yaroshchuk, L. (2012). Computer slang as a form of youth communication [Kompyuternyy slenkh yak forma molodizhnoho spilkuvannya]. *Current problems of Romano-Germanic philology and applied linguistics*, 1, 156-164 [in Ukrainian].

11. Spasich, J. Lj. (2021). Globalization processes in the Serbian media language, *Media Linguistics*, 8 (2), 193-202. <https://doi.org/10.21638/spbu22.2021.208> [in Russian].

RESOURCES

1. World Happiness Report 2021 – <https://worldhappiness.report/ed/2021/>
2. kozakorium.com – <https://www.kozakorium.com/vpodobayka-lazivkata-holyarnya-krasyvi-ukrayynski-slova-yaki-zaminyat-populyarni-zapozychennya/>
3. chytomo.com – <https://chytomo.com/100-samobutnikh-ukrainskykh-sliv-iaki-zakucheriavliat-vash-leksykon/>
4. prolviv.com – <https://prolviv.com/blog/2017/05/09/naimylozvuchnishi-slova-ukrainskoi-movy-v-iaskravykh-kartynkakh/>
5. porokhivnytsya.com. – https://porokhivnytsya.com.ua/2021/08/20/legenda_guculka/
6. Instagram – https://www.instagram.com/zo_vsim/
7. deka.ua – <https://deka.ua/diesel-dz4427-1.html>
8. tvoistih.com.ua – <http://tvoistih.com.ua/yak-dosyagnuti-efekty-syayuchoyi-shkiri-testuyemo-superfudovu-linyku-brendu-payot>
9. ukr.waykun.com – <https://ukr.waykun.com/articles/sochevichnij-sup-u-marokkanskomu-stili-blog-leaf.html>
10. Youtube – <https://www.youtube.com/watch?v=nDgfR83pIt4>
11. dogsportclub.com.ua – <https://dogsportclub.com.ua/2021/10/osinnii-tsinopad-v-dog-grand-crossfit-na-pechersku/>
12. miloan.ua – <https://miloan.ua/news/akcia-skilne-gadzetuvanna>
13. chytomo.com – <https://chytomo.com/skrolyty-ne-hrikh-shcho-take-efektyvne-chyannia-i-iak-joho-rozvynuty/>
14. life.pravda.com.ua – <https://life.pravda.com.ua/society/2019/09/26/238333/>
15. ukrinform.ua – <https://www.ukrinform.ua>
16. kmu.gov.ua – <https://www.kmu.gov.ua/news/onovleni-pravila-vyizdu-v-ukrayynu-yak-teper-pracyuvatime-zastosunok-vdoma>
17. rivnepost.rv.ua – <https://rivnepost.rv.ua/news/politsiya-zaprovadila-dlya-ditey-chatbot-kidspolice>
18. prostir.ua – <https://www.prostir.ua/?library=yak-stvoryty-idealnyj-facebook-post>
19. armyfm.com.ua – <https://www.armyfm.com.ua/fejk-ta-dipfejk.-nova-realnist-chi-zagroza-nacionalnij-bezpeci/>
20. imena.ua – <https://www.imena.ua/blog/how-to-create-a-dip-fake/>
21. radiosvoboda.org – <https://www.radiosvoboda.org/a/29345082.html>
22. cybercalm.org – <https://cybercalm.org/novyny/shho-take-spufing-i-yak-zapobigty-atatsi-porady/>

Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика
.....

23. uk.begin-it.com – <https://uk.begin-it.com/6647-email-spoofing>
24. support.google.com –
<https://support.google.com/websearch/answer/106318?hl=uk>
25. rmrf.tech – https://rmrf.tech/uk_UA/blog/rmrf-1/post/16
26. 18000.com.ua – <https://18000.com.ua/blogs/shho-take-fishing-ta-yak-ne-stati-zhertvoyu-zlovmisnikiv/>
27. volnovakha.city – <https://volnovakha.city/articles/88782/scho-take-fishing-i-yak-vberegiti-svoi-dani-v-merezhi>

Дата надходження до редакції – 10.10.2021

Дата затвердження редакцією – 12.11.2021

СТИЛІСТИЧНА АСПЕКТОЛОГІЯ МОВОЗНАВСТВА

УДК 81-26:398:22.01 Пісня над Піснями

DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTR.2021.43.59-75>**Дядищева-Росовецька Ю.Б.**
ORCID ID: 0000-0003-4366-3587**СТИЛІСТИЧНА СИМЕТРІЯ В МЕФОДІЇВСЬКОМУ
ПЕРЕКЛАДІ ПІСНІ НАД ПІСНЯМИ**

***Анотація.** Статтю присвячено аналізу стилістичної симетрії у Мефодіївському перекладі Пісні над Піснями. Дослідження було проведено з позиції досить несподіваної, а саме лінгвофольклориста. Обґрунтування такого підходу полягає в тому, що йдеться про фольклорний за походженням текст, збірник весільних пісень, який згодом зазнав вишуканого літературно-книжного оброблення. Зроблено висновок, що знайдені тут реалізації поетичного прийому стилістичної симетрії ґрунтуються на однотипній синтаксичній побудові членів, які її складають. Частина цієї конструкції подано як семантичні доповнення один до одного. Знайдено схожі за синтаксичною будовою суміжні конструкції з піднесеними змалюваннями та оспівуваннями наречених, їхньої краси та досконалості, кохання. На основі вивченого матеріалу встановлено, що, хоч у всіх знайдених прикладах компоненти стилістичної симетрії і не тотожні, як вимагає логіка прийому, проте в деяких із них в другому члені зберігається у крайньому разі третина словесного матеріалу першого. Закономірно, що в такому поетичному тексті, як Пісня над Піснями, можна було чекати натрапити на значну кількість тропів і в складі словесного втілення стилістичного прийому, оснований на семантичному паралелізмі. Справді, у переважній більшості прикладів їх було зафіксовано в обох частинах стилістичної симетрії. Це порівняння, метафори, епітети, алегорії, гіперболи, високохудожні парафрази тощо. Двічі стилістичну симетрію побудовано на антитезі, зокрема її було знайдено в похвалі нареченій. З'ясовано, що стилістичну симетрію в Пісні над Піснями продуктивно досліджувати з точки зору способів вияву експресивності синтаксису: як, за допомогою яких засобів у суміжних синтаксичних конструкціях відображуються схожі або тотожні емоції людини. Що ж до відтворення цього близькосхідного стилістичного прийому в Мефодіївському перекладі Пісні над Піснями, то воно демонструє неперевершені гармонійні зразки експресивної виразності та оригінального варіювання думки.*

Ключові слова: стилістична симетрія, Пісня над Піснями, лінгвофольклористика, лінгвостилістика, поетика, біблейстика, тропи.

Інформація про автора: Дядищева-Росовецька Юлія Борисівна – кандидат філологічних наук, доцент; доцент кафедри стилістики та мовної комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Електронна адреса: dyadros@gmail.com

Juliya B. Dyadyshcheva-Rosovetska

ORCID ID: 0000-0003-4366-3587

STYLISTIC SYMMETRY OF THE METHODIUS'S TRANSLATION OF THE SONG OF SONGS

Abstract. *The article is devoted to the analysis of stylistic symmetry in Methodius' translation of the Song of Songs. The study was conducted from a rather unexpected position, namely – using the linguo-folkloristic approach. The rationale for this approach is that its subject is a folklore text, a collection of wedding songs, which later underwent exquisite literary and book processing. It is concluded that the realizations of the poetic technique of stylistic symmetry found here are based on the same syntactic construction of the members that make it up. Parts of this construction are presented as semantic additions to each other. Adjacent constructions similar in syntactic structure were found with sublime depictions and chants of brides, their beauty and perfection, love. Based on the studied material, it was found that, although in all found examples the components of stylistic symmetry are not identical as required by the logic of reception, but in some of them at least a third of the verbal material of the first. Naturally, in such a poetic text as the Song of Songs, one could expect to come across a significant number of tropes and as part of the verbal embodiment of a stylistic device based on semantic parallelism. In fact, in the vast majority of examples they were recorded in both parts of stylistic symmetry. These are comparisons, metaphors, epithets, allegories, hyperboles, highly artistic paraphrases, etc. Twice stylistic symmetry was built on the antithesis, in particular it was found in the praise of the bride. It has been found that the stylistic symmetry in the Song of Songs is productively explored in terms of ways to express the expressiveness of syntax: how, by what means similar or identical human emotions are reflected in related syntactic constructions. As for the reproduction of this Middle Eastern stylistic device in the Methodist translation of the Song of Songs, it demonstrates unsurpassed harmonious examples of expressive expressiveness and original variation of thought.*

Keywords: *stylistic symmetry, Song of Songs, lingvofolkloristics, lingvostylistics, poetics, bibleistics, tropes.*

Information about author: *Dyadyshcheva-Rosovetska Juliya Borysivna* – PhD, associate professor, associate professor of the department of stylistics and language communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

E-mail: *dyadros@gmail.com*

Дядищева-Росовецкая Ю.Б.
ORCID ID: 0000-0003-4366-3587

СТИЛИСТИЧЕСКАЯ СИММЕТРИЯ В МЕФОДИЕВСКОМ ПЕРЕВОДЕ ПЕСНИ ПЕСЕН

Аннотация: *Статья посвящена анализу стилистической симметрии в Мефодиевском переводе Песни Песен. Исследование было проведено с позиции достаточно неожиданной, а именно лингвофольклориста. Обоснование такого подхода заключается в том, что речь идёт о фольклорном по происхождению тексте, собрании свадебных песен, которое со временем было подвержено изысканной литературно-книжной обработке. Сделан вывод, что найденные здесь реализации поэтического приёма стилистической симметрии основываются на однотипном синтаксическом построении составляющих её членов. Части этой конструкции подаются как семантические дополнения друг друга. Найденны похожие по синтаксическому строению смежные конструкции с возвышенными описаниями и восхвалениями жениха и невесты, их красоты и совершенства, любви. На основании изученного материала установлено, что, хотя во всех найденных примерах компоненты стилистической симметрии и не тождественны, как того требует логика приёма, но в некоторых из них во втором члене сохраняется по крайней мере треть словесного материала первого. Закономерно, что в таком поэтическом тексте, как Песнь Песней, можно было ожидать выделение значительного количества тропов и в составе словесного воплощения стилистического приёма, основанного на семантическом параллелизме. Действительно, преимущественно они были зафиксированы в обеих частях стилистической симметрии. Это сравнения, метафоры, эпитеты, аллегории, гиперболы, высокохудожественные парафразы и т. д. Дважды стилистическая симметрия построена на антитезе, в частности она была найдена в похвале невесты. Выяснено, что стилистическую симметрию в Песне Песен продуктивно изучать с точки зрения способов выявления экспрессивности синтаксиса: как, при помощи каких средств в смежных синтаксических конструкциях отображаются схожие или тождественные эмоции человека. Что касается воплощения этого ближневосточного стилистического приёма в Мефодиевском*

переводе Песни Песен, то оно демонстрирует непревзойдённые гармонические образцы экспрессивной выразительности и оригинальной вариативности мысли.

Ключевые слова: *стилистическая симметрия, Песнь Песней, лингвофольклористика, лингвостилистика, поэтика, библеистика, тропы.*

Информация об авторе: *Дядищева-Росовецкая Юлия Борисовна – кандидат филологических наук, доцент, доцент кафедры стилистики и языковой коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.*

Электронный адрес: *dyadros@gmail.com*

При лінгвостилістичних студіях над Мефодіївським перекладом Пісні над Піснями (далі – ПП), – за походженням зібранням арамейських весільних наспівів із подальшою книжною обробкою [1, с. 289], – поміж різноманітних тропів, на аналізі яких ми зупинилися раніше [8; 9 та ін.], безумовно привертає увагу своєю виразністю фіксована ще в "стадіально-древніх фольклорних творах" [11, с. 170] стилістична симетрія, що ґрунтується на однотипній синтаксичній побудові компонентів. Видається актуальним осягнути секрети її естетичної яскравості та піднесеної експресивності на ще не дослідженому матеріалі, перекладі одного з першовчителів слов'янських (тексту четьєго перекладу ПП, котрий було надруковано А. Алексєєвим за списком ГПБ, Ф. І. 461, XIV–XV ст., арк. 365 зв. – 369 зв. як додаток до його дослідження [2, с. 251–255]).

Як справедливо зазначав Д. Лихачов, "стилістична симетрія – явище глибоко архаїчне" [11, с. 170]. На ній багато в чому базується вишукана барвистість текстів давньої близькосхідної літератури, як, наприклад, "Епосу про Гільгамеша" та ін. Це яскраве явище поезики, зникле згодом, дослідник вивчав на матеріалі Псалмів [11, с. 169–175], він застерігав, що традиційно в біблійних студіях стилістичну симетрію "отожнювали з паралелізмом" [11, с. 169–170] (зокрема, його аналізували в контексті проблем перекладу складних фрагментів Біблії Енріко Галбіаті та Алессандро Пьяцца [16]; також це явище досліджував на матеріалі Біблійних текстів Едуард Коніг [17]).

Хоч цей прийом поезики не використовується в поезиці нового часу (обережніше буде сказати, що там його ще не шукали), він зберігся серед архаїчних засобів поезики українського фольклору. Так, фольклорист С. Росовецький зазначає: "Коли при повторі словесний текст відтворюється із збереженням саме словесної форми, то наступний прийом, навпаки, передбачає переповідання іншими словами в другому реченні сказаного в першому – як це бачимо на початку славнозвісної "псалми": "Нема в світі правди, правди не зіскати!" <...> Тут використано класичну форму "стилістичної симетрії", коли двічі висловлюється той самий зміст, причому обидві частини паралелізму немов підсилюють і підтримують одна одну. Але цікаво, що у "псалмі" цей запозичений із біблійних псалмів (мабуть, через, у першу чергу, богослужбові тексти) паралелізм починає її текст – так само, як народні форми паралелізму починають ліричні пісні, балади, думи" [14, с. 527; див. також 13].

Сучасний біблеїст-літературознавець А. Десницький присвятив поезиці біблійного паралелізму фундаментальну монографію [7], де здійснив спробу збудувати його теоретичну модель та намагався з'ясувати, яку роль він відіграє в текстах біблійної традиції. Зокрема він зазначає: "вивчення поезики паралелізму не зводиться до аналізу якоїсь кількості поетичних прийомів. Швидше, паралелізм у цьому випадку – точка занурення в бездонний матеріал біблійної словесності, а поезика – не просто набір суто *літературознавчих* (курсив наш – Ю. Д.-Р.) методик, але спосіб почати це занурення" [7].

У статті, присвяченій біблійній стилістичній симетрії, доктор богослов'я М. Іванов, переслідуючи мету всебічного осягнення смислу Святого Письма, зосереджується на вивченні в біблійних текстах дистиха, що "завжди складається з двох паралельних членів – "паралелізмів" (лат. *parallelismus membrorum*)" [10]. Також привертає увагу його полеміка з Н. Нікольським. Цей дослідник виділяв там чотири різновиди паралелізмів: синонімічний, антитектичний, синтетичний та ступневий [12].

Вважаємо, що найбільш адекватно тлумачить стилістичну симетрію Д. Лихачов, який зауважує щодо її суті: "про те саме в

схожій синтаксичній формі йдеться двічі; це ніби певна зупинка в розповіді, повторення близької думки, близького судження, або нове судження, але про те ж саме явище". І далі він продовжує: "Другий член симетрії говорить про те ж, про що й перший член, проте в інших словах та іншими образами. Думка варіюється, але сутність її не змінюється" [11, с. 185].

Також науковець застерігає від плутання стилістичної симетрії з художнім паралелізмом та зі стилістичними повторами [11, с. 186]. Він пояснює, що, на відміну від художнього паралелізму, стилістична симетрія не зіставляє два різні явища, а говорить двічі про те ж саме. Щодо стилістичних повторів (яких чимало, зокрема у фольклорі), то стилістична симетрія відрізняється тим, що "вона хоча й говорить про те ж саме, проте в іншій формі, іншими словами" [11, с. 186]. Важливо, що обидва її члени "доповнюють один одного, думка в тому та іншому може бути висловлена неповно або неясно" [11, с. 186]. Тому "кожний із них допомагає зрозуміти другий. Те, що здається незрозумілим в одному члені симетрії, може бути відгадано за допомогою другого" [11, с. 170].

У Мефодіївському перекладі ПП було зафіксовано яскраві репрезентації стилістичної симетрії. Наприклад, схожі за синтаксичною будовою суміжні речення знаходимо в піднесеному порівнянні нареченого з різними пахощами: **"±зель стакта братоуч#дъ мои мнѣ, посред(h) сьсцоу моею въдворитс#.** **Гроздъ цвѣта братоуч#дъ мои мнѣ въ виноградехъ въ гад'ди"** (I, 12–13) ("**Торбинка мірри – любий мій для мене, на моїх грудях спочиває. Гроно кипрове – любий мій для мене, у виноградниках Ен-Геді**" [4, I, 12–13]). Це – точне відтворення варіанту, поданому в Септуагінті: *"ἀπόδεσμος τῆς στακτῆς ἀδελφιδός μου ἐμοί ἀνὰ μέσον τῶν μαστῶν μου αὐλισθήσεται βότρυς τῆς κύπρου ἀδελφιδός μου ἐμοί ἐν ἀμπελῶσιν Εγγαδδι"* [18, I, 12–13]. Справді *ἀπόδεσμος* ("*ἀπόδεσμος τῆς στακτῆς*") це – "зв'язка, жмуток" [5, с. 161], а *στακτι* – "крапля, дешиця", "благовонний сік, смола, <...> котра сама собою витікає з деяких благовонних дерев" [15, с. 400]. Цікаво, що, на відміну від Септуагінти [18, I,

12–13], "βότρυς τῆς κύπρου" – гроно *кипрове*, китиця *кипра* (κύπερος – кипер, "запашна рослина" [5, с. 741] подано в старослов'янському тексті без уточнення її різновиду, лише "гроздь *цвѣта*". Напевне, перекладач вважав, що читач може не знати цю назву або й узагалі рослину, поширену в одній місцевості та незнайому в іншій.

В іншому прикладі за допомогою алегорії, повторюваній у парній конструкції, стверджується цнотливість нареченої: **"Врътоградъ затворень, источникъ запечѣтлѣнь"** (IV, 12) Це відповідає змалюванню в Септуагінті: "*κῆπος κεκλεισμένος πηγῆ ἐσφραγισμένη*" [18, IV, 12]). На берегах зазначимо, що в сучасному українському перекладі фрагмент відтворено близько до давньогрецького: "*замкнений садок, джерело запечатане*" [3, IV, 12]).

Тричі у різних частинах ПП (VI, 7–8; VIII, 2; VIII, 5) за допомогою парафразу в Мефодіївському перекладі, точно, як у Септуагінті, подано другу частину стилістичної симетрії, де фігурує мати нареченої. У першому такому фрагменті бачимо зворушливе змалювання: "ξ̄ ес(ть) црѣцъ и п̄ женимъ, и двѣцъ, имже н̄с(ть) числа. Едіна есть гол@бица моа, съвр̄шена моа, **едіна ест м̄гри своєї, избрана есть рождыші @**" (VI, 7–8). Відтворення у сучасному українському перекладі: "Шістдесят цариць і вісімдесят наложниць було, а дівчат без ліку, – одна ж єдина моя голубка, моя досконала, *єдина у матері своєї, улюблена тиєї, що її вродила*" [4, VI, 7–8]. Це є точним перекладом Септуагінти: "ἐξήκοντά εἰσιν βασιλίσσαι καὶ ὀγδοήκοντα παλλακαὶ καὶ νεάνιδες ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς μία ἔστιν περιστερά μου τελεία μου *μία ἔστιν τῆ μητρὶ αὐτῆς ἐκλεκτὴ ἔστιν τῆ τεκούσῃ αὐτῆς*" [18, VI, 7–8]. В оригіналі маємо цікавий гендерний аспект: молодець вихваляння нареченого своїм успіхом у жінок і дівчат ніби пом'якшується згадкою про ніжне ставлення до обраниці її матері. Але в структурному плані спостерігаємо тут, що стилістичну симетрію вмонтовано до стилістичної конструкції, яка зберіглася й у слов'янському фольклорі та була названа Б. Соколовим прийомом "виключення

одиночного". Сучасний фольклорист зазначає, що «прийом використано, наприклад, на початку думи "Три брати самарські", де кобзар прорецитиував, що всі поля самарські пожарами погоріли,

Только не горіло два терни дрібнесеньких,
Два байраки зелененьких,
Бо там подлі їх лежало три брата рідненькі».

Дослідник зауважує: «Пояснення, чому два байраки не "погоріли", фантастичне й надлишкове для розвитку сюжету, змушує згадати таку рису міфологічного мислення, як намагання знайти причинний зв'язок там, де нашому сучасникові це й на думку б не спало» [14, с. 536]. Ця думка змушує замислитися, чи не варто припустити, що й давньоєврейський поет, обираючи словесний матеріал для стилістичних симетрій, вирушав не у вільний політ поетичної фантазії, а спирався на нам тепер невідомі та нам вже незрозумілі міфологічні підклади та пов'язання?

Ще одна тотожна конструкція стилістичної симетрії з парафразом міститься у такому фрагменті: "Подъ аблькомъ въздвигох т#, **тоу прижи т# мати твоа, тоу прижи т# рождшіа т#**" (VIII, 5). Цей Мефодіївський переклад відповідає поданому в Септуагінті: "ὕπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε ἐκεῖ ὠδίνῃσέν σε ἢ μήτηρ σου ἐκεῖ ὠδίνῃσέν σε ἢ τεκοῦσά σου" [18, VIII, 5]. У старослов'янському тексті перекладач уникає тавтології: багаті синонімічні ряди дають можливість вибору: *прижи* ("родити, породити" [19, т. 3. с. 268]) та *рождшіа т#* (пор. у Синодальному тексті: "Под яблоней разбудила я тебя: там родила тебя мать твоя, там *родила* тебя *родительница* твоя" (VIII, 5)). У Септуагінті так само немає тавтологічних форм, там споріднені *τεκοῦσά* – родителька та *τίκτω* – народжувати [5, с. 1244] поєднуються з *ὠδίνῃσέν* (*ὠδίνω* – народжувати [5, с. 1364]). Сучасний український переклад використовує повтор: "Під яблунею я збудила тебе, там *повила тебе мати твоя, там тебе повила твоя родителька!*" [3, VIII, 5].

У третьому вживанні бачимо інший парафраз *матері*, точно переданий у Мефодіївському перекладі: "Им@ т#, въвед@ т# **въ домъ мѣре мое@ и въ клѣть зачьньш>> м#**" (VIII, 2). Порівняймо: "παράλημφομαι σε εισάξω σε εις οἶκον μητρόс μου καὶ εἰς ταμίειον τῆς συλλαβοῦσης με" [18, VIII, 2]. Саме ця друга частина конструкції, що утворює стилістичну симетрію "**и въ клѣть зачьньш>> м#**" ("συλλαβοῦσης" [5, с. 1174]) відсутня в обох нових українських перекладах. І. Огієнко подає так: "Повела б я тебе й привела б у дім нені своєї: ти навчав би мене, я б тебе напоїла вином запашним, соком гранатових яблук своїх!" [3, VIII, 2]. У версії І. Хоменка читаємо: "Я повела б тебе, я привела б тебе у дім матері моєї; ти мене навчав би. Я б тебе напоїла вином пахучим, солодким суслем моїх гранатових яблук" [4, VIII, 2]. Немає відповідника "зачьньш>> м#" і в Синодальному тексті.

А ось ще один яскравий стилістичний паралелізм із використанням піднесеного порівняння, де образ лівої його частини виступає синонімічним до правої. Це слугує підсиленню виразності: "Азь **цвѣтъ пол'скыи, крѣнь @долныи**" (II, 1). Переклад Мефодія цілком відповідає наведеному в Септуагінті: "ἄνθος τοῦ πεδίου κρίνον τῶν κοιλάδων" [18, II, 1]; тут *άνθος* перекладається як "цвіт, квітка" [5, с. 115], а *крѣνον* – "лілея" [5, с. 731]. Отже, перша частина конструкції означає "ἄνθος τοῦ πεδίου" – *квітка (цвіт) рівнини* [5, с. 966], тоді, як друга, "κρίνον τῶν κοιλάδων", – *лілея долини* [5, с. 715].

Ще один виразний приклад стилістичної симетрії із використанням порівняння знаходимо в розлоговому переліку оспівуваної краси нареченої. Побудований він на антитезі: "З@би твои "ко стада острижена, #же изыдош# ^ бан#, **вс# близнечьны#** и "ловы нѣс(ть) оу них" (IV, 2). Переклад І. Хоменка виглядає явно спрощеним, складність поезики фрагмента він не передає: "Зуби твої, мов стриженних овець отара, що з купелі виходять. Кожний з них має свою пару, ані одному її не бракує" [4, IV, 2]. Більш вдалим є інший сучасний

український переклад цього фрагмента І. Огієнка: "Твої зубки немов та отара овець пообстриганих, що з купелю вийшли, що котять близнята, і між ними немає неплідної" [3, IV, 2]. На жаль, у жодному з них немає антитетичних прикметників, як в оригіналі. У Септуагінті бачимо тотожну конструкцію: "ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ αἱ πᾶσαι διδυμεύουσαι καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς" [18, IV, 2]. Потребує уточнення слово "ловы (пор. ἀτεκνία – "бездітність" [5, 215]), тут воно наводиться як антитетичне до *близнечьны#* (*близньчнь* – "подвійний" [19, т. 1. с. 114]). Зуби – парні утворення людського тіла, на білатеральній (двосторонній) їх симетрії побудовано цей образ.

Тотожне змалювання вжито ще раз (VI, 5). Воно відрізняється від вище наведеного лише пропуском зредукованого в слабкій позиції в суфіксі: *близнечьны#* (IV, 2) – *близнечны#* (VI, 5), заміною початкового носового: *#же* (IV, 2) – *@же* (VI, 5) та пропуском прийменника *^* перед *бан#* (VI, 5).

Ще один приклад стилістичної симетрії, побудований на антитезі, бачимо в похвалі нареченій: "Се еси добра, искр'нна моа, се еси добра <...> **Вьш добра**, искр'нна моа, **и порька ннс(ть) на тебн**" (IV, 7). Сучасний український переклад так подає перший член симетрії: "Уся ти гарна, моя люба, і вади нема в тобі!" [4, IV, 7]. Тоді як Мефодіївський переклад, за винятком пропущеного дієслова *еси* в першій частині конструкції, що відповідало б грецькому варіанту, в іншому точно передає сказане в Септуагінті: "ὀλη καλή εἶ ἡ πλησίον μου καὶ μόμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί" [18, IV, 7].

А. Алексеев зауважував щодо другої частини цього фрагмента (καὶ μόμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί): «Слов'янське *порокъ* означає зовнішню ваду, зрима відхилення від норми. Це значення особливо доречне в ПП, де змальовуються чесноти нареченої. <...> У християнському розумінні це місце є пророцтвом про непорочне зачаття. Осмислення "непорочного" зачаття як "безгріховного", імовірно, є вторинним і пов'язане з регулярним

семантичним переходом "зовнішня вада" > "внутрішня вада", пор. переносне значення таких слів, як *грязь*, *мрак* і т. п., причому в ідеологічно насиченому контексті вторинне значення природно прагне витіснити первинне, що загрожує руйнуванням поетичної тканини твору» [2, 244].

Є ще один цікавий приклад стилістичної симетрії, де тезу з першого члена не повторено в другому, натомість наведена думка далі розвивається, там наводиться новий аргумент до першої: **"Сестра наша мала и сьсоу не иматъ"** (VIII, 8) (*"Є сестра в нас мала, й перс у неї нема ще"* [3, VIII, 8]). Як бачимо, у Мефодіївському перекладі – точний варіант перекладу Септуагінти: *"ἀδελφὴ ἡμῖν μικρὰ καὶ μαστοῦς οὐκ εἶχει"* [18, VIII, 8]. Тут маємо симетричну двочленну конструкцію, де короткий прикметник у першому компоненті виконує функцію присудка.

Яскравий метафоричний образ, підсилений гіперболою, бачимо в стилістичній симетрії, присвяченій оспівуванню кохання (*любы*): **"Вода многа не иматъ мощи оугасити любве и рѣкы не обидѣтъ еѡ"** (VIII, 7) (*"Водам великим любви не угасити, ані рікам її не затопити"* [4, VIII, 7]; пор.: *"Води великі не зможуть згасити кохання, ані ріки його не залють!"* [3, VIII, 7]). Це відповідає варіанту, поданому в Септуагінті: *"ὕδωρ πολὺ οὐ δυνήσεται σβέσαι τὴν ἀγάπην καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσιν αὐτήν"* [18, VIII, 7]. Думка, що наводиться в першій частині симетрії, вдало продовжується ілюстрацією в другій.

Схожу модель, де другий її член подано в переносному значенні, використано й у такому прикладі стилістичної симетрії: **"Да възрадуемс# и възвеселимс# w тебѣ, възлюбимъ сьсца твѡа паче вина"** (I, 3). У запропонованому І. Хоменком варіанті бачимо заміну *μαστοῦς* (*μαστός* – "сосок", "грудь" [5, с. 783]) на *любов*: *"Ми будемо радіти й веселитися тобою, ми будемо твоєю любов понад вино хвалити"* [4, I, 3]. В І. Огієнка тут вжито іменник *singularia tantum* *кохання* в множині: *"Ми радіти та тішитись будемо тобою, згадаємо кохання твої, від вина приємніші"* [3, I, 3]. Також в обох нових перекладах – констатація, а не емоційний заклик, як у Мефодіївському тексті,

де на початку вжито *да* – тут "nuže, tedy, ну-ка" [19, т. 1 с. 456.], що надає фрагменту дещо іншого забарвлення. Наведена старослов'янська фраза – точний переклад фрагменту Септуагінти "ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν σοὶ ἀγαπήσομεν μαστούς σου ὑπὲρ οἴνων" [18, I, 3].

Привертає увагу, що в усіх знайдених прикладах члени стилістичної симетрії не тотожні, у деяких із них у крайньому разі в другому члені зберігається третина словесного матеріалу першого, наприклад: "едіна ест мѣри своєї, избрана естъ рождыші @" (VI, 7–8). Або: "ѣзель стака братоуч#дъ мои мнѣ, посред(н) съсцоу моею въдворитс#. Гроздъ цвѣта братоуч#дъ мои мнѣ въ виноградехъ въ гад'ди" (I, 12–13). Це й не дивно, адже ми маємо справу не з повтором – тут відчуття симетрії виникає за рахунок схожих за синтаксичною будовою суміжних фраз.

Закономірно, що в такому високопоетичному тексті, як ПП, можна було чекати натрапити на значну кількість тропів. Справді, у переважній більшості прикладів вони фіксуються в обох частинах стилістичної симетрії, як, наприклад, порівняння нареченого: "ѣзель стака братоуч#дъ мои мнѣ, посред(н) съсцоу моею въдворитс#. Гроздъ цвѣта братоуч#дъ мои мнѣ въ виноградехъ въ гад'ди" (I, 12–13). Або таке: "Азь цвѣтъ пол'скыи, крїнь @долныи" (II, 1). Чи ось: "З@би твои "ко стада острижена, #же изыдош# ^ бан#, всь# близнечьныи# и "ловы нѣс(тъ) оу них" (IV, 2).

Ось епітет *добра* (καλή), яким характеризується наречена: "Вьсѣ добра, искрѣнна моа, и порѣка нѣс(тъ) на тебѣ" (IV, 7), у другій частині симетрії він не повторюється буквально, але це твердження тут розгортається з використанням антитези. Алгоритмічні образи чистоти та цноти нареченої бачимо в обох компонентах стилістичної симетрії: "Врьтоградъ затворень, источникъ запечѣтлѣнь" (IV, 12). Натрапляємо й на симетричне розташування гіперболічної метафори *кохання* в

лівій та правій частинах: "Вода многа не мають моци оугасити любве и рѣкы не обид@ть е@" (VIII, 7).

Проте в деяких випадках фіксуємо троп лише в одній частині стилістичної симетрії – у другій, як, наприклад, парафраз **рождьшіа т#** замість *матері*: "Подь аблькомь въздвигох т#, **тоу прижи т# мати твоа, тоу прижи т# рождьшіа т#**" (VIII, 5; див. також VI, 7–8; VIII, 2).

Не можна не звернути увагу на те, що здебільшого обидва члени стилістичної симетрії є розповідними реченнями. Єдиним винятком виступає емоційно піднесене, із відтінком захоплення спонукальне: "Да възрадуемс# и възвеселимс# w тебѣ, възлюбимь сьсца твоа паче вина" (I, 3). Не можна не погодитися з твердженням Н. Данилевської та Т. Трошевої, що "експресивність синтаксису розуміється як відображення в реченні емоційних виявів та вольових зусиль мовця" [6, с. 477].

Насамкінець нагадаємо, що грецьке за походженням слово *симетрія* тлумачиться не тільки як дзеркальне розташування або як *розмірність*, але і як *гармонія*. Як бачимо, розглянута стилістична симетрія в Мефодіївському перекладі ПП демонструє неперевершені гармонійні зразки експресивної виразності та оригінального варіювання думки. Студії в цій царині видаються продуктивними, адже вони дозволяють наблизитися до осягнення секретів вишуканої майстерності, яка не може не викликати захоплення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аверинцев С. С. Древнееврейская литература. История всемирной литературы. Том первый. Москва : Наука, 1983. С. 271–302.
2. Алексеев А. А. К определению объема литературного наследия Мефодия (Четий перевод Песни песней). *Труды отдела древнерусской литературы*. Ленинград : Наука, Ленинградское отделение, 1983. Т. XXXVII. С. 229–255. [Електр. ресурс] : <http://odrl.pushkinskijdom.ru/LinkClick.aspx?fileticket=8OROSOCKQCE%3d&tabid=2283>
3. Біблія. Старий заповіт. Переклад І. Огієнка [Електр.ресурс] : <http://www.my-bible.info/biblio/ukrainskaya-bibliya/kniga-pesni-pesnej-solomona.html#g4>

4. Библия. Старый заповіт. Переклад І. Хоменка [Електронний ресурс] : <http://ukrbible.at.ua/>

5. Вейсман А. Д. Греческо-русский словарь / Репринт 5-го издания 1899 г. Москва, 1991. 1371 с.

6. Данилевская Н. В., Трошева Т.Б. (2011). Стилистические ресурсы синтаксиса (синтаксическая стилистика). *Стилистический энциклопедический словарь русского языка* / под ред. М. Н. Кожинной. 2-е изд., стереотип. Москва : Флинта: Наука. С. 474-482.

7. Десницкий А. С. Поэтика библейского параллелизма. Москва : Библиейско-богословский Институт св. апостола Андрея, 2007. 554 с.

8. Дядищева-Росовецкая Ю. Б. Своеобразие экфрасиса в Мефодиевом переводе Песни песней. *Теория и история экфрасиса: итоги и перспективы изучения* [коллективная монография]. Siedlce, 2018. С. 532-546.

9. Дядищева-Росовецька Ю. Б. Методологічні замітки до комплексного лінгвофольклористичного аналізу поезики Мефодіївського перекладу Пісні над Піснями. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2021. Вип. 42. С. 121-139.

10. Иванов М. С. Библиейская стилистическая симметрия. *Журнал Московской Патриархии*. 1981. С. 69-72. [Електр. ресурс] : https://www.bible-mds.ru/old/e-books/html/ivanov_ms-biblical-poetry.html

11. Лихачев Д. С. Поэтика древнерусской литературы. Изд. 3-е, дополн. Москва : Наука, 1979. 358 с.

12. Никольский Н. М. Царь Давид и псалмы. Санкт-Петербург : Типография Ю. Н. Эрлиха, 1908. 83 с. (Религия и церковь в свете научной мысли и свободной критики. Кн. 7).

13. Росовецкий С. Эпическое своеобразие украинских народных дум. *Studia Litterarum*. 2018. Т. 3, № 1. С. 282–301.

14. Росовецький С. Український фольклор у теоретичному висвітленні : підручник. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2008. 624 с.

15. Энциклопедический словарь / Брокгауз Ф. А., Ефрон И. А.; под ред. К. К. Арсеньева и Ф. Ф. Петрушевского. Санкт-Петербург : Типография "Новое дело", Брокгауз-Ефрон, 1900. Т. 31 (61). 472 с. [Електр. ресурс] : <https://viewer.rusneb.ru/ru/rl01003924199?page=403&rotate=0&theme=white>

16. Galbiati E., Piazza A. Mieux comprendre la Bible et ces passages difficiles. Traduit de l'italien par H. de Ganay. Paris : Mame, 1956.

17. K[ö]nig Ed. Hebräische Rhythmik. Halle, 1914.
18. Nestle – Aland. Septuaginta Graece. Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs. [Электронный ресурс] : <https://manuscript-bible.ru/greek.htm>
19. Slovník jazyka staroslovenskeho. Praha: Nakladatelství československé Akademie ved., 1966–1997 / Словарь старославянского языка. В 4 тт. / Репринт с издания Чешской Академии наук (1966–1997). Санкт-Петербург : Изд-во СПбГУ, 2006. [Электр. ресурс] : <https://ksana-k.ru/?p=812>

REFERENCES

1. Averincev, S.S. (1983). *Hebrew literature. History of World Literature* [Drevneevrejskaja literatura. Istoryja vseмирnoj literatury]. Tom pervyj. Moskva: Nauka, 271-302 [in Russian].
2. Alekseev, A. A. (1983). *Determination of the volume of Methodius's literary heritage (Chetiy translation of the Song of Songs). Proceedings of the Department of Old Russian Literature* [K opredeleniju objema literaturnogo nasledija Mefodija (Chetij perevod Pesni Pesnej). Trudy otdela drevnerusskoj literatury. Leningrad : Nauka, Leningradskoe otdelenie]. T. XXXVII. S. 229–255. [in Russian].
3. *Bible. Old Testament. Translated by I. Ogienko* [Biblija. Staryj zapovit. Pereklad I. Ogijenka]. URL: <http://www.my-bible.info/biblio/ukrainskaya-bibliya/kniga-pesni-pesnej-solomona.html#g4> [in Ukrainian].
4. *Bible. Old Testament. Translated by I. Homenko* [Biblija. Staryj zapovit. Pereklad I. Homenka]. URL: <http://ukrbible.at.ua/> [in Ukrainian].
5. Vejsman, A. D. (1991). *Greek-Russian Dictionary / 5-th Edition Reprint* [Grechesko-russkij slovar' / Reprint 5-go izdanija] 1899 g. Moskva, 1371 s. [in Russian].
6. Danilevskaia, N. V. & Trosheva T. B. (2011). *Stylistic syntax resources (syntactic stylistics)* [Stilisticheskie resursy sintaksisa (sintaksicheskaia stilistika)]. *Stilisticheskii entsyklopedicheskii slovar russkoho yazyka* / pod red. M. N. Kozhynoi. 2-e izd., stereotip. Moskva : Flinta: Nauka, 474-482 [in Russian].
7. Desnitskii, A. S. (2007). *Poetics of Biblical Parallelism* [Poetika bibleiskoho parallelizma]. Moskva : Bibleisko-bohoslovskii Institut sv. apostola Andreia. 554 s. [in Russian].

8. Dyadyshcheva-Rosovets, Ju. B. (2018). *The originality of ekphrasis in Methodius' translation of the Song of Songs* [Svoeobrazie ekfrasisa v Mefodievom perevode Pesni Pesnej]. *Theory and history of ekphrasis: results and perspectives of the study* [Collective monograph]. Siedlce, 532-546 [in Russian].

9. Dyadyshcheva-Rosovetska, Ju. B. (2021). *Methodological notes on the complex linguofolkloristic analysis of the poetics of the Methodius's translation of the Song of Songs* [Metodolohichni zamitky do kompleksnoho linhvofolklorystychnoho analizu poetyky Mefodiiivskoho perekladu Pisni nad Pisniamy]. *Current issues of Ukrainian linguistics : theory and practice*, 42, 121–139. <https://doi.org/10.17721/APULTP.2021.42.121-139> [in Ukrainian].

10. Ivanov, M. S. (1981). *Biblical stylistic symmetry* [Bibleiskaia stilicheskaiia simmetriia]. *Zhurnal Moskovskoi Patriarkhii*, 1981, 10, 69-72. URL : https://www.bible-mda.ru/old/e-books/html/ivanov_ms-biblical-poetry.html [in Russian].

11. Lihachev, D. S. (1979). *Poetics of Old Russian Literature* [Poetika drevnerusskoi literatury]. Izd. 3-e, dopoln. Moskva : Nauka. 358 s. [in Russian].

12. Nikol'skii, N. M. (1908). *King David and the psalms* [Tsar David i psalmy. Sankt-Peterburg] : Tipografia Iu. N. Erlykha. 83 s. (Religiia i tserkov v svete nauchnoi mysli i svobodnoi kritiki. Kn. 7) [in Russian].

13. Rosoveckij, S. K. (2018). *The epic uniqueness of Ukrainian people's dumas* [Epicheskoe svoeobrazie ukrainskikh narodnyh dum]. *Studia Litterarum*. T. 3, 1, 282-301. <https://doi.org/10.22455/2500-4247-2018-3-1-282-301> [in Russian].

14. Rosoveckyj, S. K. (2008). *Ukrainian folklore in theoretical light. Textbook* [Ukrai'ns'kyj fol'klor u teoretychnomu vysvitlenni. Pidruchnyk]. Kyiv : VPTs "Kyiv's'kyj universytet". 624 s. [in Ukrainian].

15. *Encyclopedic Dictionary* [Entsiklopedicheskii slovar] / Brokgauz F. A., Efron Y. A.; pod red. K. K. Arseneva i F. F. Petrushevskogo. Sankt-Peterburg : Tipografiiia "Novoe delo". URL : <https://viewer.rusneb.ru/ru/rsl01003924199?page=403&rotate=0&theme=wHITE> [in Russian].

16. Galbiati, E. & Piazza, A. (1956). *Better understand the Bible and these difficult passages* [Mieux comprendre la Bible et ces passages difficiles]. Traduit de l'italien par H. de Ganay. Paris : Mame [in French].

17. K[ö]nig Ed. (1914). *Hebrew Rhythm* [Hebräische Rhythmik]. Halle [in German].

18. *Nestle – Aland. Septuagint. That is, the interpreters of the Old Testament in Greek according to the 70's edidit Alfred Rahlfs* [Nestle – Aland. Septuaginta Graece. Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs]. URL : <https://manuscript-bible.ru/> [in Greek].

19. *Dictionary of the Old Church Slavonic language. Praha: Nakladatelství československé Akademie ved., (1966-1997) / Dictionary of the Old Church Slavonic. In 4 vols. / Reprint from the publication of the Czech Academy of Sciences [Slovník jazyka staroslovenského. Praha: Nakladatelství československé Akademie ved., 1966–1997 / Slovar' staroslavjanskogo jazyka. V 4 tt. / Reprint s izdanija Cheshskoj Akademii nauk (1966–1997)] Sankt-Peterburg : Izd-vo SPbGU, 2006. [Elektronnyj resurs] : <https://ksana-k.ru/?p=812> [in Czech, in Russian].*

Дата надходження до редакції – 16.10.2021

Дата затвердження редакцією – 01.11.2021

УДК 811'111'373.2

DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTP.2021.43.76-96>

Yevheniia Yu. Nikiforova

ORCID ID: 0000-0001-6249-9781

Olha O. Havryliuk

ORCID ID: 0000-0002-0365-3248

Elizaveta A. Galitska

ORCID ID: 0000-0002-0859-1322

PERFUME AND COSMETIC NAMING REGISTER AS THE REFLECTION OF SOCIAL STRATIFICATION

Abstract. *The article deals with the perfume and cosmetic naming register investigation in the aspect of its function as a source of lexical units used for further formation of naming units. The objects of this research are basic naming components that are distinguished within the structure of naming complexes represented in perfume and cosmetic goods. The naming integrated complex which represents the perfume and cosmetic name consists of four nominative components functioning in the mutual correlation. The initial position is connected with the A-brand component, the second position correlates with the B-basic component, the third one is the C-generic name component and the last is the D-functional-descriptive component. The leading position belongs to the B-component as a bearer of the basic name representing the corresponding item on the consumer goods market. The market segment correlates with consumers' social and economic status mutually. The market segment net functions as a factor indicating and underlying social stratification in the perfume and cosmetic naming space. The goods names that belong to the natural language according to the source of their origin are divided into two substantial groups (names of onym origin, names of appellative origin). The first group is formed involving transonymisation, the second one includes onymisation and is divided into various lexico-semantic groups. The involvement of anthroponym and toponym registers for creating perfume names is based on the basic knowledge of the recipients. The appellative naming register is an inexhaustible source for inventing perfume names. The differentiation of the naming register in its appellative part led to the separation of nine lexico-grammatic groups. Borrowings create the third source of perfume names. The fourth source of perfume and cosmetic names comprises artificially created words. If the perfume and cosmetic naming integrated complex consists of four components, the perfume and cosmetic naming register consists of four groups as well. These groups were distinguished according to the ways of name creation. The social stratification is reflected in the register in various*

ways. The first is an extralinguistic one according to three market segments. This way correlates with the A-brand component. The second is a linguistic way and correlates with the B-basic component. The linguistic way of social stratification is divided into explicit and implicit.

Keywords: *anthroponym, appellative, artificially created word, borrowing, onym, onymisation, social stratification, transonymisation.*

Information about the authors: *Nikiforova Yevheniia Yuriivna – PhD in English Philology; Associate Professor at the Department of English Philology and Intercultural Communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.*

Havryliuk Olha Oleksandrivna – PhD in English Philology; Assistant Professor at the Department of English Philology and Intercultural Communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Galitska Elizaveta Anatoliivna – PhD in English Philology; teacher of English; Kyiv Gymnasium №86 "Consul".

E-mail: *elt.nikiforova@gmail.com; oliagavr@gmail.com; liza-g@ukr.net*

Нікіфорова Є.Ю.

ORCID ID: 0000-0001-6249-9781

Гаврилюк О.О.

ORCID ID: 0000-0002-0365-3248

Галицька Є.А.

ORCID ID: 0000-0002-0859-1322

ПАРФУМЕРНО-КОСМЕТИЧНИЙ НОМІНАТИВНИЙ РЕГІСТР ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СТРАТИФІКАЦІЇ

Анотація. *Стаття присвячена питанню парфумерно-косметичної номінації та сфокусована саме на номінативному простір-регістрі, що розглядається як функціональне джерело для наступного формування номінативних одиниць-назв. Об'єктом прискіпливої уваги є базові номінативні компоненти, що ідентифіковані в структурі номінативних компонентів, які репрезентують парфумерно-косметичні товари. Номінативний інтегрований комплекс, який фактично репрезентує парфумерно-косметичну назву, складається з чотирьох номінативних компонентів, що тісно взаємопов'язані. А-брендовий компонент посідає ініціальну позицію, друга позиція належить В-базовому компоненту, на третьому місці є С-родовий компонент. Ланцюг компонентів замикається Д-функціонально-дескриптивним. Домінуюча позиція належить В-компоненту як носію базового імені, яке репрезентує відповідний товар на споживчому товарному ринку. Ринковий сегмент корелює із соціально-економічним*

статусом споживачів. Мережа ринкового сегменту функціонує як фактор, що вказує і підкреслює соціальну стратифікацію у парфумерно-косметичному номінативному просторі. Товарні назви, що належать до природної мови, розподіляються на дві основні групи відповідно до джерела їхнього походження: слова онімного та апелятивного походження. Перша група сформована завдяки процесу трансонімізації. Друга утворилася завдяки онімізації і, у свою чергу, розмежована на лексико-семантичні групи. Використання антропонімічних і топонімічних реєстрів для створення парфумерних назв ґрунтується на фонових знаннях реципієнтів-споживачів. Апелятивний номінативний реєстр є невичерпним джерелом для створення парфумерних назв. Диференціація номінативного реєстру в його апелятивній частині спричиняє виокремлення дев'яти лексико-семантичних груп. Запозичення вказують на третє джерело парфумерних назв, а штучно утворені слова свідчать про наявність четвертого джерела парфумерно-косметичних назв. Якщо парфумерно-косметичний інтегрований номінативний комплекс складається з чотирьох компонентів, у свою чергу, парфумерно-косметичний номінативний реєстр теж складається з чотирьох груп. Ці чотири групи були виокремлені виходячи із способів формування назв. Соціальна стратифікація відображена в реєстрі у різний спосіб. Першим є екстралінгвістичний; він відповідає наявності трьох ринкових сегментів. Цей спосіб корелює з А-брендовим компонентом. Другим є лінгвістичний, що корелює з В-базовим компонентом. У свою чергу, лінгвістичний спосіб репрезентації соціальної стратифікації розмежовується на експліцитний та імпліцитний.

Ключові слова: антропонім, апелятив, запозичення, онім, онімізація, соціальна стратифікація, трансонімізація, штучно утворене слово.

Інформація про авторів: Нікіфорова Євгенія Юріївна – кандидат філологічних наук; доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Гаврилук Ольга Олександрівна – кандидат філологічних наук; асистент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Галицька Єлизавета Анатоліївна – кандидат філологічних наук; вчитель англійської мови; Київська гімназія №86 "Консул".

Електронна адреса: elt.nikiforova@gmail.com; oliagavr@gmail.com; liza-g@ukr.net

Никифорова Е.Ю.

ORCID ID: 0000-0001-6249-9781

Гаврилюк О.А.

ORCID ID: 0000-0002-0365-3248

Галицкая Е.А.

ORCID ID: 0000-0002-0859-1322

ПАРФЮМЕРНО-КОСМЕТИЧЕСКИЙ НОМИНАТИВНЫЙ РЕГИСТР КАК ОТРАЖЕНИЕ СОЦИАЛЬНОЙ СТРАТИФИКАЦИИ

***Аннотация.** Статья связана с проблемой парфюмерно-косметической номинации и сосредоточена на номинативном регистре, который рассматривается как функциональный источник для последующего формирования номинативных единиц. Объектом особого внимания являются базовые номинативные компоненты, которые идентифицированы в структуре номинативных комплексов, которые представляют парфюмерно-косметические товары. Номинативный интегрированный комплекс, представляющий парфюмерно-косметическое название, состоит из четырех номинативных компонентов, функционирующих в тесном взаимодействии. А-брендовый компонент занимает инициальное положение, на второй позиции находится В-базовый компонент, на третьем месте С-родовой компонент. Замыкает цепь компонентов Д-функционально-дескриптивный. Доминирующая позиция принадлежит В-компоненту как носителю базового имени, представляющий соответствующий товар на потребительском товарном рынке. Рыночный сегмент коррелирует с социально-экономическим статусом потребителей. Сеть рыночного сегмента функционирует как фактор, указывающий и подчеркивающий социальную стратификацию в парфюмерно-косметическом номинативном пространстве. Товарные названия, принадлежащие естественному языку, разделены на две основные группы, в соответствии с источниками их происхождения (названия онимного и апеллативного происхождения). Первая группа сформирована благодаря процессу трансонимизации. Вторая образована под влиянием онимизации и, в свою очередь, разделена на различные лексико-семантические группы. Использование антропонимического и топонимического регистров для создания парфюмерных названий базируются на фоновых знаниях реципиентов-потребителей. Апеллативный номинативный регистр является неисчерпаемым источником для создания парфюмерных названий. Дифференциация номинативного регистра в его апеллативной части приводит к выделению девяти лексико-семантических групп. Заимствования*

создают третий источник парфюмерных названий. Искусственно созданные слова формируют четвертый источник парфюмерно-косметических названий. Если парфюмерно-косметический интегрированный номинативный комплекс состоит из четырех компонентов, то, в свою очередь, парфюмерно-косметический номинативный регистр состоит также из четырех групп. Эти четыре группы были выделены исходя из способов формирования названий. Социальная стратификация отображена в регистре различными путями. Первый является экстралингвистическими, в соответствии с тремя рыночными сегментами. Этот способ коррелирует с А-брендовым компонентом. Вторым путем является лингвистический, коррелирующий с В-базовым компонентом. Лингвистический путь репрезентации социальной стратификации разделен на эксплицитный и имплицитный.

Ключевые слова: антропоним, апелятив, заимствование, искусственно созданное слово, оним, онимизация, социальная стратификация, трансонимизация.

Информация об авторах: Никифорова Евгения Юрьевна – кандидат филологических наук; доцент кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Гаврилюк Ольга Александровна – кандидат филологических наук; ассистент кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Галицкая Елизавета Анатолиевна – кандидат филологических наук; учительница английского языка; Киевская гимназия №86 "Консул".

Электронный адрес: elt.nikiforova@gmail.com; oliagavr@gmail.com; liza-g@ukr.net

The problem of naming phenomena and objects surrounding the person and creating the person's environment is still a fundamental cornerstone of current linguistics. It was ancient time that there was a thesis about names that were recognized as images of objects. An individual who knows names can comprehend the belonging of these names. A person who knows the names is able to be aware of the objects. The name correctness lays in the fact that the correct name indicates the individual features of the object. The objects themselves have their own stable identity without any correlation with us and independently from us. The nominator gives names to objects. This

.....

nominator should comprehend in sounds and syllables the individual name that is connected with nature. It is not a simple case for occasional and nonprofessional people to give names. Cratil is right saying that objects have names from nature, and it is impossible for anybody to be a nominator-professional. It is possible only for people who pay attention to an individual name determined by nature and who may realize that image in letters and syllables [6, p. 481]. Plato's etymologies are built from the point of correlating the name with the features of the object. Plato's etymology system is a system of rules and, if these rules are applied, it is possible to create real names [7, p. 49].

The aim of the article is the study of the naming register in the aspect of its function as a source of lexical units using for further formation of perfume and cosmetic names. **The purpose** is connected with finding out the ways of social stratification reflection in the boundaries of perfume and cosmetic naming complexes. **The topicality of research** is connected with the difficulties the researchers face trying to grasp all varieties and variations of perfume and cosmetic productions. There are no attempts to represent the social stratification in the perfume and cosmetic naming space. **The object of the investigation** is basic naming components which are separated within the structure of naming complexes represented in perfume and cosmetic goods. **The subject of the investigation** is the representation of social stratification by using the corresponding lexical units taken from the naming register.

Publication analysis. Social stratification reflection in the perfume and cosmetic naming space is based on the extralinguistic specification. The present-day perfume and cosmetic goods market is understood as a pyramid structure where its top represents the cluster of selective perfumes. The pyramid food represents the mass perfume market where the leading position belongs to global companies (L'Oréal, P&G). Globalization and attendant processes of simplification and unification influence the art of aroma creation. These processes caused the production of global perfume goods when social values are sent using "megabrands" and the

representation of new beauty traditions [3, p. 899-900]. Perfume and cosmetic goods may be classified on the points of price and quality: middle class, cheapest, mass consumption products (Ruby Rose, Kiki); the consumers of this class goods are people with income of under the middle level. Mass Market is the products of brand levels of consumers (Max Factor, L'Oréal, Lumene, Oriflame, Avon), the consumers of that group goods are people with a middle level of income and higher. Lux class is represented with selective marks which are distinguished with a high quality and price. They are manufactured by perfumers' shops, perfumery and design companies (Cristian Dior, Chanel, Lancôme). The consumers of that class goods are people with a high level of income. Super lux class contains exclusive brands of perfume and cosmetic goods (La Prairie, Mikimoto Cosmetics). They have the highest prices, cannot be found in all shops with their consumers being people with a very high level of income [2, p. 37-38]. An incredible shift in the sphere of social and consumer traditions happened in the XX century. In fact, it was the XIX century's perfumers' dream about the possibility of consuming perfumes by broad social levels, classes and subclasses. That dream was realized due to the tendency of interacting with fashionable clothes and fragrance, the aroma when fashionable clothes needed a corresponding fashionable, powerful olfactory accessory using a collection of perfumes. Another factor that caused the creation of a new perfume market segment was a purely economic background. Fashion designers tried to find out new products which would be able to prevent the continuous pursuit of new brand changing and fix the obtaining of stable income irrespective of fashionable stylish tendencies. According to Euromonitor company investigations, it is shown that toilet water *Adidas* is becoming more and more popular brand in western Europe [10, p. 28]. Concerning the process of naming, it consists of two stages. The first stage includes naming properly or name invention while the second – juridical support. It includes checking the name used as a brand for other goods, services; and further document preparation with the following name registration. In particular, at the

.....

very end of XX century, investigations demonstrated the fact that about 60% of brand managers in the USA (the motherland of branding) believe that without any advertisement support the brand name itself may influence the selling volume [4, p. 71-72]. In 2007 Deborah Merskin presented the investigation results connected with the brand lipstick naming. There she observed textual properties and classification, grouping the names of these make-up goods. Having used the categorial analysis she singled out 14 classification groups such as colour, food, sex and romanticism, nature elements and minerals, emotions and their features, geographical names and toponyms, people, flowers, objects, dark side of existence (devil, witches, witchcraft), fine art and mass media, day and season divisions, birds and animals [5, p. 596-597]. M. Harrison, an outstanding American linguist-investigator of olfactory naming, speaking about perfume naming noticed, "The consumers are likely to have been abandoned for creating their own image situations using linguistic associations as reference-points" [1, p. 8].

Main information presentation. The naming integrated complex, which represents the perfume and cosmetic name in its completion and perfection, consists of four nominative components functioning in the mutual correlation. The initial position is connected with A-brand component (*Paco Rabanne*). The second position correlates with B-basic component (*1 million*). The third one is C-generic-name-component (*eau de toilette*). The last is D-functional-descriptive component (*vaporisateur spray*). The leading position belongs to B-component that is a bearer of the basic name representing the corresponding article on the consumer goods market. It is B-basic component that is under the attention in the case of the perfume and cosmetic naming register investigation. The register is understood as a set of lexical units originated from a different source (onyms, appellatives, borrowings and artificially created words) and are used for creating B-basic components. The investigation of B-basic component formation is inextricably connected with C-generic name component used to indicate the belonging of a certain article of a certain type. There are such types

of goods as perfumes, toilet water, eau de cologne, mascara, eye shadow, lipstick, and lip gloss, nail polish, face foundation, face powder, blush. This goods chain finishes with nourishing face cream.

Social stratification factor may be formally correlated with A-brand component; A-component is an indirect indicator of perfume and cosmetic goods belonging to the definite market segment. Hence, the market segment correlates with the social and economic status of consumers. Having tried to avoid thorough differentiation and singling out all intermediate segments, this research grasps all the market structures as a set of three definite segments. The first (I) segment is associated with the most expensive goods marked with A-brand components such as *Dior, Estee Lauder, Fendi, Gucci, Jean-Paul Gaultier, Kenzo, Paco Rabanne, Versace, Yves Rocher, Yves Saint Laurent*. The second (II) one covers the middle-priced goods represented with A-brands, like *Escauda, Fragrances of France, Lancôme, Perlier, Valentino, Victoria's Secret*. The third (III) one correlates with the cheapest consumer commodities circulating and is marked with brand names *AVON, Oriflame, Revlon*. Three-segment net functions as a factor indicating and underlying social stratification in the perfume and cosmetic naming space.

The research of the perfume and cosmetic name corpus reveals that the goods names belonging to a natural language according to the sources of their origin are divided into two substantial groups:

- (1) perfume and cosmetic names of onym origin;
- (2) goods names of appellative origin.

The first group is formed involving the process of transonymisation. It causes the changes when one personal name becomes the source of another personal name. Within the second group we can observe onymisation when a common name is the source of a personal name. The perfume and cosmetic names having the onym register as a source grasp anthroponyms and toponyms. The second name group is composed involving different lexico-semantic groups of an appellative register united into corresponding thematic groups.

.....

The perfume subcorpus contains 676 names, there are 146 anthroponyms (95 names belong to the perfumes of the first segment; 37 names are connected with the second segment; 14 names – with the third one). The leading tendency of forming B-basic component is the involvement of family names, usually first names of owners of fashion houses. Anthroponyms involving them may create the whole B-component (*Dolce and Gabbana (I)*) or as a shortened variant (*Dolce (I)*). They may be the fragment of B-component (*Dior Addict (I)*, *Estee Lauder Pleasures Flower (I)*). They may be the fragment of B-component which is mostly a borrowing (*Miss Dior Cherie (I)*; *Dior Homme Parfum (I)*; *Bulgari pour Femme (I)*). Naming synergy occurs when both anthroponyms and appellatives are used for B-basic component formation. The attractiveness of B-basic component is maintained when different sources of naming register are used. This type of naming practice happens in the perfume names of the first and partly the second segments (*Narciso Rodrigues (II)*, *Narciso Rodriguez L'eau (II)*, *Victor Manuelle San Juan (II)*). Perfume names of the third segment don't follow these tendencies. The personal names associated with these goods names are not enticing enough for consumers of that goods segment.

Famous actors' names are normally exploited for creating B-component in a different way. There may be people who are still connected with the acting profession and have created their own perfumeries (*Elizabeth Taylor (I)*, *Christina Aguilera Unforgettable (I)*). Producers may involve the names taking into consideration their popularity in certain artistic groups (*Pavlova (II)*), names of celebrities (*Paris Hilton (II)*). Some names are associated with perfumeries and well-known in jewellery business having some relatives in fine art (*Paloma Picasso (I)*). Names of inventors in physics (*Fahrenheit (I)*) or chemistry (*Aura by Swarovski (II)*) are used for creating a separate group of perfume names. Metonyms (*Chloe (I)*, *Anteus (I)*) are engaged in the process of perfume name creation. Perfume names belonging to the third segment use anthroponyms in a specific way as they involve the advertising element of film stars' names which are neither the owners nor the

founders of perfumeries. These cinema actors give their names as attractants to the perfumes, transforming names into semi brands (*Laugh often by Reese Witherspoon (III)*; *In bloom by Reese Witherspoon (III)*; *Outspoken by Fergie (III)*).

Within the perfume naming corpus, there are 50 toponyms which were created involving geographical names. The first goods segment grasps 39 names, the second goods segment includes 20 names. Moreover, geographical names are involved as components of naming complexes to indicate the company's headquarters (*Paris (I)*; *Paris Premieres Roses 2014 (I)*; *Jimmy Choo Flash London Club (II)*; *Roma (II)*; *Tokyo Days (I)*; *Tokyo Fashion (II)*; *London Beat (II)*). Perfume names which were formed with geographical names of different countries, regions, towns, districts, may be chosen according to the attractiveness of these toponyms. The attractiveness is connected with the positive associations of these toponyms: place of rest, entertainment, hustle-bustle life, conducive climate. The associative appeal prepares the positive acceptance of perfume and cosmetic goods with corresponding individual names (*Fiji (I)*; *Rio Glow (II)*; *Granada (II)*, *Cashmere Mist (I)*; *Down Town (II)*; *Santa Domingo (II)*). The cases of naming synergy occur when different toponyms are connected and combined within one and the same perfume name (*Cuba Copacabana (II)*; *Cuba Hollywood (II)*; *Cuba New York (I)*; *Cuba Las Vegas (II)*). Lexical units *Eden*, *Paradise* which are used in names *Eden (I)*, *Estee Lauder Beyond Paradise (I)* bring consumers'(recipients') emotions in the seventh heaven. The involvement of anthroponym and toponym registers for creating perfume names is based on the basic knowledge of recipients. It improves the emotional and associative perception of B-basic components.

The appellative naming register is an inexhaustible source for creating perfume names. There are 301 names in the corpus. According to the segment differentiation of the appellative naming register, there are 152 names in the first, 98 in the second, and 51 in the third segment correspondingly. Appellative way of naming perfume goods requires the involvement of arbitrarily chosen words

of lexical units (nouns): concrete general names and abstract notions which are characterized with different connotations. The words taken from the naming register and used for perfume name creation using the process of onymisation are divided into several groups. In the case of onomastic space investigation when attention is focused on the perfume goods names the traditional approach is connected with the notion of perfumonym thematic group having various integral semes [8, p.78]. In the research, the central notion is connected with the lexico-semantic group. It gives a broader manoeuvre when perfume and cosmetic B-basic component formation is traced using onymisation of appellative lexis. If the scale of lexico-semantic groups is built up and this process happens in the boundary of perfume and cosmetic names originated from the appellative sphere, it is evident that the closest to the onym origin is the lexico-semantic group grasping social realities. These realities indicate gender difference (*Woman (I)*), social status and title (*Princess (II); Gentlemen (I); Killer Queen (II); Lady Million (I)*), as well as social relations (*Best Friends Forever (II)*). The relative lexico-semantic group indicates a person's psycho-emotional condition, expression of emotions and passion. Right in the centre of this lexico-semantic group, there is a person's emotional sphere (*Guardians of Love (II); Love and Glamour (I); Obsession (II); Passion (I); Hypnose (II)*). The logical continuation is the group that indicates the phenomena of the imaginary world which are connected with a person's emotional sphere (*Angel (I); Miracle (II); Alien (II)*). The psycho-emotional sphere is logically connected with person's intellectual-creative and cognitive activity, realized in different spheres of art (*Jazz (I); Romance (I); Passion Dance (III)*), in particular, in such a specific creative variant as the fashion design (*Design (I); Little Black Dress (III)*), travelling and sport (*Journey (II); 212 Surf (I); 90210 Sport (II)*), evaluation of external phenomena and qualities, situations (*Beautiful (I); The Original (II); Just Precious (II); Lucky You (II); Lucky Darling (II); Curious (I)*).

Evaluation of phenomena and situations comes from the objects of the real world, environment which have undergone the process of

estimation. Real-world objects are made of substances of different physico-chemical nature. Therefore, lexico-semantic group "the substance" may be divided into several subgroups. The most attractive and expressive are names of precious stones and metals (*Euphoria Liquid Gold (II)*; *Precious Gold (II)*; *White Diamonds (I)*; *Rare Sapphires (III)*). There is a separate subgroup of cloth names (*Organza (I)*; *Satin (II)*; *Oriental Lace (II)*), substances with strong physiological action (*Poison (I)*, *Opium (II)*, *Elixir (III)*) and original substances with specific properties (*Irish Leather (II)*; *Cool Water Coral Reef (II)*).

The fundamental property of any substance is its colour. It means that the lexico-semantic group of colour naming is connected with the substance group (*Red (I)*; *Black Xs (I)*; *Light Blue (I)*). The perfume names are created using the vast level of botanical lexicon and terminology. According to the biological division, they are subdivided into floronyms (*Sunflowers (I)*; *Black Orchid (II)*), herbonyms (*English Fern (II)*), dendronyms (*Real Tree (III)*), and different combinations of botanical terminology (*Private Collection Jasmine White Moss (I)*; *Elisabethan Rose (II)*; *Orange Blossom (II)*; *Flower of Immortality (II)*). Botanical terminology words are logically connected with zoonyms belonging to the same concept of biology (*Tigress Captivates (I)*; *Angry Birds Rio (II)*). The ninth lexico-semantic group which is differentiated in the appellative perfume and cosmetic name corpus is the group of temporal segmentation covering day and season differentiation (*Today Tomorrow Forever (III)*; *Fantasy Midnight (I)*; *212 Summer Eternity Night (II)*; *Eternity Moment (II)*). Differentiation of the naming register (its appellative part) caused the separation of nine lexico-semantic groups. Four groups are connected with the person and person's activity (social, psycho-emotional) and five groups are connected with the environment.

There are 168 names-borrowings in the boundary of perfume and cosmetic naming corpus. Borrowings create the third source of perfume names, where 87 names are connected with the first market segment, 56 – with the second, and 25 – with the third. The last

figures indicate minimal expansion of borrowings in the sub corpus of the third segment. It may be explained by the fact that the third segment production consumers may not know foreign lexicon (mostly French) according to their level of education. Perfume nomination involving borrowings prevails in the case of the first segment perfume goods. Perfume tradition was originated in France, the country where the best quality perfumes are manufactured which is why French nomination confirms the high quality and refinement of goods nominated. French perfume names are separated into different lexico-semantic groups of appellative origin, representing perfume and cosmetic goods in all their varieties. The lexico-semantic group of social realities is represented with names: *Femme* (III) – "**woman**"; *L'Homme* (I) – "**man**"; *L'Homme Libere* (I) – "**free man**". The lexico-semantic group of person's psycho-emotional state is formed with names: *Amor-Amor* (I) – "**love, love**"; *Magie Noire* (I) – "**black magic**"; *J'Adore* (I) – "**I adore**". There are names connected with phenomena of imaginary world (*Ange on Demon* (I) – "**angel or demon**"), display of creative activity (*Hot Couture* (I) – "**high fashion**"; *La Petite Robe Noir Couture* (I) – "**a little black dress of fashion**"), substances (*Omnia Amethyste* (I) – "**magic amethyste**"; *Belle D'Opium* (I) – "**wonderful opium**"), botanical terminology (*Mon Jasmin Noir* (I) – "**my black jasmin**"; *Fleur d'Intendit* (I) – "**a flower forbidden**"). There are names created involving toponyms (*Champs Elysees* (I) – "**Elysian Fields**"; *Parisienne* (I) – "**Parisian woman**"). The Italian language is used for creating perfume names (*Dolce Vita* (I) – "**sweet life**"; *Acqua Di Parma Rosse Nobile* (II) – "**Parm's water made of noble rose**"), Portuguese language is used here too (*Escada* (I) – "**stairs**"). Sanskrit is the source of some names too (*Shalimar* (I); *Samsara* (I)).

Artificially created words form the fourth source of perfume and cosmetic names. Some names are formed on the principle of sound imitation (*Purr* (II); *Meow* (II)). The creation of the name Lancôme has an interesting history. The company was founded in 1935 by Armand Petitjean, a well-known perfumer and cosmetician. One of the employees put forward the name "Lancosme" (where the letter s

is mute), which was a castle name in region Loiret. The name was approved but with some changes. A circumflex symbol appeared over *o*, letter *s* disappeared. Circumflex appeared in many perfume names a bit later. Another example is the name of cosmetic company *L'Oreal* which was created artificially by founder *Eugene Schueller*. In 1907 he invented synthetic pigment for hair dying. The name *L'Oreal* attracted his attention due to its harmonious sounding. These words are known to be very difficult for creation because traditional methods of word-formation are not applied to them. When a new word is being created for nominating a new object, a nominator is under the influence of subjective correlation between sounds and objects [9, p. 214].

Toilet water naming corpus contains 371 names where 52 names belong to the anthroponymic register (30 names are in the first segment, 22 are in the second one). Toponymic register includes 44 names and they are divided between the first segment (15 names) and the third segment (29 names). Appellative lexicon was the source of 149 names which are separated between the first segment (50 names), the second segment (61 names) and the third segment (38 names). Borrowings were used for creating 126 names. The first segment comprises 77 names, the second segment – 39, and the third one – only 10. There is only one name which was created by involving the artificially created word (*O de Lancôme (I)*). There is a certain resemblance in the ways of forming the names of toilet waters and perfumes when an anthroponymic source is involved. In the case of appellative lexicon usage, the absence of lexico-semantic group of zonyms indicates the narrowing of the naming register. There are cases of naming synergy within B-basic naming components when botanical terminology and colour indication are combined (*Purple Lilac (I)*). Eau de toilette names formed involving borrowings demonstrate traditional usage of French lexemes (*Egoïste (I)*; *L'imperatrice (I)*; *Pour Homme (I)*; *Pur Blanca (III)*).

Eau de cologne naming corpus contains 169 names and has some specific features. The first feature demonstrates the absence of eau de cologne names belonging to the third segment. Moreover, there are

no artificially created words. Anthroponyms comprise 91 names (62 names belong to the first market segment; 29 names are connected with the second segment). Toponyms are used to form 19 names (2 are connected with the first segment and 17 with the second one). Appellative lexemes are used to create 21 names (10 belong to the first segment, 11 are connected with the second). Traditional borrowings occur in 38 names (20 are in the first and 18 are in the second segments). Anthroponyms create B-basic components of eau de cologne in the same way as in the case of perfume and eau de toilette names. In the name corpus of eau de cologne, B-basic component doesn't use traditional toponym *Paris*. The appellative lexemes used for B-basic component creation are classified into 9 lexico-semantic groups. All of them demonstrate explicit or implicit masculine features (masculinity) confirming the fact that eau de cologne is produced for men. The features of "masculinity" are represented explicitly in the social reality lexico-semantic group (*Gentleman (I)*); *Tribute for Men (II)*, *Bod Man Tresh Guy (II)*; *Bod Man Warrior (II)*). Masculinity may also be traced in the names reflecting creativity (*Mustang Sport (I)*; *Road Runner (II)*; *Surf (I)*), in the boundary of substance lexico-semantic group (*Rocky Man Silver (II)*; *Adrenaline (II)*) and the lexico-semantic group of zoonyms (*Stallion (II)*; *Golden Cougar (II)*). In addition, masculinity features may be found in the names created as a result of borrowing involvement. They are mostly of French origin where corresponding masculine lexemes are used in the structure of names (*Hypnose Homme Cologne (II)*; *Anthracite Pour L'Homme (II)*; *Aqua Pour Homme (I)*; *L'Homme (I)*; *La Nuit De L'Homme (I)*). There is a specific German borrowing which was the first name of eau de cologne as new goods (*№4711 Kölnisch wasser (II)*). Representation of *masculinity* in eau de cologne names is realized through usage of the combination of anthroponyms with appellatives (*Bulgari Man in Black (I)*; *Lauder for Men (I)*; *Versace Man (I)*; *Versace L'Homme (I)*; *Versace pour Homme (I)*), or anthroponym combination (*Versace Eros (I)*) where lexeme *Eros* is a name of the God of love in Ancient Greece.

The investigation of cosmetic (in fact make-up) names in the boundary of naming register, which gives names-to-be for corresponding goods, demands attentive and detailed analysis considering all extralinguistic features of the objects nominated. Make-up goods, perfumes, eau de cologne, and eau de toilette are used for changing the complexion or separate parts of the face, distinguishing skin defects, giving face parts attractive, popular colour or shade according to the tendencies of vogue. It is reflected in B-basic component of naming complex where the substance nature and specification of make-up, for example, underlying waterproofness of mascara (*Hypnose Star waterproof (II)*) or its property to separate every lash (*inimitable-intense*) *volume-length curl separation (II)*), underlying sexual glance using the colour and texture of the substance (*Sexy Pulp Lash Plumping Black (I)*). Names of mascara get descriptive and technological character; furthermore, their utility is emphasized. It is caused by the necessity of giving detailed information to the user within the boundary of B-basic component. It provides the possibility of obtaining appropriate information about the goods.

Name utility originates from the physical-chemical characteristics of make-up. They are manifested in B-basic component keeping the consumer informed about colour (*24k Golden Black 87626 (III)*) and texture (*Diorshow Iconic Overcurl (I)*). In the case of eye shadow, the colour characteristic is indicated (*Intense Color Matte Pop Violent (I)*), the shade effect and its longevity are described as well (*Ultra-Long-Lasting Cream (I); 12H waterproof (I)*). Lipstick names have a colour description in the first place (*Color Trend Deep Red 30133 (III)*), optical effect may also be indicated (*Super Lustrous (II); Color Fever Shine (II)*). Lip gloss names indicate make-up characteristics (*Extralasting Continuous Copper (III)*), the impact on the organism (*Hydra beauty nutrition (I)*). The utility is traced in the names of nail wear where colour nomination prevails (*Color trend Vixen 29982 (III)*), as well as cover hardness (*Nail experts Mineral fix (III)*) and optical effect (*Nail experts Pearl Shine (III)*).

The common feature of all make-up names is the involvement of somatisms as parts of B-basic components. They specify the parts of the body for applying corresponding make-up. That type of indication for perfumes is excessive and unnecessary. In nail polish names are sometimes represented with lexeme nail within B-basic component (*Nail experts 24k gold strength (III)*; *Nail Lacquer (III)*). Lipstick names use somatism *lip(s)* (*Dior Addict Lip Polish (I)*), as well as mascara (*Eye Lash*; *Turbo Lash (I)*; *Eye to kill (I)*). Mascara naming corpus has 88 names, 11 names are of an anthroponym origin, 10 are connected with the first segment, 1 -with the second. Within the mascara naming corpus, no toponyms and artificially created words were observed.

Utility aspect occupies a leading nominative position in the case of make-up. It causes a decrease in anthroponymic names and an increase in appellative names. There are 71 names of appellative origin that are divided between three market segments (29 (I), 46 (II), 17 (III)). There are no names connected with lexicogrammatical groups of social realia, botany and zoology. Eyeshade naming corpus grasps 78 names, among them there are 7 anthroponyms (5 (I), 2 (II)), 1 toponym (I segment), 5 borrowings (I segment), 59 appellatives (18 (I), 10 (II), 31 (III)). Names of appellative origin show utility tendency. The biggest subgroup is connected with colours and has 31 names. All of them are connected with the third segment (*Precious Glimmer Deep Purple 64355 (III)*). The lipstick naming corpus has 198 names. There are only 6 anthroponymic names. All of them are in the first segment whereas there are no toponymic names at all. There are three borrowings. Appellative names are the most numerous (185 of them). They are spread between three market segments (16 (I), 9 (II), 164 (III)). The lip gloss naming corpus contains 110 names (7 anthroponyms, 2 borrowings, and 101 appellatives). As it was in the lipstick naming corpus, the lip gloss naming corpus has a big colour lexico-semantic group (53 names). It conforms to utility tendency in nomination (*Perfect Kiss Bodly Red 88302 (III)*). Names of nail polish (124 names) are used involving anthroponyms (5 names), appellative

(119 names), where colour indication lexico-semantic group prevails (93 names: *Nail wear pro Pastel Pink 82636 (III)*; *Shiny Pastel Pink (I)*). Face foundation naming corpus has 132 names with 16 ones of anthroponymic origin, all of them belonging to the first segment (*Dior Prestige White (I)*) and 18 borrowings divided between two segments (*12 (I)*, *6 (II)*; *Les Beiges (I)*; *Color Ideal (II)*). Appellative names (98) create the biggest portion with prevailing colour indication (*Magi X Natural Beige 89383 (III)*). The similar tendency may be observed in the powder naming corpus (60 names), color corrector cream (18 names) and blush (20 names). Nourishing face creams don't belong to the perfume and the make-up as they are next to the medicine but they improve the physiological condition of skin and don't mask the defects without treatment. What is more, the decorative effect is connected with make-up only. Nourishing face cream naming corpus grasps 168 names; 8 names anthroponyms, 14 are borrowings, 145 are appellatives (32 (I), 42 (II), 71 (III)). All of them reflect utility naming tradition. Lexico-semantic group of substance names underlines components of creams (*AOC Olive Oil (I)*; *Organic Oats (I)*; *Solutions Youth Minerals (III)*). Some types of creams are used for the separate parts of the body that are indicated in B-basic components involving lexemes-somatisms (*Face and Body Comfort (I)*; *Caring Hand Cream (III)*; *Hand and Nail Treatment (II)*). One of the definite ways of representing utility in the process of nourishing cream nomination is the lexico-semantic group of physiological action. It underlines the biological and the physiological effect of creams (*Expert firming (I)*; *Global Lift [Pro-GEN-in] (II)*; *Care and Fresh hydrating (III)*).

Conclusion. Perfume-cosmetic naming register created within the corpus of lexemes consists of four groups. These groups were distinguished according to the ways of name creation. The leading group was separated involving the way of transonymisation. All these names are onyms. They are divided into anthroponyms and toponyms. The second group grasps names created after onymisation and includes nine lexico-semantic groups having appellatives. The third facultative group contains the names-borrowings (mostly of

French origin). The fourth group consists of artificially created words. It is essential to mention that social stratification is reflected in the naming perfume and cosmetic register in various ways. It may be an extralinguistic way when perfume and cosmetic goods are separated into three market segments (the most expensive products (I), the reasonably priced goods (II), consumer goods (III)). Formally this differentiation correlates with A-brand naming component. It marks corresponding goods according to the brand status. Social stratification may be represented in a linguistic way and correlates with B-basic naming component which includes lexical units-fragments of naming components. Social stratification may also be represented in an explicit way involving lexemes of status semantics (*Princess, Gentleman, Queen, Lady*) and gender differentiation (*Girl, Woman, Man, Boy*). Implicit stratification is presented involving personal names (personyms) – symbol of high social status (*Dolce and Gabbana, Dior, Paris Hilton, Elizabeth Taylor*) or using toponyms associated with hustle-bustle life of a city (*Paris, London, New York, Las Vegas*). Social stratification is represented implicitly involving lexemes of luxurious substances, metals and stones (*Gold, Diamond, Pearls, Sapphires, Platinum, Silver*). Social stratification reflection may be investigated in details using the method of vocabulary definitions and separating integrated semes.

REFERENCES

1. Harrison, M. E. (2010). The Scent Word: Context, Intrigue, and the Problem of Olfactory Literacy. *Fragrances – Supplement to Household and Personal Care Today*, 1, 6-10 [in English].
2. Ivanova, K.A. (2005). *Copywriting: the secrets of creating advertising and PR texts* [Kopirajting: sekrety sostavlenija reklamnyh i PR-tekstov]. SPb.: Piter, 144 s. [in Russian].
3. Jones, G. (2011). Globalization and Beauty: A Historical and Firm Perspective. *EURAMERICA*, 41(4), 885-916 [in English].
4. Kohli, C. (1997). Observations: Creating Effective Brand Names: A Study of the Naming Process. *Journal of Advertising Research*, 37 (1), 67-75 [in English].

Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика
.....

5. Merskin, D. (2007). Truly Toffee and Raisin Hell: A Textual Analysis of Lipstick Names. *Sex Roles*, №56, 591-600 [in English].

6. Platon (1968). *Compositions in three volumes* [Sochinenija v 3-h tomah]. T. 1. Moscow : Nauka, 670 s. [in Russian].

7. Rozhdestvenskiy, Yu. V. (1975). *The theory of language personality. Essays on the history of linguistics*. [Teoriya yazykov antichnosti. Oчерki po istorii lingvistiki.]. Moscow: Nauka, 32-110 [in Russian].

8. Sotnikova, E. A. (2006). *Onomastic space of perfumery names in Russian* [Onomasticheskoe prostranstvo nazvaniy parfyumernoy produktsii v russkom yazyke]: dis. na soiskanie nauch. stepeni kand. filol. nauk: spets. 10.02.01 "Russkiy yazyk". Elets: Eletskiy gos. ped. universitet, 259 s. [in Russian].

9. Vandries, Zh. (2001). *Language. Linguistic introduction to history*. [Jazyk. Lingvisticheskoe vvedenie v istoriju]. Moscow: Editorial URSS, 408 s. [in Russian].

10. Walker, R. (2012). A Challenging Global Climate for Fragrances. *Global Cosmetic International*, November, 26-29 [in English].

Дата надходження до редакції – 31.10.2021

Дата затвердження редакцією – 15.11.2021

.....

АВТОРСЬКИЙ ПОГЛЯД
НА АКТУАЛЬНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ПИТАННЯ

УДК 811.161.2

DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTR.2021.43.97-124>*Irina A. Chernukha*

ORCID ID: 0000-0002-9780-0877

Mariia G. Rozhkova

ORCID ID: 0000-0002-0891-8225

**ON SOME SPECIFIC ASPECTS
OF TEACHING VERSATILE TRANSLATION
AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS**

Abstract. *The general theory of translation is an interdisciplinary area, predominantly linguistic but also closely allied to psychology, ethnography, area studies, etc. It is based on the application of linguistic theory to a specific type of speech behavior, i.e. translation. Translation has a subject-matter of its own (the process of translation) and uses the data of contrastive linguistics merely as a point of departure. Translation may be viewed, as an interlingual communicative act in which at least 3 participants are involved: the sender of source information (the author of the SL message), the translator who acts in dual capacity – as the receptor of SL message and as the sender of the equivalent TL message and the receptor of the TL message (translation). In producing the TL text the translator changes its plan of expression (linguistic form) while its plan of content (meaning) should remain unchanged. That means, above all, that whatever the text says and whatever it implies should be understood in the same way by both the SL user for whom it was originally included and by the TL user. It is therefore the translator's duty to make available to the TL receptor the maximum amount of information, carried by linguistic signs, including both their denotational (referential) meanings (i.e. information about the extralinguistic reality which they denote) and their emotive-stylistic connotation. The Ukrainian legal terms such as післядипломна освіта "postgraduate education" and дошкільна освіта "preschool education" are both construed by means of affixation, or pre-fixation, to be more accurate.*

Key words: *translation, analysis, interdisciplinary, subject-matter, correspondence, linguistic, message, extralinguistic, LSP-teaching, practitioner.*

Information about the authors: *Irina Andriivna Chernukha – PhD, associate professor; associate professor of the department of foreign*

languages; Institute of International Relations; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Mariia Gennadiivna Rozhkova – PhD, professor of the department of foreign languages; Institute of International Relations; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

E-mail: irina.chernukha7@gmail.com ; mariia0021@gmail.com

Чернуха І.А.

ORCID ID: 0000-0002-9780-0877

Рожкова М.Г.

ORCID ID: 0000-0002-0891-8225

ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ УНІВЕРСАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Анотація. Загальна теорія перекладу є переважно лінгвістичною міждисциплінарною сферою, тісно пов'язаною з психологією, етнографією, країнознавством тощо. Вона базується на застосуванні лінгвістичної теорії до спеціального типу мовної поведінки, тобто перекладу. Переклад має власну тему (процес перекладу) та використовує дані контрастивної лінгвістики всього лише у якості своєї відправної точки. Переклад можна розглядати як міжмовний комунікативний акт, у якому залучено щонайменше три учасники: відправник інформації-джерела, перекладач, який виступає і у якості одержувача інформації-джерела, і як відправник еквівалентного повідомлення цільової мови, тобто перекладу. Відтворюючи тест цільової мови, перекладач змінює його план вираження (лінгвістичну форму), а план змісту (значення) має залишитися незмінним. Це означає, перш за все, що будь-який текст повинен бути зрозумілий і сприйнятливий однаковою мірою як відправником інформації-джерела, так і одержувачем такої інформації. Таким чином, завданням перекладача є передача одержувачу інформації-джерела за допомогою лінгвістичних знаків, включаючи як денотативне значення (тобто інформацію про екстралінгвістичну реальність, яку вони позначають), так і їх емоційно-стилістичну конотацію. Все це повною мірою стосується викладання англійської як мови для спеціальних цілей. У статті наголошено на дефінітивній логіці розрізнення професійних термінів 'післядипломна освіта' / 'postgraduate education' та 'дошкільна освіта' / 'preschool education', що неоднозначно сприймаються у світовому науковому контексті.

Ключові слова: переклад, аналіз, міждисциплінарний, власна тема, відповідність, лінгвістичний, екстралінгвальний, повідомлення, викладач-практик, викладання мови для спеціальних цілей.

Інформація про авторів: Чернуха Ірина Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент; доцент кафедри іноземних мов; Інститут міжнародних відносин; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Рожкова Марія Геннадіївна – кандидат юридичних наук; викладач кафедри іноземних мов; Інститут міжнародних відносин; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Електронна адреса: irina.chernukha7@gmail.com ;
 mariia0021@gmail.com

Чернуха І.А.

ORCID ID: 0000-0002-9780-0877

Рожкова М.Г.

ORCID ID: 0000-0002-0891-8225

О НЕКОТОРЫХ ОСОБЫХ АСПЕКТАХ ПРЕПОДАВАНИЯ РАЗЛИЧНЫХ ВИДОВ ПЕРЕВОДА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Аннотация. *Общая теория перевода – это междисциплинарная сфера, в основном, лингвистическая, но также тесно связанная с психологией, этнографией, страноведением и т.д. Она основана на применении лингвистической теории к специальному типу речевого поведения, т.е. перевода. У перевода есть своя собственная тема (процесс перевода), и он использует данные контрастивной лингвистики всего лишь как отправную точку. Перевод можно рассматривать, как межязыковой коммуникативный акт, в который вовлечены, как минимум, три участника: отправитель информации-источника, переводчик, который выступает в двойном качестве – как получатель информации-источника и как отправитель эквивалентного послания целевого языка, т.е. перевода. Воспроизводя текст целевого языка, переводчик меняет его план выражения (лингвистическую форму), а план содержания (значение) должен остаться неизменным. Это означает, прежде всего, что любой текст должен был понят и воспринят одинаково как отправителем информации-источника так и получателем такой информации. Таким образом, это задача переводчика передать получателю информации-источника ее максимум с помощью лингвистических знаков, включая как денотационные значения (т.е. информацию об экстралингвистической реальности, которую они обозначают) и их эмоционально-стилистическую коннотацию. Все это в полной мере относится и к преподаванию английского как языка для специальных целей. В статье подчеркивается дефинитивная логика различия профессиональных терминов 'последипломное образование' / 'postgraduate education' и 'дошкольное*

образование' / 'preschool education', которые неоднозначно воспринимаются в мировом научном контексте.

***Ключевые слова:** перевод, анализ, междисциплинарный, собственная тема, соответствие, лингвистический, экстралингвистический, сообщение, преподаватель-практик, преподавание языка для специальных целей.*

***Информация об авторах:** Чернуха Ирина Андреевна – кандидат филологических наук, доцент; доцент кафедры иностранных языков; Институт международных отношений; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.*

Рожкова Мария Геннадьевна – кандидат юридических наук; преподаватель кафедры иностранных языков; Институт международных отношений; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

***Электронный адрес:** irina.chernukha7@gmail.com ; mariia0021@gmail.com*

The Subject-Matter of the Theory of Translation.

The theory of translation is subdivided into general theory, dealing with the general characteristics of translations regardless of its type, and special branches concerned, with a theoretical description and analysis of the various types of translation, such as the translation of fiction, poetry, technical and scientific literature, official documents etc. The general theory of translation has a clearly defined subject-matter: the process of translation in its entirety, including its results, with due regard to all the factors, affecting it. Each special branch specifies the general theory for it is the job of the general theory to reflect what is common to all types and varieties of translation, while the special branches are mainly concerned with the specific features of each genre.

The general theory of translation is an interdisciplinary area, predominantly linguistic but also closely allied to psychology, ethnography, history, politics, law, economy and art area studies. It is based on the application of linguistic theory to a specific type of speech behavior, i.e., translation.

It differs from contrastive linguistics in that the former seeks to compare different language systems with a view to determine their similarities and distinctive features, while the theory of translation

.....

has a subject-matter of its own (the process of translation) and uses the data of contrastive linguistics merely as a point of departure.

The Main Directions in the Contemporary Linguistic Theory of Translation.

The earliest linguistic theory of translation was developed by scholars Rezcker and Fedorov who pioneered in proposing a linguistic analysis of translation problems. Their theory came to known as the theory of regular correspondences.

Translation is inconceivable without a sound linguistic basis, and this basis can be provided by a contrastive study of linguistic phenomena and the establishment of certain correspondences between the language of the original and that of the translation. The authors of the theory were mainly concerned with a typology of relationship between linguistic units (equivalents-permanent correspondences, not sensitive to context, such as the League of Nations – Ліга Націй and context-sensitive variant correspondences, such as slander – наклеп, звинувачення but also investigated some translation technique, such as autonomic translation, thus mapping out some ways of dealing with translation as a process).

In the -60s some linguists – V.J. Roencveig (the USSR) and E. Nida (the USA) – proposed a theoretical model of translation based on generative or transformational grammar. E. Nida subdivided the process of translation into three stages: analysis where an ambiguous surface structure is transformed into non-ambiguous kernel sentences to facilitate semantic interpretation (the foundation of a school – (somebody) founded a school or – a school has a foundation), transfer where equivalents in the target language are found, at the kernel or near-kernel level and restructuring where target-language kernel sentences are transformed into surface structures. It is true that in some cases it is necessary to paraphrase the SL (Source Language) structure to facilitate its translation. Such transformations came in handy when the SL structure is ambiguous or when it has no parallel in the TL (Target Language), e.g. He stood with his feet planted wide apart – Він стояв, його ноги були широко розставлені; Він стояв із широко розставленими ногами.

Transformations in terms of generative grammar are not the only types of paraphrases used in translation. What is more, in some cases when close parallel exists between the SL and TL structures they are not even necessary.

The situational model of translation is based on situational analysis in linguistics developed by V.Gak (USSR) and J. Catford (UK) and others. It is based on the assumption that languages use somewhat different sets of semantic components (elements of meaning) to describe identical extralinguistic situations. Ukrainian verbs of motion contain the component of mode but not always the direction of movement while their English equivalents are often neutral with regard to the mode but always specify the direction (cf. Вот он идет. Here he comes. /Here he goes). The situational model provides some interesting insights into the mechanism of translation, especially when a situation is described in different semantic categories (bottle fed child – шгучник) but does not seem to apply to sentences going beyond a mere description of a situation.

Different translation models complement each other and should therefore be combined in analyzing translation as a process.

The Nature of Translation.

Translation may be viewed, as an interlingual communicative act in which at least three participants are involved: the sender of source information (the author of the SL message), the translator who acts in dual capacity – as the receptor of the SL message and as the sender of the equivalent TL message and the receptor of the TL message (translation). If the original is produced not with a foreign language receptor in the mind, there is one more participant the source-language receptor for whom the message was originally produced. Translation consists in producing a text (message) in the TL equivalent to the original text (message) in the SL. Translation as an interlingual communicative and includes two phases communication between the sender and the translator and communication between the translator and the receptor of the newly produced TL text. In the first phase the translator acting as a source-language receptor analyzes original message, extracting the

.....
information contained in it. In the second stage the translator acts as a target language sender producing an equivalent message in the TL and redirecting it to the TL receptor.

In producing the TL text the translator changes its plan of expression (linguistic form) while its plan of content (meaning) should remain unchanged. In fact, the production of an equivalent message implies that the message produced is equivalent to the original in the plan of content. The message produced by the translator should evoke practically the same response in the TL receptor as the original message in the SL receptor. That means, above all, that whatever the text says and whatever it implies should be understood in the same way by both the SL user for whom it was originally intended and by the TL user. It is therefore the translator's duty to make available to the TL receptor the maximum amount of information, carried by linguistic signs, including both their denotational (referential) meanings (i.e., information about the extralinguistic reality which they denote) and their emotive-stylistic connotations.

Linguistic and Extralinguistic Aspects of Translation.

However, the information conveyed by linguistic signs alone, i.e. the meaning overtly expressed in the text, would not be sufficient for adequate translation. Some linguists distinguish between what they call translation, based solely on the meanings expressed by linguistic signs and interpretation, involving recourse to extralinguistic information. In fact, the two are very closely intertwined, and in most cases effective translation is impossible without adequate knowledge of the speech-act situation and the situation described in the text. The phrase "Two of the aisle" – Два місця ближче до проходу – would hardly make much sense unless it is known that the conversation takes place at a box-office (speech-act situation). The translation of technical and scientific text requires a certain amount of technical and scientific knowledge. A successful translator is always a bit of an ethnographer, historian, politician, economist, lawyer, diplomat, art dealer, etc.

Semantic and Pragmatic Aspects of Translation.

The role of semantic, syntactic and pragmatic relations. Semiotic (the science investigating the general properties of sign system) distinguishes the following types of relations: semantic (sign to object), syntactic (sign to sign) and pragmatic (sign to man). One of the most essential requirements imposed on translation is that two texts (the original and its translation) should be semantically equivalent. In other words, they should be characterized by equivalent sets of relationship between the linguistic signs and their denotation (referents). The goal of translation is to produce a text bearing the same extralinguistic situation as the original. Semantic equivalent of message does not necessarily imply the semantic identity of linguistic sign. Semantically equivalent utterances include not only those made up of semantically identical signs (as, for instance: He lives in Paris. – Він живе в Парижі.) but also utterances comprising different sets of signs which in their totality yields the same type of relationship to the extralinguistic word denoting the same extralinguistic situation, e.g., Wet paint! – Увара! Пофарбовано! – Semantic relations affect translation both in the initial stage of analysis and in producing the TL text.

As distinct from semantic relations, syntactic relations are important only at the stage of analysis since relations between linguistic signs are essential for their semantic interpretation (cf. Bill hit John and John hit Bill). But although they may be occasionally preserved in translation, the translator does not set himself this goal. Very often syntactically nonequivalent utterances prove to be semantically equivalent: He was considered invincible – Його вважали непереможним.

Pragmatic relations are superimposed on semantic relations and play an equally important role in analyzing the original text and in producing an equivalent text in the target language.

Semantically equivalent messages do not necessarily mean the same thing to the source and target receptors, and therefore are not necessarily pragmatically equivalent. The phrases "He made a fifteen-yard and ran" – Він зробив 15-ярдовий ривок – are semantically equivalent for they denote the same situation but the

.....

American reader, familiar with American football, will extract far more information from it than his Russian or Ukrainian counterpart who would neither understand the aim of the maneuver nor appreciate the football-player's performance. The pragmatic problems, involved in translation, arise from three types of pragmatic relations: the relation of the SL sender to the original message, the relation of the target-language receptor to the TL message and the relation of the translator to both messages.

The Effect of the Pragmatic Motivation of the Original Message.

The first type of relations amounts to the sender's communicative intent of the pragmatic motivation of the original message. The translator, in other words, should be aware whether the message is a statement of fact, a request, a command, an entreaty or a joke. Very often the speaker's communicative intent differs from what the message ostensibly purports: e. g. "I don't know" – may be not only a statement of fact in which case it would be translated as "Я не знаю" but also an expression of hesitation "Подивимось". "What gives" – in American slang may be either a question "Як справи?".

The Effect of the Receptor to Text Relation.

A. Neubert (Germany) has proposed a classification of text depending on their orientation towards different types of receptors: texts intended for "domestic consumption" (local advertising, legislation, home news, etc.), texts intended for foreign consumption (propaganda and advertising for foreign receptors), texts intended primarily for source language receptors but having also a universal human appeal (belles-letters) and texts without any specific, national addresses (scientific literature). Typically, in written translation a translator deals with texts not intended for target-language audiences and therefore subject to pragmatic adaptations. Allowances are made for social-cultural, psychological and other differences between SL and TL receptors, particular differences in their background knowledge. According to E. Nida snow white was translated into one of the American languages as "white as a feather of a white heron".

Pragmatic factors may affect the scope of semantic information, conveyed in translating. Differences in background knowledge call for addition or omission of some information.

Some cultural realities may be translated according to their functional analogues. Allowances should be made for the receptor's professional status and his familiarity with the subject. In texts intended for specialists sources culture realia are more frequently rendered by transcription or transliteration while in texts for layman explanatory or descriptive translation is preferred: e. g., impeachment – expression of non-trust to a high-ranking official, absenteeism – non-participation in elections.

The Effect of the Translator's Angle of View.

Another pragmatic factor relevant to translation is the socio – psychological and ideological orientation of a translator himself. As far back as in 1936 K. I. Chukovsky wrote that "every translator translates himself, i. e. deliberately or inadvertently reflects his class affiliations. And in doing so he does not necessarily set himself the task to falsify the original". This view may be somewhat oversimplified but it is true that although ideally the translator should identify himself with the author, this is not always the case. What is more, sometimes it is impossible. Therefore, classics are retranslated as each generation rereads them from its own vantage point. Chukovsky cites an instructive example: in translating Shakespeare's "Coriolanus" the Russian translator Druzhinin tried to reproduce the original accurately. Yet he advertently adapted the tragedy to his own political views of a liberal opposed to the revolutionary raznochinzi of the 1860s.

Nonuniqueness of the Translator's Decisions.

Translation is a process determined by quite a number of factors. In addition to conveying the semantic information contained in the text, the denotational meanings and emotive-stylistic connotations, a translator has to take into account the author's communicative intent, the type of audience for which the message is intended, its socio-psychological characteristics and background knowledge. A process,

governed by so many variables, cannot have a single outcome. What is more, the synonymic and paraphrasing potential of language is so high that there may be several ways of describing the same extralinguistic situation, and even though they may not be quite identical, the differences may be neutralized by context. It should also be remembered that the translator's decision may vary depending on the receptor (c. f. the translation of realia for the specialist and for the layman) and the purpose of the translation.

The Problem of Translatability.

Conflicting views have been expressed by linguists concerning the problem of translatability ranging from an entire negative stand typical of W. von Humbolt, who considered each language an embodiment of national spirit and the nation's world view and therefore regarded translation as an impossible task, to unqualified positive attitude, found in many contemporary writings on translation. The very fact that translation makes interlingual communication possible is an argument in favor of translatability. Yet it is an oversimplification to claim that every meaningful element of the text is translatable. In his preface to "The Adventures of Huckleberry Finn" Mark Twain says that he reproduced in the book painstakingly and with the support of personal familiarity the colouring of a number of dialects (the Missouri Negro dialect, the backwoods South-Western dialects, the Pike-County dialect, etc.). Naturally none of these fine distinctions can be reflected in the translation.

Yet by using colloquial and substandard form a translator can give an adequate impression of the character's social and educational status and will thus render the most essential functional characteristics of these dialect features. As compared to the determining semantic and functional properties of the text which are perfectly translatable the untranslatable elements are marginal and relatively unimportant. Besides, as we shall show in the next lesson, most of the losses can be to some extent compensated for. Therefore, we may speak of sufficient (though not necessarily complete) translatability to permit effective interlingual communication and adequate rendering of communicatively relevant information.

Adequate, Literal and Free Translation.

There is fundamental difference between formal equivalence, on the one hand, and semantic and pragmatic equivalence, on the other. Formal equivalence may accompany semantic and pragmatic equivalence but is by no means mandatory. It has been pointed out that a translator does not set himself the task of preserving the syntactic relations of the original. Nor does he aim at formal equivalence between the original and the translation. Usually formal equivalence results from similarity of pragmatical forms and lexical items of the two languages. But it does not arise out of a deliberate effort. Adequate translation may be defined therefore as that which is determined by semantic and pragmatic equivalence between the original and the TL text. Cases of formal equivalence without semantic or pragmatic equivalence are usually described as literal translation. Literal translation reproduces the linguistic form of the original without any regard for semantic-pragmatic equivalence. It may reproduce the morphological and sound form as, for instance, in Chukovsky's famous example: Черри Орчард (Cherry Orchard). It may also reproduce lexical items, overlooking the integral meaning of the phrase.

In other words, literal translation reproduces the form at the expense of the meaning and distorts the original. In some cases it may violate stylistic norms as, for instance, in the reproducing of the syntactic torn of the original message.

Free translation, on the other hand, consists in pragmatically unmotivated additions and omissions of semantic information. In literal translation a translator distorts the message by slavishly reproducing the form while in free translation he distorts it by overstepping his authority and assuming the role of a co-author. For instance, Irinarch Vvedensky sometimes added pages of his own to Dickens' novels. He translated the phrase "She burst out crying as Сльози покотились по обличчю прекрасної малятки". And the word "refugee" as "притулок, де насолоджувався я щастям мирних дитячих років".

The Ways of Adequate Translation.

Grammatical and lexical parallelism between the SL and the TL makes it possible in some cases to retain formal equivalence without departing from semantic and pragmatic equivalence. Otherwise various lexical-grammatical transformations are used: transposition, replacement, addition and omission.

Losses and Their Compensation.

It will be recalled that some marginal elements of information may be lost in translation. Some of them may be compensated for by use of different devices, sometimes in a different portion of the message, for instances the Russian vernacular "рисковая работа" (Sholokhov) may be translated as "but, your job is damn risky" where the use of a low colloquial lexical item (damn) compensates for a substandard morphological form (рисковое). In the phrase "підкинути ідейку" derogatory connotation is expressed by the Russian suffix. In the English phrase 'to sell the idea' the noun is neutral but the derogatory connotation is shift to the verb.

Grammatical Equivalence in Translation.

The grammatical structure of language is an important part of its overall system, no less important, in fact, than its lexicon or vocabulary. The elements of the grammatical structure, such as affixes, forms of inflection and derivation, syntactic patterns, word order, function words, etc. serve to carry meanings which are usually referred to as grammatical or structural meanings, as distinct from lexical meanings. The rendering of these meanings in the process of translation is an important problem relating to the general problem of translation equivalence which must be considered at length.

Grammatical forms of different languages only very seldom coincide fully as to the scope of their meaning and function. As a RULE, there is only partial equivalence, that is, the grammatical meanings expressed by grammatical forms, though seemingly identical of two different languages, coincide only in part of their meaning and differ in other parts of the same meanings. Thus, for instance, the category of number of nouns in English and in

Ukrainian seems to coincide and, indeed, does coincide in very many cases of its use: cf. table – стіл, tables – столи, etc. However, there are many instances where this is not the case, in other words, where an English plural form is rendered through a Russian singular form and vice versa; this is especially common among the so called Singularia and Pluralia Tantum, that is those nouns that have only a Singular and Plural form whose distribution is often arbitrary and motivated only historically. Compare: oats – вівса, peas – горох, onions – цибуля, cherries – вишня, (used collectively), outskirts (of town) – околиця, billiards – більярд, measles – кір, money – гроші, ink – чорнило, information – інформація, etc.

Another example is the category of tense. Both English and Russian/Ukrainian distinguish the form of the predicate verb as Present and Past, their general grammatical meanings being on the whole, identical cf. He lives in Kyiv – Він живе у Києві, He lived in Kyiv – Він жив у Києві. However, in certain cases the Tense forms of the two verbs – English and Ukrainian – do not coincide, thus, for instance, in English there exists, a grammar RULE "Sequence of Tenses" according to which the predicate verb in the subordinate object clause following the main clause in which a Past form is used must, with a few exemptions, also be used in the Past form, where as in Ukrainian this is not so and a Present form is quite common in the same position: He said he lived in Kyiv – Він сказав, що живе в Києві.

The above-mentioned must not be taken to mean that there is absolutely nothing in common between the grammatical structures of two different languages. On the contrary, there exist in all languages the so called grammatical inverses, that is, categories that are found in all languages and without which no language can function as a means for communication.

These, however, are mainly the so called deep grammatical categories i.e. categories that are semantic rather than formal (for instance: object, process, quality, relation, actor, goal (of action) instrument, cause and effect, etc.). These can be found to exist in all languages, though the formal way by which they are manifested may be widely different. The translator's task here (as with lexical means)

.....

is, first, to assign the correct meaning to this or that form and, secondly, to find an appropriate form in the TL for the expression of the same meaning, taking into account various factors which will be described below.

Moreover, it should be born in mind that the content which in one language is expressed grammatically may be expressed lexically in another language. If no grammatical forms are available in the TL, the translator must look for lexical means to render the same semantic content.

Finally, it should be noted that there are cases when grammatical meanings are not rendered in translation at all, that is, when this or that grammatical form is not used freely, according to its own meaning but then its use is predetermined by purely linguistic factor: syntactic construction, RULEs of agreement (grammatical concord) or government, etc. In this case we can speak of the bound use of the grammatical form, as opposed to its free use. The example will show the difference: in English the choice of the tense form of the verb in an independent clause is free and depends on the proper meaning of the tense form itself: cf. He lives in Kyiv – He lived in Kyiv. In a dependent clause the use of tense form is not free and is determined by the so called "the sequence of tenses RULE", i.e., when the tense form of the main clause is Past, then in the dependent clause must also be Past: He said he lived in Kyiv.

On the whole the choice of the grammatical equivalent in the TL is determined by the following factors:

- a) The meaning inherent in the grammatical form;
- b) *The lexical character* of the word or word-group used in this or that form. Thus, the use of the Plural form in Ukrainian is impossible with certain nouns while possible with others: cf. workers of all industries – робочі галузі промисловості). Here the grammatical meaning of plurality has to be rendered lexically as the corresponding Ukrainian nouns lack the plural form.
- c) factors of style, for instance, both English and Russian/Ukrainian have the *Passive form of the verb*. However, in Russian/Ukrainian the use of this form is mainly confined to the literary or bookish (formal) style.

d) In official language, for instance, in newspaper reports, this turn of speech is quite acceptable: cf. At the station the delegation was met by a group of students – На вокзалі делегацію зустрічала група студентів.

Another example: both English and Russian/Ukrainian make use of the so called Historical Present (the present tense used to denote past events); however it is only in English that this form is employed in newspaper headlines. Consequently, the headline "Prominent Scientist Dies" can be rendered as "Смерть невідомого вченого" taking into account the fact that Ukrainian headlines are usually nominal in character.

e) Frequency of use. Speaking about this factor, the American linguist and translator E. Nida writes: Rare forms of words may also constitute serious obstacles to a proper communication load. For example, translators often find convenient formal parallels between constructions in the SL and the TL, and, regardless of the relative frequency of such constructions in the language concerned, endeavor to match the forms more or less automatically. Both source and receptor languages may have passive forms of words but in the source language they may be relatively frequent while in the receptor language they are rare. (English and Ukrainian are precisely the case). If under these considerations one attempts to translate every source language passive by corresponding passive in the receptor language, the result will be an inevitable overloading of the communication.

Thus Ukrainian use both subordinate clauses and verbal adverb to express adverbial relations. However, if a translator does not make use of the latter, his translation will sound unnatural and too "heavy". Also, both in English and in Ukrainian subordinate and coordinate structures are used, but their relative frequency is different: English often prefers subordination whereas Ukrainian more often use of coordinate structure Therefore, subordinate syntactic structures of English, are quite commonly replaced by coordinate structures in Ukrainian translations, though from the point of view of formal grammar RULEs, such a replacement is not always necessary.

Grammatical Transformation in Translation.

Grammatical structures of two languages are different to such an extent that any attempt at word-for-word translation is doomed to failure. In the course of translation, it is always necessary to perform various grammatical and lexical changes of translation to achieve translation equivalence. These transformations can be divided into four types:

- transposition,
- additions,
- replacements,
- omissions.

It should be born in mind that this classification is, to some extent, arbitrary and in practice it is hardly possible to find these elementary transformations in a "pure form". In most cases they are combined with one another, so that what we observe is a combined use of more than one type of transformation: transposition and replacement, addition and omission at the same time, etc.

Transpositions.

What is known as transposition is a change in the order of linguistic elements: words, phrases, clauses and sentences in the text of translation as compared to the original. Most often this change of order is made necessary due to the necessity of preserving intact what is called functional sentence perspective, namely, the division of the sentence into two main parts from the point of view of communication: "known or theme" and "new or rheme". In Ukrainian this division of the sentence is usually expressed by means of word order: what is already known or supposed to be known to the hearer (usually from the preceding context), that is, "theme" is placed at the beginning of the sentence whereas what is new, that is communicated for the first time and, therefore, what forms the semantically most important part of the message (rheme) is placed at the end of the sentence. In English the word order is arranged, on the whole, along the same lines; however, in certain cases the "theme" is placed at the end and the "rheme", correspondingly, at the beginning of the sentence, due to the fact that the newness of the "rheme" is expressed differently, namely, by the use of the indefinite article (or with plural forms of nouns and with uncountable nouns of the zero

article) with the noun which is the subject of sentence. Therefore, in Ukrainian word order in these cases must be reversed, i.e., the sentence subject which is the "rheme" of the sentence must be placed at, the end: cf. A boy came in – Хлопець зайшов.

Replacements.

Replacements are by far the most common type of grammatical transformations. Replacements can affect practically all types of linguistic units: word forms, part of speech, sentence elements, sentence types, types of syntactic relations, etc.

a) Word Forms

Replacement of word forms is quite common in translation: The struggles of the Afghan people in Panjshir. – Боротьба афганців у Панджширі.

b) Parts of Speech

This type of replacement is also fairly common. Especially typical is the replacement of English noun (derived from verbs) by Ukrainian verbs; English makes a far greater use of the so called nominalization.

The same is true about the so called. "Nomina Agentis", which in English are usually represented by nouns with the (suffix – er). Russian/Ukrainian either has no nouns of the type at all (e. g., corresponding to such English nouns as riser, packer, drinker, sleeper) or uses them to denote people of permanent occupation which denote a person who indulges in professional writing whereas in English the word "writer" may denote "a person who writes or had written something" as in the "the writer of this note". He is an early riser – Він рано встає. John is a sound sleeper – Джон міцно спить.

c) Sentence elements

This is sometimes referred to as syntactic restructuring of the sentence in the process of translation. It consists in changing the sentence functions of words in a sentence, a process which is usually due to the same tendency as is observed in transpositions, preserving the functional sentence perspective. In English, as in Ukrainian the "theme" is generally (with some exceptions) placed at the beginning of the sentence; however, this place is, of course, reserved for the

.....

sentence subject, the result being that the "theme" of the English sentence is, as a RULE, also its subject, though semantically it is not always the doer of the action expressed by the predicate verbs: it may be its object (goal) or even may denote some adverbial relation (time, place, cause, etc.). In Ukrainian the word order is relatively free, therefore, the first word or word group within a sentence (its theme) must not necessarily be at the same time its syntactic subject. See the following examples: He was met by his sister – Їїго зустрiла сестра.

d) Sentence types

A very common transformation in the process of translation is the replacement of a simple sentence by a complex one and vice versa. Thus, while translating from English into Ukrainian it often becomes necessary to render English structures with nonfinite verbal forms by means of subordinate clauses, thus turning a simple sentence into complex, as, for instance:

I Want you to speak English – Я хочу, щоб ви говорили англійською. I heard my mother go out and close the door – Я чув, як мама вийшла з кімнати та закрила двері.

e) Types of syntactic relations

Both English and Ukrainian have such types of syntactic relations as coordination and subordination. However, the former is more characteristic (i. e., occurs more frequently) of spoken Ukrainian than of English; hence it is often necessary or desirable to replace subordination of sentences by coordination while translating from English into Ukrainian.

From the purely grammatical point of view this transformation is optional; however, taking into consideration what was said concerning the relative frequency of grammatical forms.

Such transformations are necessary if we want to make our translation sound natural, that is, if we want to avoid undesirable heaviness in style. Likewise, both English and Ukrainian make use of syndetic and asyndetic coordinate structures, but their relative frequency differ: Ukrainian, especially spoken Ukrainian, prefers asyndetic coordination in multimember structures where English often employs the syndetic type, as, for instance: All I have in it is

two dresses and my moccasins and my underwear and socks and some other things.

In the original, the conjunction "and" is used four times while in the Ukrainian translation it appears only once, before the last constituent, the rest being joined *asyndetically*.

Additions.

Additions are caused by different factors. Very often they are necessitated by what may be called structural incompleteness of certain word groups in the source language. Thus, in English in many cases words are omitted that can be easily restored from the context. While in Ukrainian their actual presence in the word group is necessary, which calls for additions in translation; cf.: pay claim – вимога виплати заробітної платні, gun license – ліцензія на носіння зброї, oil talks – переговори з нафтових питань. Sometimes additions are necessary to compensate for lack of grammatical forms in the target language. Thus, that lack of plural forms of the corresponding nouns in Ukrainian calls for lexical additions when translating such a phrase: workers of all industries – робочі усіх галузей промисловості.

Omissions.

Omission acts in the opposite direction as compared to addition and is used to ensure a greater degree of what is called "compression", that is, reducing the redundancy of the text by omitting words which can be easily restored from the context. Thus, the following sentence from J. Salinger's novel: "So I paid my check and all. Then I left the bar and went out where the telephones were" is translated by R. Rait-Kovaleva as: "Я заплатив, вийшов з бару та пішов до телефону". Some words are omitted because of their redundancy (they were mentioned in the preceding context). Note also other transformations here, such as unification of sentences and replacement of a complex sentence by a simple one, all of which greatly reduce redundancy of the original.

.....

Analyzing the texts referring to English for Special Purposes, we'd like to mention that it deals with translation either. But this is a peculiar kind of translation.

As with most disciplines in human activity, ESP is a phenomenon grown out from a number of converging trends, for example: 1) the expansion of demand for English to suit specific needs of a profession, 2) developments in the field of linguistics (attention shifted from defining formal language features to discovering the ways in which a language is used in real communication, causing the need for the development of English courses for specific groups of learners), and 3) educational psychology (learners' needs and interests have an influence on their motivation and effectiveness of their learning).

Since ESP courses are of various types, depending on a specific scientific field or profession, and have differing features, professors teaching such courses need to play diverse roles and acquire certain knowledge.

As ESP teaching is tended to use the term "practitioner" rather than "teacher" to emphasize that ESP work involves much more than teaching. ESP practitioner can have several roles. The ESP practitioner as *course designer* and *material provider*. Since it is rarely possible to use a particular textbook without the need for supplementary material – sometimes no really suitable published material exists for identified needs – ESP practitioners often have to provide the material for the course themselves. This involves selection of published material, adapting material if it is not suitable, or writing it. ESP professors also need to assess the effectiveness of the teaching material used whether it is published or self-produced. The ESP practitioner as *researcher*. Research has been particularly strong in the area of EAP (genre analysis). Regarding the research into English for Business Purposes, there is a growing interest in investigating the genres, the language and the skills involved in business communication.

Business English can be seen as mediating language between the technicalities of particular business and the language of the general

public which puts it in a position between English for General Purposes (EGP) and specialist English.

A problem in classification of business language.

Traditionally it means language of trade and all students' books in business language aim to teach future business people to solve their professional tasks in foreign language, therefore, it is only the language for professional trade purposes. For master-level discipline named "business language" it is obligatory in almost all the curricula and university chairs of foreign languages to work out "business" for every educational direction to choose content of teaching foreign language.

Interdiscipline is mandatory to study at every secondary and high school not depending on professional direction. The students are expected to become mobile specialists, which are able to raise their qualification using materials in foreign language and communicating with their colleagues from abroad.

To avoid problems all the stages of foreign language learning should be considered as a system, in which every component depends on the other. The main criterion for such a classification is the purpose of language learning and firstly it determines connections with professions, so the purposes can be individual and professional. The following classification is provided:

- Language for nonprofessional purposes (individual purposes);
- Language for academic and scientific purposes;
- Language for professional purposes.

These types reflect the spheres, in which the language will be used, and allow to show the levels of language learning from the very beginning of educational stages till the language becomes a tool in a professional life.

To know what and how to teach we have to know what tasks our learners have to solve using this language, for what purpose they begin or continue to learn a foreign language. In this connection we suggest to introduce another approach to differ directions of language using and its teaching. It could be the task-oriented approach or reflection of the term "language for specific purposes" as

.....

a purpose approach to foreign language teaching. Key points would be answers to following questions:

Who is the learner?

What does he/she learn a foreign language for?

The methodological domain is of great importance for ESP.

No doubt teaching of adults is another methodological sphere.

Teaching of adults is two-sided, in what both teachers and learners are active. It is a process based on experiences and autonomy of learners. Adult learners expect the immediate use of acquired knowledge and are highly motivated if they see practical results of their learning. It's an open secret, age groups are generalized and do not reflect individual features; this task can be solved through psychological investigations and questionnaires, which establish learning styles according to leading perception channels. In this sense the Theory of generations is interesting as a diagnostic means for selecting of teaching methods and technical tools. According to the Theory there are some generation groups, each of them has its distinctions formed through external conditions, historical periods.

Professor's skills play a pivotal role in teaching ESP.

A new task for LSP-teachers is to work out subject-specific materials. There are not enough students' books for LSP as a foreign language; practitioners use a basic book and take in addition some material from other books or from the Internet. Mostly these are texts dealing with subject studied and they do not correspond with language phenomena of the basic book. Modern LSP teachers should be able to work out relevant exercises, which demonstrate and enable to drill language use in real or in model situations.

Besides modern students use up-to-date tools, that's why, a qualified LSP teacher should be able to use them on a high level. Based on the analysis of most important LSP teachers activities possible directions of LSP teachers' training could be the following: to discuss possible target groups for study of foreign language for specific purposes; to let students specialize in some

professional directions concerning both language and situations of its use; to simulate real and model LSP situations themselves and with imaginable students; to learn strategies of autonomous language learning; to demonstrate relevant methods of LSP teaching, first of all project work, case-study and forms of cooperative learning to learn possibilities of modern tools for foreign language teaching / learning; to work out relevant materials for LSP teaching.

This list is not full and could be continued or varied depending on conditions by foreign language teachers' training, but such education must be reflected in curricula at pedagogical universities in the form of an elective course or as a special block in a traditional methodological course. The main goal of such courses is not to show, how it is "correct" to teach a foreign language for specific purposes, but to develop a methodological thinking of students showing them varieties of LSP.

The theory of LSP-teaching is a perspective direction in a foreign language methodology aimed to work out principles, methods and forms how to teach learners taking in account their own expectations and needs in professional and nonprofessional spheres. Important for such a methodology is to know who is the learner, what learner's style he/she has, how old he/she is. All these factors determine a purpose approach of teaching, which should be considered by preparing for future foreign language teachers a special elective course or a module in a traditional curriculum.

Like other areas of translation, the translation of legal texts is (or ought to be) a receiver oriented. Vested with the force of law, authenticated translations enable the mechanism of the law to function in more than one language. Translations of legislation, treaties and conventions, judicial decisions, and contracts are authoritative only if they have been approved and/or adopted in the manner prescribed by law.

The changed circumstances of the communication process and the special nature of international treaties and conventions place additional constraints on translators of international instruments, requiring them to exercise an extreme caution in their decision-making process. As shown by the disputed clause in UN Security

.....

Council Resolution 242, an apparently harmless linguistic diversity can later lead to major differences in interpretation. The fact that the definite article was used in the French and Spanish texts (*des territoires, de los territorios*), as opposed to no article in the English and Ukrainian texts (from *territories, z territorii*), later raised the question as to whether the intention of the negotiators was to oblige Israel to withdraw its forces from all or just some of the occupied territories. The demand for flawless decision-making automatically places an additional pressure on translators, forcing them to carefully weigh each and every word, giving a special consideration to all possible interpretations and misinterpretations when formulating/shaping the text. Thus, the priority in such translations is to achieve the greatest possible interlingual concordance so as to prevent any ambiguity that could result in international disputes, unnecessary litigation or legal uncertainty.

Whenever a comparison of the authentic texts discloses a difference of meaning that cannot be removed by ordinary rules of interpretation, Article 33(4) of the Convention on the Law of Treaties instructs judges to ascertain "the meaning which best reconciles the texts, having regard to the object and purpose of the treaty." Since the Convention does not specify which methods should be used to reconcile the texts, it is left to the courts to determine how the parallel texts of treaties and conventions can best be reconciled in each case. The high degree of judicial discretion in resolving disputes arising from treaties and conventions puts a greater pressure on translators to express the uniform intent of the single instrument in language that is clear, precise, and, if possible, neutral. This is particularly important in situations where there is no judicial control and national courts from jurisdictions throughout the world are involved in the interpretation process. The failure to follow this advice has often resulted in conflicting decisions by national courts, sometimes defeating the very objective of the convention. This occurred in the case of the Warsaw Convention for the Unification of Certain Rules relating to International Carriage by Air, where the use of common law and civil law terms in a key provision in Article 25(1) ultimately led to the failure of the Convention. In the

disputed article, which determined whether the carrier's liability could be limited or excluded, the term *dol* in the French original is translated by willful misconduct in the English text. This unfortunate translation was approved despite warning by the English delegate that willful misconduct would include acts performed with intention, as well as acts performed carelessly without regard for the consequences. Instead of searching for a common meaning or agreeing on the intended meaning, judges of continental courts tended to rule in favor of limited liability in similar cases where American courts declared the carrier to have unlimited liability. Such conflicting decisions occurred particularly in cases involving deaths and bodily injuries resulting from acts not caused with intention. Since this key provision served as an exclusion clause enabling plaintiffs/claimants to evade the thresholds of limited liability provided by the Convention, the conflicting decisions not only frustrated the object of the treaty but also directly encouraged plaintiffs/claimants to evade the treaty and shop for a more favorable forum, thus resulting in the failure of the Convention.

The incongruity of the disputed terms was later corrected in the Hague Protocol of 1955 amending the Convention by discarding both terms and incorporating a definition of *dol* into both texts.

Handling a legal text in any of its forms either a contract or agreement or a court ruling, it is at a glance one may catch that such a text contains a variety of terms and terminological expressions set restrictively in a designated sequence.

For example:

(UA) Відповідно до статті 13 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, Конституція визнає право на освіту за кожною людиною, незалежно від її статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, стану здоров'я та інших обставин.

The Ukrainian legal terms and/or legal set expressions of obligation are construed by means of typical affixes and/or word order. Let's follow some of them from above: право людини на освіту "a right to education", where the Ukrainian attribute людини

.....

in the post-position is restrictively set and cannot transfer to the pre-position even if transformed into an adjective людський ("human").

Here is another example in the form of an article wording clipped from the Constitution of Ukraine, Article 53:

(UA) Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

The Ukrainian legal terms such as післядипломна освіта "postgraduate education" and дошкільна освіта "preschool education" are both construed by means of affixation, or pre-fixation, to be more accurate.

REFERENCES

1. *Basic translation* (2002) / Miram, E., Daineko, Gon, A. et al. / N. Breshko, Ed, Kyiv: Elga [in English].
2. Bojović, M. (2015). *Teaching Foreign Language for Specific Purposes: Teacher* [31st Annual Conference]. <https://doi.org/10.13140/2.1.4011.4566> [in English].
3. Chaika, O. (2018). *Language For Specific Purposes: Ukrainian Legal Terms Of Obligation* [Vostochnoslavjanskije jazyki i literatury v evropejskom kontekste]. Mogilev, 85-90 [in Russian].
4. Development. Association of Teacher Education in Europe. – 31st Annual Conference [in English].
5. Kittredge, R. & Lehrberger, J. (eds.) (1982). *Sublanguage. Studies of Language in Restricted Semantic Domains*. Walter de Gruyter, Berlin and New York [in English].
6. Kiyak T. (2007). *Professional languages and problems of terminology*. [Fahovi movy ta problemy terminoznavstva]. *Nova filologija*. 27, 203-208 [in Ukrainian].
7. Norris, J. & Ortega, L. (2006). *Synthesising Research on Language Learning and Teaching*. John Benjamins Publishing Company [in English].
8. Rosenne, S. (1983). The Meaning of 'Authentic Text'. *Modern Treaty Law* / R. Bernhardt, W.K. Geck, G. Jaenicke, H. Steinberger (eds.).

Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика
.....

Festschrift für Herrmann Mosler, Berlin/Heidelberg / New York, Springer [in English].

9. Šarcevic, S. (1989). Conceptual Dictionaries for Translation. *International Journal of Lexicography*, 2(4), 277-293 [in English].

10. Schroth, P. (1986): Translation. *American Journal*, 1, 47-65 [in English].

11. Snell-Hornby, M. (1988). *Translation Studies: An Integrated Approach*. Amsterdam, Benjamins [in English].

12. Swales, J. (1990). *Genre Analysis; English in Academic and Research Settings*. Cambridge University Press, Cambridge [in English].

Дата надходження до редакції – 11.09.2021

Дата затвердження редакцією – 13.10.2021

УДК 811.161.2:33'75

DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTP.2021.43.125-147>**Andriy V. Botsman**

ORCID ID: 0000-0003-3083-6637

Olga V. Dmytruk

ORCID ID: 0000-0002-7540-7708

Valeria V. Bondarenko

ORCID ID: 0000-0001-5004-9855

MODELLING OF THE ANALYTICAL DEVELOPMENT OF THE GOTHIC FUTURE TENSE FORM

Abstract. *The purpose of this article is to give the model, which demonstrates the development of the Future tense forms in the Gothic language. The initial stage of modelling the Future tense development includes the description of components according to their constituent features. It gives the possibility of tracing the gradual analytisation of corresponding grammatical form, and finding out latent features, which are characteristic for differentiated grammatical forms creating and building the set of Germanic future tense formal structures. The subject of the investigation are peculiarities of formation mechanism of temporal verb forms for projecting the action into the future. To describe the future action the Gothic language used forms of the Present tense involving phrase or upper phrase context. Within the Present tense forms a prefixal word formation model was found. The Greek future tense was translated involving prefixal and present forms in the Gothic language. The Gothic optative was involved to render the future tense. The present tense forms gain future meaning under the influence of aspect-tense specificity, which is recognized as futurelizing factor. Functions of the aspect-tense specificity may be performed with phrase or upper phrase context and syntactical structures with definitely represented semantics. Distinguished present tense constructions create the primary pivot, which is a basis for further development of the Gothic future tense forms. Gothic analytical structures with participle or infinitive were formed involving inchoative, strong, preterite present verbs. These structures are recognized as compound verbal predicates. Analytical structures cover the pivot creating coaxial cylinders. The whole model may be recognized as divergent-rotational because representing the Gothic future tense forms model itself "moves" along the temporal axis. Multilevel model structure demonstrates the fact that analytical forms are changeable in the gravitation. The comparison of divergent-rotational model components and peculiarities of their*

arrangement indicates and the caudal development of the Future tense forms in the Gothic language. Tendencies found and distinguished as initial, primary in the Gothic language happen in the process of development of the Old Germanic languages. These tendencies are reflected in the Modern Germanic languages, too.

Key words: *analytical form, aspect-tense specificity, futurelizing factor, inchoative verb, preterite-present verb, strong verb, synthetic form.*

Information about the authors: *Botsman Andriy Vasylovych – Ph.D. in Chemistry, Ph.D. in English Philology, Associate Professor; Associate Professor of the Department of English Philology and Intercultural Communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.*

Dmytruk Olga Viktorivna – Ph.D. in English Philology, Associate Professor; Associate Professor of the Department of English Philology and Intercultural Communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Bondarenko Valeria Valeriivna – Ph.D. in English Philology, Associate Professor; Associate Professor of the Department of English Philology and Intercultural Communication; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

E-mail: *a.botsman@knu.ua; o.dmytruk@knu.ua; v.bondarenko@knu.ua.*

Боцман А.В.

ORCID ID: 0000-0003-3083-6637

Дмитрук О.В.

ORCID ID: 0000-0002-7540-7708

Бондаренко В.В.

ORCID ID: 0000-0001-5004-9855

МОДЕЛЮВАННЯ АНАЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ ФОРМ ГОТСЬКОГО МАЙБУТНЬОГО ЧАСУ

Анотація. *Метою цієї статті є створення моделі, яка демонструє розвиток форми майбутнього часу в готській мові. Початковою стадією моделювання розвитку майбутнього часу є опис складників відповідно до їх базових ознак. Це надає можливість відслідкувати процес поступової аналітизації відповідних граматичних форм та здійснити пошук прихованих властивостей, що є характерними для виокремлення граматичних форм, що створюють і вибудовують систему германських майбутніх часів. Предметом дослідження є особливості та механізм формування часових дієслівних форм, що проєктують дію у майбутнє. Для опису*

майбутньої дії готська мова використовувала форми теперішнього часу, залучаючи фразовий або надфразовий контекст. У межах форм теперішнього часу була виокремлена префіксальна модель. Грецький футурум перекладався у готських текстах, залучаючи префіксальну модель і форму теперішнього часу. Майбутній час перекладався за допомогою готського активу. Форми теперішнього часу набували майбутнього значення під впливом вищо-часовою специфікації, яка вбачалася узагальнюючим футуралізуючим чинником. Функції футуралізуючих чинників (а фактично, вищо-часової специфікації) можуть реалізовуватися у фразовому або надфразовому контексті та синтаксичних структурах з чітко окресленою семантикою. Виокремлення конструкції та позначення теперішнього часу формують первісний осьовий стрижень, що слугує основою для подальшого розвитку готських форм на позначення майбутнього часу. Готські аналітичні структури на основі дієприкметника або інфінітива були сформовані шляхом залучення інхоативних, сильних і претерито-презентних дієслів. Ці структури визначаються як складені дієслівні присудки. Аналітичні структури вкривають, охоплюють основний стрижень, формуючи коаксіальні циліндри. У загальних обрисах модель може бути визначена як дивергентно-ротаційна, оскільки, репрезентуючи форми готського майбутнього часу, сама модель "рухається" вздовж темпоральної осі. Багаторівнева структура моделі демонструє той факт, що аналітичні форми змінюється у полі тяжіння стрижня. Порівняння компонентів дивергентно ротаційного моделі та особливості їхнього розташування вказує на каузальний розвиток форм майбутнього часу у готській мові. Тенденції, що віднайдені і кваліфіковані як ініціальні, первинні в готській мові, спостерігаються у процесі розвитку давньогерманських канських мов. Ці тенденції знаходять своє відображення і у сучасних германських мовах.

Ключові слова: аналітична форма, вищо-часова особливість, інхоативні дієслова, претерито-презентне дієслово, сильно дієслово, синтетична форма, футуралізуючий чинник.

Інформація про авторів: Боцман Андрій Васильович – кандидат філологічних наук, кандидат хімічних наук, доцент; доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Дмитрук Ольга Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент; доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Бондаренко Валерія Валеріївна – кандидат філологічних наук, доцент; доцент кафедри англійської філології та міжкультурної

комунікації; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Електронна адреса: a.botsman@knu.ua; o.dmytruk@knu.ua;
v.bondarenko@knu.ua.

Боцман А.В.

ORCID ID: 0000-0003-3083-6637

Дмитрук О.В.

ORCID ID: 0000-0002-7540-7708

Бондаренко В.В.

ORCID ID: 0000-0001-5004-9855

МОДЕЛИРОВАНИЕ АНАЛИТИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ФОРМ ГОТСКОГО БУДУЩЕГО ВРЕМЕНИ

Аннотация. Целью данного исследования является создание модели, демонстрирующей развитие форм будущего времени в готском языке. Начальной стадией моделирования развития будущего времени является описание составляющих согласно их базовым признакам. Это дает возможность проследить процесс постепенной анализации соответствующих грамматических форм и осуществить поиск скрытых признаков, характерных для дифференцированных грамматических форм, которые создают и выстраивают систему германских будущих времён. Предметом исследования являются особенности и механизмы формирования темпоральных глагольных форм, проецирующих действие в будущее. Для описания будущего действия готский язык использовал формы настоящего времени, вовлекая фразовый или надфразовый контекст. В пределах форм настоящего времени была выделена префиксальная модель. Греческое будущее время переводилась в готских текстах с использованием префиксальной модели и форм настоящего времени. Будущее время передавалась с помощью готского желательного наклонения (оптатива). Формы настоящего времени приобретали значение будущего времени под влиянием видовременной спецификации, которая определялась как обобщающий футурализирующий фактор. Функции футурализирующего фактора (а фактически, видовременной спецификации) могут реализоваться во фразовом или надфразовом контекстах и соответствующих синтаксических структурах с чётко очерченной семантикой. Выделенные конструкции для обозначения настоящего времени формируют первичный основной стержень, который служит фундаментом для дальнейшего развития городских форм,

.....

обозначающий будущее время. Готские аналитические структуры на основе причастия или инфинитива были сформированы путём вовлечения инхоативных, сильных и претерито-презентных глаголов. Эти структуры определяются как составные глагольные сказуемые. Аналитические конструкции покрывают, охватывают основной стержень, формируя как социальные цилиндры. В общем плане модель может быть определена как дивергентно-ротационная. Представляя формы готского будущего времени, сама модель "движется" вдоль временной оси. Многоуровневая структура модели демонстрирует тот факт, что аналитические формы меняются в поле притяжения стержня. Сравнение компонентов дивергентно-ротационной модели и особенности их развития указывают на каузальный характер трансформации форм будущего времени в готском языке. Тенденции, обнаруженные и квалифицированные как инициальные, исходные, первичные в готском языке происходят в процессе развития древнегерманских языков. Эти же тенденции прослеживаются в современных германских языках.

Ключевые слова: аналитическая форма, видо-временная особенность, инхоативный глагол, претерито-презентный глагол, сильный глагол, синтетическая форма, футурализирующий фактор.

Информация об авторах: Боцман Андрей Васильевич – кандидат филологических наук, кандидат химических наук, доцент; доцент кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Дмитрук Ольга Викторовна – кандидат филологических наук, доцент; доцент кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Бондаренко Валерия Валериевна – кандидат филологических наук, доцент; доцент кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Электронный адрес: a.botsman@knu.ua; o.dmytruk@knu.ua; v.bondarenko@knu.ua.

The creation of the model which demonstrates the development of the Future tense forms within the cognate Germanic languages enables to find out the status and functional semantic specificity of the constituents distinguished, and peculiarities of their interaction and substitution. It demonstrates the necessity of differentiating, describing, classifying the components according to their constituent features. This action may be recognized as the primary, initial stage

of modelling the future tense development. The main benefit of the model creation is the possibility of tracing, outlining, the appropriateness of external and internal aspects, which may be found in the diachronic comparison of the Germanic languages against the background of gradual analytization of corresponding grammatical forms.

The aim of the research is to describe the process of modelling, which caused the formation of different analytical form variants for representing Germanic future tense. **The objective** of this investigation is to find out latent features, which are characteristic of differentiated grammatical forms creating and building up the corpus of Germanic future tenses. **The topicality of the research** is connected with the fact that the investigation is not focused on the reconstruction of "archetype system", however, there is an attempt to reconstruct the order of stages connected with the formation of structures representing future tenses. **The novelty** of the present study is the attempt to restore the process order of forming the structures for future tense representation. Analytical forms demonstrate features of anaplasia and the whole process of the future form development looks caudal. **The object** of the investigation is a set of facts of the Gothic language compared with the corresponding Greek language patterns. This comparison helps to single out initial grammatical forms used for representing Germanic (Gothic) future, understand their functional stress and distinguish the most productive patterns. **The subject** of the investigation is the peculiarities, formation mechanism of temporal verb forms for projecting the action into the future and inner cooperation of the specified structures.

Publication analysis. The research of the Germanic languages is carried out comparing the East, West and Northern areas. It is believed that some isoglosses unite the Goths with the Scandinavians according to their character of genetic resemblance, other more numerous glosses unite the old Scandinavian dialects (except Gothic) with the West Germanic dialects. This common character appeared because of contacts between Scandinavian and West Germanic tribes. These contacts were possible using narrow channels and

.....

islands of the Jutland archipelago (it happened later when the Goths left that area and the Angles and Saxons did not leave for Britain, between I and V cent. A.D. [1, p. 430]). The attempt at reconstructing the peculiarities of Germanic future tense development (as any grammatical phenomena) should take into consideration the fact that any grammatical description, synchronic or diachronic, will be incomplete or one-sided if it is restructured with frames of classical lexical patterns involving flexion as it was in the XIX and at the very beginning of XX century. The investigation will be incomplete if the paradigmatic patterns grasp only analytical forms. Only the comprehensive and detailed selection of all completely or partly grammaticalized complex forms that exist in the language and observed in its development enable us to give complete and exhaustive notion about the language system as a dynamic and changeable formation.

The analytical construction development in the language is a movable and flexible process, which needs stage analysis and investigation in the diachronic and synchronic development. From the linguistic point of view, it means the refusal from separate and segregated investigation into synchronic and diachronic aspects. The language should be studied as a movable system which constantly changes in its separate parts and the whole. Dynamic approach indicates different levels of grammaticalization in analytical constructions. It calls for special attention to the intermediate forms which reflect the dynamic specificity of language in its development [8, p. 14].

Aspect-tense system of the Old Germanic languages is represented only with grammatical category of tense, where there is the opposition *past tense* :: *present tense* (*preterite* :: *praesent*). From the typological point of view this elementary system is in opposition to the developed systems of the modern Germanic languages with their new analytical verb forms. It constitutes the biggest part of flexion forms [2, p. 20–21].

According to the common and general tradition the initial stage, which needs no further explanation, of the Germanic aspect-tense system is the stage which is reflected in the oldest Germanic

languages, first of all the Gothic language. Within the limited chronological frames of research all the changes that occurred in the Germanic aspect-tense system are represented as a one-way process with broadening and complication of morphological opposition. It to emphasize that this process occurs under the conditions of relative stability of the old type of word-forming markers which were involved in the aspect-tense system [5, p. 146–147]. Analytical formulas (if we compare the diachronic mutual relations of case forms and prepositional phrases) are involved into the paradigm [2, p. 22]. That is why researchers' attention is focused on the semantic structure of the inherited system. It is the sphere where researchers should find out common for the Germanic languages' morphological evolution conditions, which caused the parallel development of basic lines [6, p. 231].

Elements, which are used more regularly, such as Gothic compositions, correlate with simple verb forms not only involving direct simple positional contacts. It is not the task of a researcher to try to understand systemic non-obligation of using the peripheral element as arbitrariness of simple and marked form divisions in texts. There was an attempt to formulate rules about the usage of *ga-composita* and *simplicia* in different syntactical context [10, p. 30]. When the language has elements containing aspect-tense feature, it causes the narrowing of the simple form sphere usage. All that indicates the potential possibilities of fixing the morphological opposition [2, p. 29]. All the facts mentioned above should be taken into consideration when the model of the Germanic future tense is built up.

The main point which is worth mentioning is the fact that tense forms of the Greek and Gothic languages don't coincide when the Gospel texts are compared. There is a complex system of different correlations. There was a conventional correlation when every correlative unit obtained known principal meaning (dominant meaning), but the same meaning occurred in other competitive forms. All these correlations looked very unstable and fragile [9, p. 168]. Difficulties of comparison are connected with the fact that within all Germanic languages the Gothic language had the least

developed system of tenses except separate individual and very specific cases. There were no tendencies of translation to the precise tense indication as it occurred in the manuscripts of Old High German, Old Saxon and Anglo-Saxon [7, p. 120].

Main information presentation. In order to represent the future action, the Gothic language used forms of the present tense (*Vpraes. ind.*). The concretization of the future meaning of these present forms was provided involving phrase on upper-phrase context. That context contained either specific lexico-semantic indicators or indirect indicators – indications of aspect-tense process peculiarities: *in þizai ustassai, þan ussatandand hvarjamma ize wairþiþ qens? (Mk. XII, 23)* "in the resurrection therefore whose wife shall she be?" Within the present tense forms there is a prefixal word formation model *ga + Vpraes.* Verbs belonging to that model are identified according to W. Streitberg's ideas as *go-composita* [6, p. 41], and that prefixal structure is used for the Greek future tense representation in the Gothic language: *ik qimands gahailjai ina (M. VIII, 7)* "[and said to him,] I shall come and heal him." *Qiþanu izwis þatei gedauþniþ in frawaurhtim iz waraim (J. VIII, 24)* "I said therefore to you, that you shall die in your sins." *qiþandan ina, þatei ik gataira alh þo handuaurhton (Mk. XIV, 58)* "Him say, I shall destroy this temple made with hands." *iþ gaggiþ swinþoza mis, þizei ik ni im wairþs and bindan skaudaraiþ skohis is; sah izwis daupeiþ in ahmin weihamma jah funin habands winþiskauron, in handau seinai jah gahra ieip gaþrask sein jah briggiþ (simplex tantum) kurn in bansta seinamme (L. III, 16–17)* "One is coming who is mightier than I, and I am not fit to untie the thong of His sandals; He will baptize you with the Holy Spirit and fire. And His winnowing fork in His hand to thoroughly clear His threshing floor, and to gather the wheat into His barn." Simple forms *gahraineiþs* are recognized as imperfect, but their temporal correlation may be different. It may coincide (*daupeiþ*) or not coincide (*im, gaggiþ*) with *ga-composita* correspondence. The Greek future tense may be translated involving *ga-composita* and present form (*Vpraes*) simultaneously (*ga-Vpraes = Vpraes*): *saei bigitiþ saiwaa, seinai, fraqisteiþ izai (M. X, 39)* "He who has found his life shall lose it." This correlation may be fixed in

the equation $ga + Vpraes = Vpraes\ ind$. It is necessary to take into consideration that Gothic verb lexical meaning proper (its "aspectual distinction semantics") is weakly differentiated and lacks the ability to limit the aspect-tense correlation of verb forms.

In the Gothic language there is an opposition between two classes of verbs: non-conclusive class and neutral class not indicating the non-conclusiveness. There are no durative verbs here. All non-conclusive verbs may describe processes represented with the context devices as continuous without approaching their aim, goal (in particular, simultaneously to the moment of speaking [2, p. 30]: *sai qimiþ hweila jah nu qam, ei distahjada hvarjizuh duseinaim (J. XVI, 32)* "Behold, an hour is coming, and has already come, for you to be scattered, each to his own home." The word building model $ga + Vpraes$ is the leading structure among aspect-tense elements. Correlation ga -*composita/simplicia* ($ga + Vpraes / Vpraes\ ind$) grasps the biggest portion of verb corpus (244 verbs with preverb ga -in 2516 usage cases. It promotes the preverb semantic differentiation and testifies to the existence of general grammatical meaning. Structures ga -*composita* are known not to be qualified as special forms of verb paradigm [11, p. 205]. Their paradigmatic status contradicts two facts. The first one is connected with the verbs which don't correlate to ga -*composita*. The second one demonstrates the dependence of that upon the meaning of lexical groups including simple verbs (*simplicia*) [4, p. 217].

The Gothic optative synthetic structure (*Voþt praes*) has the same grammatical meaning as analytical structures in other Germanic languages. These analytical structures are discrete morphemes spanning modal (preterite-present) verbs and verbals. They may be used in contrast with the present tense forms of the Indicative mood (*Vpraes ind*): *ik im Gabriel sa standands in andwaitþja gudis... jah sai sija is þahands jah ni magands rodjan (L. I, 19–20)* "I am Gabriel, who stands in the presence of God;... and behold, you shall be silent and unable to speak..." There are cases of contrast using the synthetic structures with the form of participle I (*Vp*) which indicates the action simultaneous to the moment of speech: *aþþan sa*

.....

drobjands izwis sa bairai þo wargiþa (Gal. V, 10) "but the one who is disturbing you shall bear his judgment."

The Gothic future action is represented by three synthetic present forms: *Vpraes ind*, *ga-Vpraes*, *Vopt praes*. Present tense forms gain future meaning under the influence of aspect-tense specificity. In this case it is recognized as a futurelizing factor. Functions of the aspect-tense specificity may be performed with phrase or upper-phrase context and syntactical structures with definitely represented semantics. At first it is seen in the Adverbial Subordinate Clauses of time / condition where the verb-predicate having future meaning is used in the present tense form: *ik skal waurkjan waurstwa... unte dags is (J. IX, 4) "I shall work as long as it is day."* *jah jabai qeþjau þatei ni kunnjau ina, sijau galeiks izwis liugnja (J. VIII, 55) "and if I say that I do not know Him, I shall be a liar like you."* The same phenomenon occurs in the Adverbial Clauses of place: *þadei ik gagga, jus ni maguþ quiman (J. VIII, 21): "where I am going, you cannot come."*

Stability and constancy of using the present forms with explicit future meaning in the Adverbial Clauses of condition is confirmed by the Modern West Germanic and North Germanic languages where this specific usage may be observed till now. It confirms the fact of the aspect-tense specificity influence on the tense form of the verb-predicate till now. The semantic influence of the Adverbial Subordinate Clauses is enough for representing future meaning, therefore the present form remains unchangeable.

Distinguished present tense constructions create a primary pivot which is a basis for further development of Germanic future tense forms (**Fig. 1**). This pivot is formed along the temporal axis and consists of three basic segments *Vpraes ind*, *ga-Vpraes*, *Vopt praes*, all three are closely connected with one another creating stable thorough structure. Pivotal forms show certain resistance to the usage of analytical forms in Adverbial Clauses of Condition and Time. Reciprocity and correlation of the three identified components enable the formation of that monolithic pivotal construction which may be characterized as futuralistic synthetical present.

The use of the Gothic mediopassive (which was only in the present form [3, p. 195]) for representing Greek future tense may be observed from two different points of view. From the first point of view Gothic mediopassive may be recognized as broadening the synthetic form devices (synthetic forms include *Vpraes*, *Vopt*). From the opposite point of view the mediopassive usage for future action description may be recognized as the first step to the gradual transition from synthetical to analytical forms. It is explained by the fact that in order to represent the passive meaning the Gothic language had synthetic mediopassive and periphrastic constructions: *iþ afar þatei atgibans warþ Johannes = Μετά δέ τὸ παραδοῖν ἰωάννην (Mk. I, 14) "and after John had been taken into custody." dauriþs was = Ἐβαπτισθη (Mk. I, 9) "and was baptized."*

The use of the opposition *Vactive / Vmediopassive* is very demonstrative to the preference of *Vmediopassive* when the future meaning is described: *jah ni stojid, eini stojandau, ni afdomjaid, jah ni afdomjanda, fraletaid, jah fraletanda (L. VI, 37) "and do not judge and you will not be judged; and do not condemn, and you will not be condemned; pardon, and you will be pardoned."* Sense structure of mediopassive having the future tense projection gains clear outline when the doer is mentioned: *saei ubil qiþai attin seinamma aiþþau aiþein seinal, dauþþau afdauþþjaidau (Mk. VII, 10) "He who speaks evil of father or mother, let him be put to death."* The same sense structure occurs in the context without naming the doer: *gibaid, jah gibada izwis (L. VI, 38) "Give, and it will be given to you." iþ atgaggand dagos, þan afnimada af im sa bruþfaþs (M. IX, 15) "But the days will come when the bridegroom is taken away from them, and then they will fast." all bagme ni taujandane akran god usmaitada jah in fon altagjada (M. VII, 19) "every tree that does not bear good fruit is cut down and thrown into the fire."* This fact shows that the Gothic present tense is a colony forming unit. The outline of that unit broadens because there are two constituents involved, the first is the present tense, active voice form and the second is mediopassive. The present form boundaries broaden as the pluripotential (temporal) precursor [3 p. 64], because the

mediopassive involvement means its usage for representing present and future tense.

In the case of opposition *Vpraes* / *Vmediopas*, the last form is preferable for rendering Greek future tense. As Gothic mediopassive is a synthetic form, it gravitates towards the structure of synthetic pivot, but *Vmediopas* is not the segment pivotal constituent, it creates cylindrical cover over the pivot. This cylindrical cover is not complete solid, but discrete, "semi-transparent" (**Fig. 1**). In a very formal way, it demonstrates the belonging of *Vmediopas* to the synthetic forms; but simultaneously underlines its indefiniteness, approximateness for rendering the future tense meaning. This indefinite position in the formal structure underlines the fact of the equivalent analytical form existence for rendering passive and future meaning. Among all Germanic languages Gothic had the biggest number of forms for representing subject inactivity (latent passive). These forms include mediopassive (*Vpraes mediopas*), which was only in the present tense, verbs of the IV class that competed with particular constructions in representing future meaning [9, p. 224]. It explains the very rare usage of participial constructions with the present form of *wairþan*. Those constructions had very definite future projection *wairþan + Vp: jah wairþand allai laisidai gudis* (*J. VI, 45*) "and they shall be taught of God." This analytical structure may be recognized as a combined element. It has separate features of perfect and duration. The common meaning of the construction is inchoative, it indicates the intersection of the initial point of the durative process-state.

Combinations of present form *wairþan + Vp* are synonymous to combinations *duginnan + Vinf*, in the formal way it is shown as *wairþan + Vp. = duginnan + Vinf: saurgandans wairþiþ* (*J. XVI, 20*) "you will weep and lament." *faginon duginna* (*Ph. I, 18*) "and I will rejoice." It testifies to the fact that this lexical syntactical mode as a certain type of the compound predicate gains some polyfunction. This polyfunction is revealed in the passive meaning (the subject's inactivity is indicated) that approximates the model to the Gothic mediopassive (*duginnan + Vinf. ⇒ Vpraes mediopas*). Both structures belong to the elements with future action indication.

Comparing all the data and adding structural elements on the pivotal model makes visible the of the unit *wairþan + Vp*, which indicates the Gothic future action. This unit cannot belong to the pivot (where *Vpraes ind, ga- Vpraes, Vopt praes* occur) or gain the position of *Vpraes mediopas*. This unit belongs to the analytical form and cannot be connected with the synthetic pivot. Units with analytical forms cover the pivot creating coaxial cylinders. The unit *wairþan + Vp* creates which is a coaxial cylinder next to the pivot, which is covered with the "semi-transparent" cylindrical cover *Vpraes mediopas*. These two units having different structural nature have common passive meaning. Analyzing these two units with some approximation and conditional character, it is possible to notice a subtle transition of future elements from synthetic form *Vpraes mediopas* to the prototype of perspective analytical forms *wairþan + Vp*. The latter form has the synonymic combination *duginnan + Vinf*, approaching it to the inchoative structures.

Analytical structure formed with the infinitive and phase (inchoative) verb (*duginnan + Vinf*) occurs only two times and in the contrast position: *wai izwis, jus hlahjandans nu, unte gaunon jah gretan duginnid* (L.VI, 25) "Woe unto you that laugh now! for ye shall mourn and weep," compare also (Ph. I, 19). Incoherence of future tense elements along with minor importance of their tense function are seen in their ability of combining. The final meaning of a combined element (as in other cases *wairþan + Vp*) is summarized from the meaning of elements, which are involved into the analytical form. It is noticeable in the comparison of the models use *ga- Vpraes + Vopt* in the position of contrast with the simple element *Vopt*: *jah jabai sijai jainar sunnus gawairþijþ, gaheilaiþ sik ana imma gawairþi izwar* (L. X, 6) "and if a man of peace is there, your peace will rest upon him." Similar meaning is rendered with the combination *wairþan + Vopt* (L. I, 20).

Against the background of instability there is an intermediate structure, which may be qualified as a transitional element between synthetical and analytical temporal forms. The germs of that transition are seen in the Gothic mediopassive, which was an isolated synthetical form and was sporadically used for indicating future

action. Taking into consideration the fact that the Gothic mediopassive did not have any corresponding synthetical reflection in other Old Germanic languages, this transitional connection is very subtle and conventional. The identified primary forms of analytical passive of the Old Germanic languages were sporadically used to represent future meaning. It is possible to speak about the semantic approximation of the Gothic mediopassive, but the structural unity (from one point synthetical, from the opposite point analytical) is out of consideration.

Returning to the pivotal model, it is possible to represent the structure with the inchoative verb as a coaxial cylinder that has the combination *duginna + Vinf* (**Fig. 1**). As the units *wairþan + Vp* and *duginna + Vinf* have semantic resemblance, the distance between their formal coaxial cylinders (their sides) should be minimal. Analytical forms, which were created involving infinitive and strong or preterite-present verbs (*Vstrong + Vinf*; *Vpraet praes + Vinf*; *haba+ Vinf*; *skal + Vinf*), are rare and their meaning is indicated to *Vopt praes*. Maybe, these analytical forms are more expressive. In three cases out of six ones (all of them correspond to the Greek future tense) temporal contrast of processes (which are indicated with the word combination and non-marked tense form) is underlined with the similarity of both verbs *haba = skal*: *þatei jah rodja du izwis, manag skal bi izwis rodjah jah stojan* (*J.VIII, 25*) "what have I been saying to you from the beginning I have many things to speak and judge concerning you." The same example with *haban* is in (*th. II, 4*). The following example demonstrates the parallel usage of analytical structure *haban + Vinf*, with synthetical structure *Vopt*: *jah þarei im ik, þaruh sa andbahts meins wisan habaiþ; jah jabai huas mis andbahtheiþ swerjaiþ ina atta* (*J. XII, 26*) "and where I am, there shall My servant also be; if anyone serves Me, the Father will honor him."

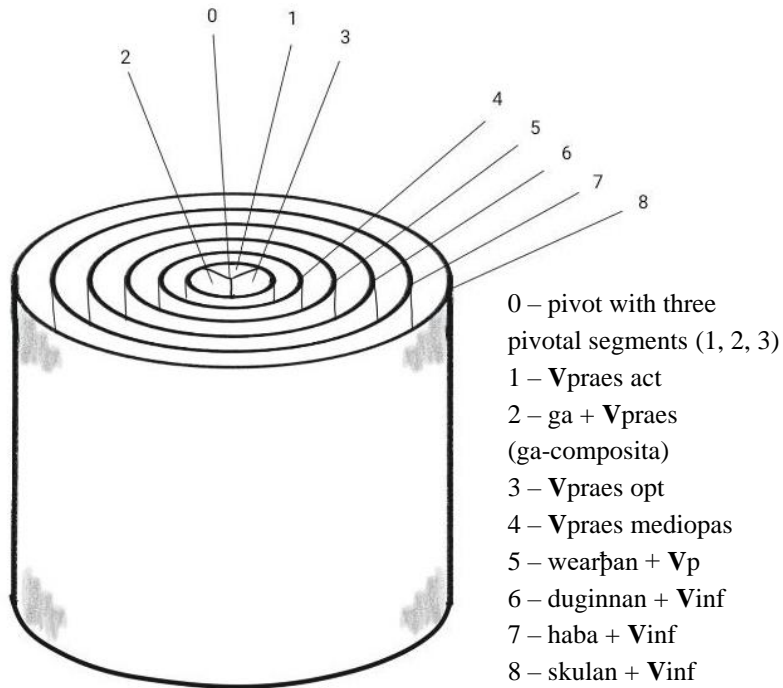

Fig. 1. Pivotal-coaxial model of the future tense form development in the Gothic language

The structure *Vstrong + Vinf* (*haban + Vinf*) is represented with a coaxial cylinder, the same cylinder may be used for modelling the structure *Vpraet-praes + Vinf* (*skal + Vinf*). The formal model demonstrating the development of Germanic Future Tense includes a temporal future pivot, which is covered with the set of coaxial cylinders. The whole model may be recognized as divergent-rotational because representing the structures of Germanic (Gothic) future tense forms the whole model "moves" along the temporal axis. Analytical future tense forms are modelled as a set of coaxial cylinders, their sides are created with analytical components, which rotate the future tense axis different orbits – distances. The *Vmediopas* "glides" on the surface of the pivot as a synthetic form.

The scheme of distinguishing the Gothic future tense forms demonstrates all possible forms for Future tense representation in the Gothic language, giving detailed description of all components. All the peculiarities are shown in *Fig. 2*.

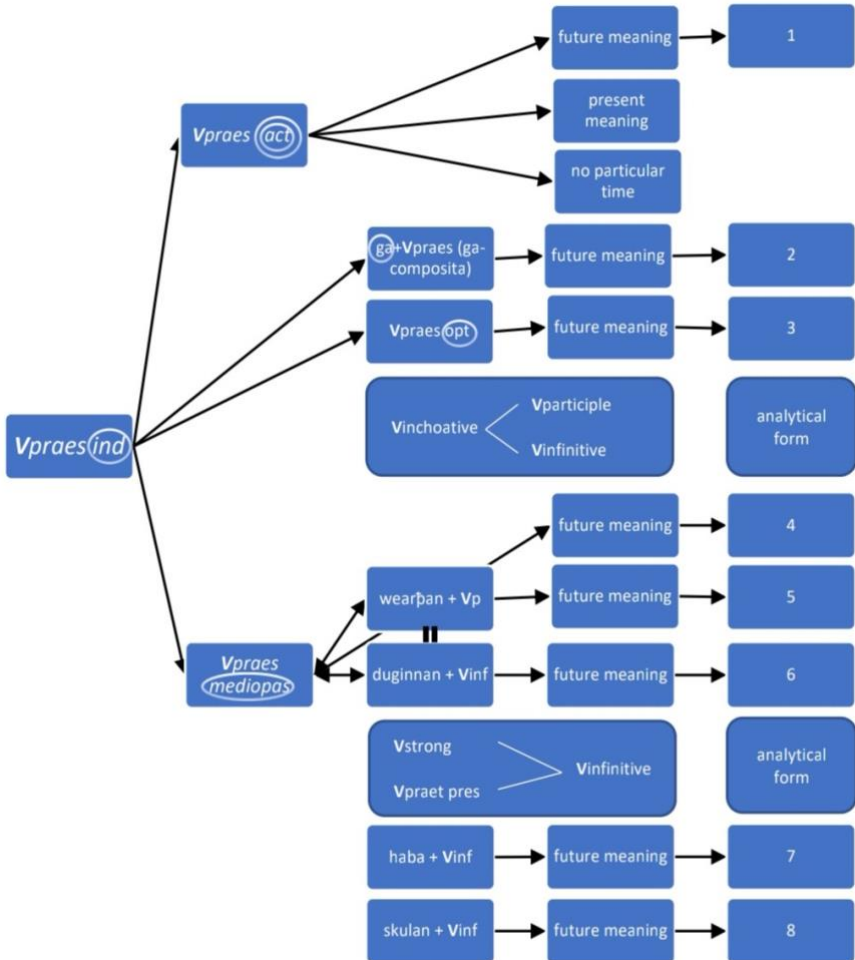

Fig. 2. The scheme of distinguishing the Gothic future tense forms

Conclusion and further investigation. Gothic texts demonstrate isolated instances of descriptive forms, which have future tense meaning. It is difficult to indicate the most frequent forms as they occur rarely in the Gothic texts, and their preterite-present primary semantics prevents from understanding and recognizing the preferences connected with their usage when the future tense is described. As other Old Germanic languages demonstrate the most frequent structure with two preterite present verbs, which had been fixed in Gothic – *wiljan, skulan* – and in some languages these verbs have parallel (nearly equivalent) usage, it may be supposed that their latent semantics was the best for indicating Old Germanic future. The Gothic language demonstrates the involvement of inchoative verbs (in the present tense form) to signify future action (*Vinchoat + Vinf*). With some supposition the structure *Vinchoat + Vinf* may be recognized as one of the links between synthetical and analytical forms. Inchoative verb usage testifies to the fact that in the process of its development the system of future tense created variants of analytical forms which within the simple sentence were able to substitute one another, but within the complex sentence analytical forms were not able to resist the force of future semantics of present forms. It was supported by futurelizing factor of Adverbial clauses of time and condition.

The question arises why not all inchoative and preterite-present verbs were involved in creating analytical future forms. Partly, it may be explained with the pivotal model. In the pivotal model the central position belongs to the axis-pivot. There are analytical structures around that pivot. Around the axis-pivot there is gravitation which involves only the verbs whose semantics corresponds to the future projection. That is why only some separate inchoative and preterite-present verbs are involved into this model. It is necessary to take into consideration the influence of futurelizing factors. These factors grasp Adverbial Modifiers of time within the simple sentence, and the semantics of Adverbial Clauses of time and condition. In the latter case the Adverbial Clause semantics is enough, and the additional usage of analytical (preterite-present) forms in the Adverbial Clauses transforms futurelizing factors into

.....

superfluous, excessive ones. That is why Analytical future as an innovative formation did not develop in the Adverbial Clauses.

Multi-level model structure demonstrates the fact that analytical forms in the gravitation of pivot are changeable. They may function simultaneously underlining grammatical category of person in the subject, type of clause, and may disappear under certain conditions changing Future tense paradigm into the minimal quality of component (*zullen* in Dutch, *skall* in Swedish). The comparison of divergent-rotational model components and the peculiarities of their arrangement demonstrates the casual development of future tense forms in the Germanic languages. Tendencies found and distinguished as initial, primary in the Gothic language happen in the process of development of all Old Germanic languages. These tendencies are reflected in the Modern Germanic languages, too.

Having certain vacations on the way of their historical development, all Germanic languages demonstrated the analytization of future tense forms, simultaneously preserving synthetic structures in the simple and subordinate clauses. Analytical forms are created with inchoative and preterite-present verbs. This stage differs in the West Germanic languages. The High German language got its specificity using the inchoative verb. Other West Germanic languages had common features with the Scandinavian languages, they preferred preterite-present verbs. That morphological common feature confirms the fact of contact between Germanic tribes in the area of the Jutland archipelago separated from the peninsular of Scandinavia with narrow channels. The contact weakening between the Low German and High German dialects is demonstrated with the variation of analytical future.

Table 1 sums up morphological features of the Gothic verb in the process of its involvement into the representation of the future tense. This table demonstrates the gradual development of the analytical forms. When the primary synthetical forms pass from the active voice into mediopassive, the transitional form occurs. This transitional form being unstable and uncertain shifts the equilibrium into the stable position which is associated with analytical forms. These forms gain further stability removing the mediopassive and

using more stable and certain active. Analytical forms inherit the involvement of the primary present tense for finite verb components.

Table 1. Morphological characteristics of the Gothic future tense forms

Type of the tense form	Voice	Mood	Tense		Pattern		
synthetic(al)	active	indicative optative	present		Vpraes act Vpraes opt		
synthetic(al) (transitional)	mediopassive	indicative	present		Vmediopas praes		
analytical	active	indicative	finite verb present	non- finite verb	Vinchoative Vstrong Vpreter-pr	+	Vp Vinf

Table 2 demonstrates the driving forces causing the development of the analytical future tense forms. These forces were engendered by the binary private opposition. The opposition occurred on three different levels characterizing the Gothic verb. Each level contains two correlated elements forming the oppositional relationship. Mood level grasps *indicative* → *optative* components. Voice level contains *active* → *mediopassive* components. Form level is represented with *synthetical* → *analytical* forms. Cooperation of these three levels brought about the further development of analytical forms. These forms bear subtle features of inner form opposition, too. It means that within any analytical form there is a semi-opposition between the personal form verb and non-personal one. The first element losing its lexical meaning was transformed into the auxiliary verb, the marker of the future tense meaning. The second element preserved its primary lexical meaning, but was represented as a verbal (non-personal form). Their inner opposition (or semi-opposition) initiated the grammaticalization as a necessary stage of analytical form creation. The three level opposition relations involved undeveloped morphological forms. The optative mood and mediopassive voice were not on the high level of development and were developed later to the oblique mood and passive voice in the West and North Germanic languages in the middle and new periods.

Table 2. Three-level binary private opposition causing the formation of the Gothic future tenses

Verb characteristic	Correlated elements
Mood	<i>indicative</i> : : <i>optative</i>
Voice	<i>active</i> : : <i>mediopassive</i>
Form	<i>synthetic(al)</i> : : <i>analytical</i>

The comparison of **Table 2** data leads to the conclusion of compensative mechanism, which caused the introduction of the analytical morphological forms. In the column of correlated elements, the left ones (*optative*, *mediopassive*) belong to the underdeveloped forms. Their defectiveness, underdevelopment, subtle morphological features are compensated by the analytical elements, which possess future tense meaning. The lack of functional effectiveness in *optative* and *mediopassive* forms for representing future was compensated by the vast development of analytical forms suitable for future tense representation.

In the process of adapting the synthetic forms for representing future tense these forms pass through unstable positions (*optative*, *mediopassive*), gaining further stability in active, indicative features of newly created analytical forms. It may be demonstrated using the patterns of **Table 3**. It sums up the transformation and changings of morphological peculiarities that took place under the influence of stability factors. Gothic analytical innovation for future tense representation gets its stability in principal clauses or simple sentences. Gothic traditional synthetic forms for future tense (*preterite-futurum*) representation are preserved in adverbial clauses of time and condition, under the influence of phrase and upper phrase contexts. All of them together are recognized as a set of stabilizing factors. Synthetical-transitional unstable forms, which grasp *mediopassive* and *optative*, move towards stability. The stability may be reached with the regressive movement back, when the synthetical forms remain in their future meaning, functioning in adverbial clauses of time and condition. This type of stability may be classified as absolute. It happens in all Modern Germanic languages without any exception. Another type of stability may be reached involving

the progressive movement forward when analytical forms are introduced in simple sentences and principal clauses.

Table 3. Stabilizing factors of the future tense development

Type of the state	stable	unstable	stable
Type of the form	synthetic(al)	synthetic(al) – transitional	analytical
Voice	active	mediopassive	active
Mood	indicative	optative	indicative
Stabilizing factor	aspect-tense specification futurelizing factor adverbial clauses of condition, time	-	principal clause

The whole system of figures (*Fig. 1, Fig. 2*) and tables (*Table 1, Table 2, Table 3*) demonstrates the ways of the future tense development in the Gothic language, which is a pattern indicating the general direction of the future temporal form transformation towards their analytization involving two-component models. Using the way of the Gothic future tense development modelling, the next high-potential step is to build up the model of the Old West and North Germanic languages, reflecting the specificity of the future form development. The specificity of the Gothic language future form development shows the phenomenon of anaplasia. The anaplasia is recognized as atypical additional differentiation of future tense forms. This atypical additional differentiation is the analytization of morphological future forms. The comparison of future forms of corresponding Old and Modern Germanic languages seems to have highly advantageous prospects and be informative for further research. It will help to understand the details of forming analytical temporal structures.

REFERENCES

1. Arntz, H. (1936). *Gemeingermanisch. Germanen und Indogermanen Volkstum. Sprache, Heimat, Kultur, Festschrift für Herman Hirt*. Heidelberg: Fachbuchverlag, 428-451 [in German].

2. Beheydt, G. (2005). The absolute and the relative present tense with future time reference in English and Dutch. *Crosslinguistic View on Tense, Aspect and Modality*. Amsterdam: Rodopi, 15-32 [in English].
3. Bannet, W. H. (1960). *An Introduction to the bothic language*. New York: Modern Language Association, 246 p. [in English].
4. Braune, W. (1981). *Gotische Grammatik. 19. Auflage*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 384 s. [in German].
5. Brinkmann, H. (1931). *Sprachwandel und Sprachbewegungen in althochdeutscher Zeit*. Jena: Friedrich Schiller Universität, 428 s. [in German].
6. Brugmann, K. & Delbrück, B. (1897). *Grundriß der vergleichenden Grammatik den indogermenischen Sprachen*. Strassburg: Fachbuchverlag, 386 s. [in German].
7. Jellinek, M. H. & Hermann, P. (2017). *Geschichte der gotischen Sprache*. Berlin, Boston: De Gruyter Mouton, 209 s. <https://doi.org/10.1515/9783111446158> [in German].
8. Nevalainen, T. (2004). Three perspectives on grammaticalization: Lexico-grammar, corpora and historical sociolinguistics. *Corpus Approaches to Grammaticalization in English*. Amsterdam: John Benjamins, 1-31. <https://doi.org/10.1075/scl.13.03nev> [in English].
9. Rauch, I. (2003). *The Gothic language: grammar, genetic provenance and typology reading*. New York: P. Lang, 346 p. <https://doi.org/10.29091/KRATYLOS/2005/1/52> [in English].
10. Sherer, Ph. (1964). The theory of the function of the Gothic preverb ga-. *Word*, 5, 39-45. [in English].
11. Wright, J. (1997). *Grammar of the Gothic language*. Oxford: Clarendon Press. 366 p. [in English].

Дата надходження до редакції – 30.08.2021

Дата затвердження редакцією – 27.09.2021

УДК 81.139.2:2

DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTP.2021.43.148-162>

Olga O. Zlotnyk-Shagina

ORCID ID: 0000-0003-4367-7532

PECULIARITIES OF THE DEVELOPMENT OF ORAL SPEECH FOR FOREIGN STUDENTS

Abstract. *The article considers oral speech as the main tool in the process of learning the Ukrainian language for foreign students. Therefore, oral speech should always be developed and improved. And for foreign students, the development of oral speech in the study of the Ukrainian language is the most important aspect. Without oral coherent speech it is impossible to fully master the Ukrainian language. There are many different methods of speech development for foreign students, for example, Ukrainian literature is closely related to the language and culture of the Ukrainian people, which is ideal for the development of oral speech of foreign students. to determine the role of oral speech in language learning and the formation of students' professional understanding of the essence of communicative activity, nature, components and forms of communication, features of verbal and nonverbal communication code, the influence of national and cultural factors on communication in both professional and everyday activities. As oral presentations become an increasingly important feature of higher education, it is important to find out what oral communication skills students need to function successfully in an academic context. Thus, this specific presentation aims to identify and describe students' assessment of their own skills in the oral academic Ukrainian language, in particular, to compare how good and important their skills are. Oral speech allows students to form a holistic view of the nature and functions of communication in society, the technical means of communication; to acquaint foreign students with the basic laws of communication, with the verbal and nonverbal code of communication, types of communication barriers; to expand the active and passive vocabulary in the field of professional speech of foreign students of philology; to form basic practical skills necessary for communication in the field of intercultural communication; to raise the general educational and cultural level of foreign students. The article presents options for the development of oral speech and presents examples of exercises that contribute to the rapid study of the Ukrainian language as a foreign language and the development of oral speech.* Keywords: oral speech, learning Ukrainian as a foreign language, listening, speaking, dialogue, monologue, written language, reading, writing.

Key words: усне мовлення, вивчення української мови як іноземної, аудіювання, говоріння, діалог, монолог, письмова мова, читання, письмо.

Information about the author: Zlotnyk-Shagina Olga Oleksandrivna – PhD, associate professor; Glier Kyiv Institute of Music; assistant of the department of Ukrainian and Russian languages as Foreign Languages; Educational and Scientific Institute of Philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

E-mail: ozlotnik@bigmir.net

Злотник-Шагіна О.О.

ORCID ID: 0000-0003-4367-7532

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УСНОГО МОВЛЕННЯ У ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Анотація. У статті розглянуто усне мовлення як один із основних засобів у процесі вивчення української мови для іноземних студентів, для яких розвиток усного мовлення є доміантним аспектом. Для студентів-іноземців розвиток усного мовлення при вивченні української мови є найважливішим аспектом. Без комунікативно-стилістичного аспекту неможливо повноцінно опанувати українську мову. Існує безліч різних методів та методик розвитку мовлення для іноземних студентів, наприклад, українська література тісно пов'язана з мовою та культурою українського народу, а українська мова виступає певним вербалізованим кодом української нації, що ідеально підходить для розвитку усного мовлення іноземних студентів. Міждисциплінарний підхід до вивчення мови у іноземних студентів допомагає сформувати професійне уявлення про сутність комунікативної діяльності, природу, компоненти і форми комунікації, пізнати особливості вербальних та невербальних маркерів спілкування, про вплив національно-культурних чинників на процес комунікації як у професійній, так і повсякденній діяльності. Оскільки усні доповіді та презентації стають основними формами перевірки знань у вищій школі, важливо з'ясувати, які навички усного спілкування студентів необхідні для успішного функціонування в науковому стилі. Таким чином, ця стаття спрямована на виявлення та опис оцінки студентами власних навичок усної наукової (академічної) української мови. Усне мовлення дозволяє сформувати у студентів цілісне уявлення про природу та функції комунікації у суспільстві, про технічні засоби комунікації, ознайомлює студентів-іноземців з основними законами та правилами спілкування, з вербальним та невербальним кодом комунікації, видами комунікативних бар'єрів, розширює активний і пасивний лексичний

запас у сфері фахового мовлення іноземних студентів-філологів; формує елементарні практичні навички, необхідні для спілкування у сфері міжкультурної комунікації; підвищує загальноосвітній та культурний рівень студентів-іноземців. У статті подані варіанти розвитку усного мовлення та представленні варіанти авторських вправ, які сприяють швидкому вивченню української мови як іноземної та розвитку усного мовлення.

Ключові слова: усне мовлення, вивчення української мови як іноземної, аудіювання, говоріння, діалог, монолог, письмова мова, читання, письмо.

Інформація про автора: Злотник-Шагіна Ольга Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент; Київський інститут музики імені Р.М.Глієра; асистент кафедри української та російської мов як іноземних; Навчально-науковий інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Електронна адреса: ozlotnik@bigmir.net

Злотник-Шагіна О.А.

ORCID ID: 0000-0003-4367-7532

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ УСТНОЙ РЕЧИ У ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ

Аннотація. В статті розглянуто усну мову як основне засіб в процесі навчання українській мові для іноземних студентів. Тому усну мову потрібно завжди розвивати і вдосконалювати. А для іноземних студентів розвиток усної мови при вивченні української мови є найважливішим аспектом. Без усної мови неможливо повністю оволодіти українською мовою. Існує багато різних методів розвитку мови для іноземних студентів, наприклад, українська література тісно пов'язана з мовою і культурою українського народу, ідеально підходить для розвитку усної мови іноземних студентів. Визначити роль усної мови в вивченні мови і формування у студентів професійної діяльності, представлення о суцільності комунікативної діяльності, природу, компоненти і форми комунікації, особливості вербального і невербального кода спілкування, вплив національно-культурних факторів на процес комунікації як в професійній, так і повсякденній діяльності. Оскільки усні доповіді стають все більш важливим ознакою вищої освіти, важливо з'ясувати, які навички усної мови студентів необхідні для успішного функціонування в академічному середовищі. Таким чином, стаття направлена на

.....

выявление и описание оценки студентами собственных навыков устного научного (академического) украинского языка. Устная речь позволяет сформировать у студентов целостное представление о природе и функции коммуникации в обществе, о технических средствах коммуникации; ознакомить студентов-иностранцев с основными законами общения с вербальным и невербальным кодом коммуникации, видами коммуникативных барьеров; расширить активный и пассивный словарный запас в сфере профессионального вещания иностранных студентов-филологов; сформировать элементарные практические навыки, необходимые для общения в сфере межкультурной коммуникации; повысить общеобразовательный и культурный уровень студентов-иностранцев. В статье представлены варианты развития устной речи и представлены примеры упражнений, которые способствуют быстрому изучению украинского языка как иностранного и развития устной речи.

Ключевые слова: устная речь, изучение украинского языка как иностранного, аудирование, говорение, диалог, монолог, письменный язык, чтение, письмо.

Информация об авторе: Злотник Ольга Александровна – кандидат филологических наук, доцент; Киевский институт музыки им. Р.М. Глиера; ассистент кафедры украинского и русского языка как иностранного; Учебно-научный институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

E-mail: ozlotmik@bigmir.net

The importance of organizing effective teaching of the Ukrainian language for foreign students in higher education is beyond doubt. This applies not only to universities and faculties, where there is training for future specialists in the field of language teaching, but also to non-linguistic universities, where the Ukrainian language is mainly a general discipline. As you know, "teacher learning is a worldwide issue and is obviously a key to any educational change and reform" [6].

Oral communication in a scientific (academic) context is becoming increasingly important through the transition to innovative teaching methods. Oral communication in Ukrainian is a double challenge for a foreign student at the university. Each student may have different needs, depending on the chosen discipline, language skills, cognitive level, cultural background and many other factors. The development of the competence of oral

communication in a foreign language can be crucial for the success of students in learning.

Presentations are becoming an increasingly important part of learning, used for both formative and final assessment in a variety of disciplines, and are part of the experience of student seminars or any other oral communication activity (eg coursework, bachelor's or master's degree, dissertation defense, etc.) in an academic context. Studies of the Ukrainian language for academic purposes have expanded, the language is studied in the context of scientific communication, but video presentations and speeches as dominant forms during higher education have been relatively insufficiently studied. Let us recall the isolated works of linguistic methodologists I. Komashchenko, O. Gutov, A. Dedushkin, and others.

The above points to the problems associated with the teaching / learning of Ukrainian as a foreign language in university education, and suggests the need to transition the teaching of Ukrainian to scientific (academic) goals, and hence innovation of the curriculum on the subject of Ukrainian language skills.

The purpose of the article is to determine the role of oral speech in language learning and formation of students' professional understanding of the essence of communicative activity, nature, components and forms of communication, features of verbal and nonverbal communication code, the influence of national and cultural factors on communication in professional and everyday life. activities. As oral presentations become an increasingly important feature of higher education, it is important to find out what oral communication skills students need to function successfully in an academic context. Thus, the article aims to identify and describe students' assessment of their own skills of the oral academic Ukrainian language, in particular, to compare how important their skills are, especially when it comes to oral forms of control in higher education – reports, (presentations), dialogues / monologues, answers to seminars and practical classes.

The research methodology is based on the concepts of modern educational theory of constructivism in the study of language. Research methods are descriptive analysis of documents and

.....

scientific literature, also used survey methods (questionnaires) for the selection of quantitative data, a list of statistics. The analysis of the obtained results reveals the needs of students of higher educational institutions for academic speech for scientific purposes at the university level.

Vocabulary is known to be one of the most essential skills for learning a language. This allows the future specialist to improve in different areas of each industry. But, as we know, many students are not competent enough to use the language, namely – they find it difficult to speak, they make frequent stylistic errors and have a certain psychological barrier when using the language they are learning [1].

Learning a language in the context of distance learning becomes difficult, especially the improvement of oral communication skills among foreign students, which causes significant difficulties for both the teacher and the students themselves. By introducing various teaching methods, it is possible to gradually eliminate these shortcomings and give the right direction to foreign students in learning the Ukrainian language.

The main means of communication and communication for people is *language*. Through language, a person has the opportunity to receive and transmit a large amount of information. Thanks to language as a means of communication, a person's individual consciousness is enriched by the experience of other people.

Speech activity – is "an active, purposeful process of transmission or reception of a message mediated by the language system and conditioned by the situation of communication" [7, p. 4].

Oral speech should always be developed and improved. And for foreign students, the development of oral speech in the study of the Ukrainian language is the most important aspect. Without oral coherent speech it is impossible to fully master the Ukrainian language. There are many different methods of speech development for foreign students, for example, Ukrainian literature is closely related to the language and culture of the Ukrainian people, which is ideal for the development of oral speech of foreign students. An

important component is the linguistic aspect, in particular the study of the cultural and historical past and present of the people whose language the student is studying.

Learning to communicate competently is an important competence in itself, as it gives students a set of necessary skills that will be used throughout life. Speaking is an important competence for communication in all social, professional and academic discourse, and it is necessary for all language learners. Students should have good oral skills in personal life, various social interactions, scientific dialogue, academic conversation and develop them in their future professional context, where they will attend meetings, make presentations, participate in discussions, present arguments, and work teams. .

Oral speech allows students to form a holistic view of the nature and functions of communication in society, the technical means of communication; to acquaint foreign students with the basic laws of communication, with the verbal and nonverbal code of communication, types of communication barriers; to expand the active and passive vocabulary in the field of professional speech of foreign students of philology; to form basic practical skills necessary for communication in the field of intercultural communication; to raise the general educational and cultural level of foreign students. One of the latest studies in world linguistics shows why students are afraid of the audience and public speaking in front of it [3]; "people without any formal background in communication or in research on stage fright were asked to offer explanations for why people may experience stage fright. A questionnaire based on their responses was administered to a second sample" [5, p. 137].

The development of oral speech gives an idea of the nature and functions of communication in society, the differences between human and animal communication, trends in modern communication, features of verbal and nonverbal communication codes, national and cultural specifics of speech behavior, and expands students' vocabulary, education and cultural level of foreign students, in particular listening and speaking.

You can start communicating with individual words that denote objects that are in the room, for example, and then combine them

with other words into small phrases or sentences. *Тут стіл. Там крісло. Це ручка.* It is important to introduce interrogative sentences to prepare students for dialogues: *Це стілець? Тут студент? Де вода? Хто це?* In the first lessons it is important to teach students to give the answer: yes or no. Example: *Ти студент? Зараз ти живеш у Києві? Ти вивчаєш українську мову?*

At the initial stage, it is also important to develop simple dialogic topics "*Acquaintance*", "*At the University*" and so on. In the future, it is necessary to restore the question on this line or vice versa. Playing dialogues is considered the most productive task.

Mastering a monologue is considered the most difficult stage at the initial stage, for example, "*In the store*", "*My friend*", "*My family*", "*My room*" and "*My hobby*". It is important at the initial stage of acquaintance with the Ukrainian language to use illustrations, photographs, presentations, interactive technologies. Thus, students learn to visualize new words, develop not only auditory but also visual memory [5; 7].

At the initial stage of learning the Ukrainian language, microtexts are offered, which contain the studied vocabulary and grammar. They are thematic. Then the texts become more complicated and increase in volume (two, three, then four paragraphs). First, elementary texts are offered, then adapted ones, then newspaper material, scientific texts and other unadapted literature are gradually introduced.

At the initial stage, students do a lot of exercises, usually in the classroom is oral work, and home is already given a written assignment. The highest unit of study is the text. Gradually, the ability to write related text is formed, which is initially easy and consists of three or four sentences, and then gradually increases and becomes more complicated.

The best way to develop oral speech is to listen to many conversations [1; 3]. Therefore, listening is an integral part of this process. This is one of the most important skills to master, because you can understand a little written words or those that are spoken slowly and clearly. But when native speakers begin to speak and mix words together very quickly, it may seem that the time spent learning

the language has been wasted. Fortunately, with the right strategies, it is possible to learn to understand a language very quickly.

When foreign students improve their listening skills, they also understand native speakers better. Mastering listening provides fundamental speech skills and also helps to learn how native speakers speak.

Of course, if the goal of language learning is to be able to speak, it is necessary to constantly practice in this process. Listening itself is what helps to improve speaking skills. The more a student listens, the more often it turns out that the right things "come to mind" when there is sufficient experience in listening to different audio texts.

If the goal is informal communication with people, then talk shows, serials and reality shows are ideal, because they will help to learn grammar and vocabulary to talk about everyday things (see modern works on media linguistics, which emphasize new genres media that come from Western cultures and become close to the mass Ukrainian recipient [8, pp. 150-151]). If the goal is to take an oral exam, it is probably better to listen to news programs and documentaries, because they help to learn to speak in a more formal register.

Movies and TV shows in the language being studied are difficult to understand even at a very high level (so don't worry if it causes difficulties). For example, subtitles can be a really handy tool if they are the language you are learning. You should avoid subtitles in your native language, because it is too tempting to read them without trying to understand a foreign language.

As for subtitles, most recipients agree that they can help with language learning, some worry that subtitles are not suitable for listening skills, because in the end most of the time the student spends reading. But our research shows that watching TV with subtitles still improves listening skills. Thus, if subtitles are preferred, they should be properly prepared from a stylistic point of view and reproduced in a functional-communicative aspect.

When learning a language, it is important to communicate with others. It is worth knowing where to start and not be afraid to talk. This is what oratory teaches, especially when it comes to communication to a large audience [1; 3; 6]. When you start

speaking a new language, everything becomes awkward. New sounds. New words. Wonderful grammar. The idea of speaking a new language is gratifying, but the fear and uncertainty recede and leave feelings of anxiety. The only way to overcome fear is to resist it. In the end, you have to go through it.

One of the most productive types of language activities is speaking. It can be divided into three levels, namely: primary (student gives answers without supporting materials, but the teacher helps him); middle (student can speak with visual aids); independent (the student does not use auxiliary materials, but uses knowledge of the subject of expression and complex subject-semantic constructions).

Speaking involves the emergence of the ability to express one's opinion meaningfully and grammatically correctly. During speaking, students develop skills: to request information from each other; exchange views; lead a conversation and analyze what is read and heard; describe, retell, reflect and discuss.

Oral speech can be studied in the form of dialogue and monologue. Dialogue is a direct exchange of statements between two or more people. When mastering dialogic language, some difficulties may arise, for example: insufficient time to prepare a remark; there may be a change in the topic of conversation; initiative continuation of communication.

There are also features that facilitate the perception and quality of communication: facial expressions, gestures and articulation of the interlocutor, which can be guided and which serves as a support in the dialogue; use of language formulas; a situation that unites interlocutors.

A monologue – is a long statement addressed to one or a group of listeners, sometimes to oneself. It is an organized kind of language, a product of individual construction. Monologic language is also characterized by relative continuity, consistency, logic, and relative semantic completeness. Tasks of the teacher at development of monologue speech: to form ability to express the finished thought, to develop the idea, to specify, supplement, explain, prove; to form the ability to reason logically, compare, generalize and express quite normatively (phonetically and grammatically) [4].

Another type of oral speech can be considered reading. It aims to extract the information contained in the written text. Just like listening, reading is both a goal and a means of learning. The purpose of working on the technique of reading – the transition from mature reading "about yourself", when all attention is focused on the content, rather than the language form.

There are the following types of reading:

- search (student searches for information in the text, or selects keywords);
- review (the student reviews the text and performs tasks, finding in it, for example, something interesting or basic;
- introductory (reading with general coverage of the content).
- detailed (reading with a full understanding of the information, which may be accompanied by extracts).

A productive type of written language is one's own writing. Writing is both a goal, a means, and a way of learning. As a means of writing is associated with the performance of various exercises and tasks in writing. The goal – the formation of writing techniques – the ability to correlate sound with graphic symbols. It is a complex psychological and psycholinguistic process that is associated with common language mechanisms.

The task of the teacher during the teaching of written speech: to form in students the necessary graphic automatisms and linguistic skills and abilities: to make their own statement based on the listened text, make a plan (simple and complex) and make a message on a given topic.

The first step in learning to write is to learn graphics. We simultaneously teach to read and write letters, syllables, words, phrases and sentences. When we practice pronunciation and teach sounds, we label that sound graphically. In the process of learning, students develop a writing technique – the ability to correlate sound with a graphic symbol.

When teaching foreign students to write, you can face a number of difficulties: the lack of capital letters in the native language, the

replacement of letters of the Ukrainian alphabet with equivalents of English as an international language, the conscious use of capital letters, etc. [4; 3].

Let's highlight the main tasks of speech development in accordance with our study:

- vocabulary enrichment;
- ability to read expressively;
- formation of articulation and intonation of utterances;
- mastering the rules of sentence construction;
- mastering the skills of coherent speech in oral and written forms according to the norms of literary pronunciation;
- depending on the goals and objectives of language development exercises can be divided into types:
 - exercises that help to properly form pronunciation;
 - training exercises aimed at preparing for spontaneous speech;
 - communicative-speech exercises, such as questions-answers, retelling, game and role exercises.

Consider examples of some exercises for the development of oral speech:

Exercise 1. Read the text "Pirogovo" (Pies) – an open-air museum and answer the questions.

- *Що означає слово "Пирогово"?*
- *Де знаходиться "Пирогово"?*
- *Скільки споруд розташовано на території "Пирогово"?*
- *Про що можна дізнатися в музеї просто неба?*
- *Як можна відпочити в "Пирогово" з сім'єю чи з друзями?*
- *Чи можна спробувати традиційну українську їжу на території музею?*
- *Що можна купити в "Пирогово"?*
- *Які заходи організуються в музеї просто неба?*

Exercise 2. Compose a dialogue that is possible during a walk in the museum "Pirogovo". Use the facts from the text "Pirogovo (Pies) – an open-air museum".

Exercise 3. Read the dialogue.

- Привіт!
- Вітаю тебе! Як справи?
- Чудово, дякую! Скоро вихідні дні. Чим ти будеш займатися?
- Я хочу відвідати "Пирогово". Ти знаєш це місце?
- Так, звичайно! Там дуже цікаво!
- Де знаходиться "Пирогово"?
- Пирогово знаходиться в Голосіївському районі. Отже, це не дуже далеко від нашого гуртожитку.
- Ти можеш трохи розказати про це місце?
- Так, звичайно! Це музей просто неба. На його території знаходиться багато архітектурних споруд. Там ти можеш дізнатися про життя і побут українців минулих століть.
- Дуже добре! Я хочу поїхати з друзями в "Пирогово" на цілий день. Чи є на території музею кафе і ресторани?
- Звичайно! Ви зможете спробувати смачну українську їжу в місцевих кафе чи просто влаштувати пікнік.
- А як це можна відпочити в "Пирогово" з друзями?
- У "Пирогово" проводяться майстер-класи, організовуються традиційні українські свята. Відвідувачі можуть покататися на конях чи об'їхати територію на велосипедах.
- Дякую за цікаву розповідь! Обов'язково поїдемо туди найближчим часом!
- Будь ласка! Бажаю гарної прогулянки!
- До зустрічі!
- Бувай!

Exercise 4. Describe what is shown in the Figure 1.

Figure 1. Pirogovo Museum

.....
Exercise 5. Read the text and tell about your favorite place in Kyiv.

Problem-based learning, used as the main type of learning, promotes the development of communicative skills and skills of logical thinking, because the basis of reasoning, evidence is inference in the form of a proposal, built in accordance with the laws of logic.

It should also be noted that the use of authentic materials is necessary at all stages of learning the Ukrainian language in all types of speech activities, as authentic materials engage students in the natural language environment, acquaint with the culture and everyday life of Ukraine, help increase motivation to learn Ukrainian as subject.

In the process of teaching foreign students the Ukrainian language, the main attention is paid to the implementation of communicative exercises on the material of problem situations, stimulating students to perform language actions according to a given program. Important methods of language development are such types of work as presentation, work, report, speech. Audiovisual teaching aids are of great help to the teacher in the work on speech development: on the basis of watched films and TV programs students prepare oral and written messages, take part in discussions. Extracurricular work is of great importance for language development.

Thus, knowledge of the processes of reproduction of oral speech, the nature of oral foreign discourse and the quality of students' language is the basis for learning spoken language in Ukrainian as a foreign language. It is important not only to know the nature and ways of functioning of discourse, but also to have its various tools and means in accordance with the situational context, and to correctly perceive socio-cultural and linguistic-strategic aspects of discursive interaction.

REFERENCES

1. Bippus, A., Daly J. (1999). What Do People Think Causes Stage Fright?: Naïve Attributions about the Reasons for Public Speaking Anxiety. *Communication Education*, 48 (1), 63–72. <https://doi.org/10.1080/03634529909379153> [in English].

2. Danylenko L.V. (2017). *Ways to fill the dictionary of the Ukrainian language of foreign students in the first year of study* [Shlyakhy napovnennya slovnyka ukrayins'koyi movy inozemnykh studentiv pershoho roku navchannya]. *Metodolohiya ta praktyka linhvistychnoyi pidhotovky inozemnykh studentiv: Materialy Vseukrayins'koyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi*, 11, 352-354 [in Ukrainian].

3. Grieve R., Woodley J., Hunt S.E. (2021). Student fears of oral presentations and public speaking in higher education: a qualitative survey. *Journal of Further and Higher Education*, 45(9), 1281-1293. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2021.1948509> [in English].

4. Husarchuk A.A. (2017). *Overcoming communication failures* [Preodolenye kommunykativnykh neudach]. *Metodolohiya ta praktyka linhvistychnoyi pidhotovky inozemnykh studentiv: Materialy Vseukrayins'koyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi*, 11, 364-365 [in Ukrainian].

5. Ivanyshyn H. (2014). *Teaching professionally oriented dialogic speech of foreign students of medical specialties of higher educational institutions: language and didactic model* [Navchannya profesiyno zorientovanoho dialohichnoho movlennya inozemnykh studentiv medychnykh spetsial'nostey vyshchykh navchal'nykh zakladiv: linhvodydaktychna model']. *Teoriya i praktyka vykladannya ukrayins'koyi movy yak inozemnoyi*, 10, 136-144 [in Ukrainian].

6. Kooy, M. & Van Veen, K. (2012). Teacher learning that matters: International Perspectives. *Routledge research in education*, 62, 113-115 [in English].

7. Shchukyn, A.N. (2003). *Methodology for teaching Russian as a foreign language* [Metodyka prepodavannya russkoho yazyka kak ynostrannoho]. Moskva: Vysshaya shkola [in Russian].

8. *Theory of mediallynguistic* [Teoriya mediallyngvistyky]: textbook (2021). / Larysa I. Shevchenko, Dmytro Y. Syzonov / Ed. by Larysa I. Shevchenko. Kyiv: Publishing centre "Kyiv university" [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції – 27.08.2021

Дата затвердження редакцією – 13.09.2021

UA

**ИНДЕКСАЦИЯ ЗБІРНИКА В МІЖНАРОДНИХ
НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ ДАНИХ**

Збірник входить до міжнародних наукометричних баз:

➤ INDEX COPERNICUS (Польща),
<i>https://indexcopernicus.com</i> ➤ ERIH PLUS (Норвегія),
<i>https://erihplus.nsd.no</i> ➤ RESEARCH BIB (Японія),
<i>https://www.researchbib.com</i> ➤ ROAD,
<i>https://road.issn.org/</i> ➤ DOAJ, <i>https://doaj.org</i> | <ul style="list-style-type: none"> ➤ LINGUISTIC BIBLIOGRAPHY
(Нідерланди),
<i>http://www.linguisticbibliography.com</i> ➤ GOOGLE SCHOLAR,
<i>https://scholar.google.com.ua</i> ➤ OUCI,
<i>https://ouci.dntb.gov.ua/</i> ➤ ULRICH'SWEB
<i>http://ulrichsweb.serialssolutions.com/</i> |
|---|--|

EN

**INDEXATION OF THE DIGEST IN
THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC DATABASES**

The digest is included to international scientific databases:

➤ INDEX COPERNICUS (Poland),
<i>https://indexcopernicus.com</i> ➤ ERIH PLUS (Norway),
<i>https://erihplus.nsd.no</i> ➤ RESEARCH BIB (Japan),
<i>https://www.researchbib.com</i> ➤ ROAD,
<i>https://road.issn.org/</i> ➤ DOAJ, <i>https://doaj.org</i> | <ul style="list-style-type: none"> ➤ LINGUISTIC BIBLIOGRAPHY
(Netherlands),
<i>http://www.linguisticbibliography.com</i> ➤ GOOGLE SCHOLAR,
<i>https://scholar.google.com.ua</i> ➤ OUCI,
<i>https://ouci.dntb.gov.ua/</i> ➤ ULRICH'SWEB
<i>http://ulrichsweb.serialssolutions.com/</i> |
|--|---|

RU

**ИНДЕКСАЦИЯ ИЗДАНИЯ В МЕЖДУНАРОДНЫХ
НАУКОМЕТРИЧЕСКИХ БАЗАХ ДАННЫХ**

Сборник входит в международные наукометрические базы:

➤ INDEX COPERNICUS (Польща),
<i>https://indexcopernicus.com</i> ➤ ERIH PLUS (Норвегія),
<i>https://erihplus.nsd.no</i> ➤ RESEARCH BIB (Японія),
<i>https://www.researchbib.com</i> ➤ ROAD, <i>https://road.issn.org/</i> ➤ DOAJ, <i>https://doaj.org</i> | <ul style="list-style-type: none"> ➤ LINGUISTIC BIBLIOGRAPHY
(Нідерланды),
<i>http://www.linguisticbibliography.com</i> ➤ GOOGLE SCHOLAR,
<i>https://scholar.google.com.ua</i> ➤ OUCI,
<i>https://ouci.dntb.gov.ua/</i> ➤ ULRICH'SWEB
<i>http://ulrichsweb.serialssolutions.com/</i> |
|---|--|

**Кафедра стилістики та мовної комунікації
Навчально-наукового інституту філології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка**

планує публікацію періодичного збірника наукових праць
"Актуальні проблеми української лінгвістики:
теорія і практика" (випуск № 44)

UA

Вимоги до публікації:

1. **Текст статті** повинен відповідати чинним вимогам Міністерства освіти і науки України та міжнародним науковим стандартам, згідно з якими обов'язковими є такі елементи:

– постановка проблеми в контексті сучасної філологічної науки та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями;

– аналіз найновіших публікацій із теми дослідження;

– визначення раніше не вивчених частин загальної проблеми або напрямків дослідження;

– формулювання мети статті (постановка завдання);

– виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;

– висновки дослідження й перспективи подальших наукових розвідок у визначеному напрямі.

2. **Комп'ютерний варіант статті** повинен відповідати таким вимогам:

– шрифт **Times New Roman**;

– якщо в наборі використовуються інші шрифти, якими набрано ілюстративний матеріал, то вони подаються окремим файлом;

– поля: вгорі – 2,5 см; внизу – 9,54 см; зліва – 2,5 см; справа – 6,84 см;

– відступи від колонтитула: вгорі – 2,75 см; внизу – 9 см;

– абзацний відступ – 1,25 см;

– міжрядковий інтервал – одинарний;

– для покликань на джерело цитування використовувати квадратні дужки, напр.: [5, с. 141], де 5 – номер джерела відповідно до списку використаної літератури в алфавітному порядку, а 141 –

номер сторінки; покликання на джерела ілюстративного матеріалу мають бути у круглих дужках (І. Франко);

– згадувати у статті дослідника рекомендовано у форматі: О. Потебня, Д. Чижевський, D. Pettit.

3. **Матеріали** подавати в такій послідовності (відповідно у трьох інформаційних блоках – українському, англійському й російському):

– класифікаційний індекс Універсальної десятикової класифікації (УДК);

– прізвище та ініціали автора подаються посередині (**розмір 11 кеглів, жирний курсив**);

– ID (ORCID) та ScopusID / ResearcherID подається посередині (**розмір 11 кеглів, курсив**);

– назва статті (українською, англійською та російською мовами в кожному з інформаційних блоків) набирається через рядок по центру великими літерами (**розмір 11 кеглів, жирний шрифт**);

– анотації **не менше 1800 знаків** українською, англійською та російською мовами (**розмір 10 кеглів, курсив**);

– ключові слова (не більше десяти слів) (**розмір 10 кеглів, курсив**);

– інформація про автора / авторів подається українською, англійською та російською мовами після анотації у відповідному інформаційному блоці (**розмір 10 кеглів, курсив**) в такій послідовності: прізвище, ім'я, по батькові (повністю), науковий ступінь, вчене звання, посада / навчання в аспірантурі, докторантурі; структурний підрозділ (факультет / інститут, кафедра); назва навчального закладу чи установи; електронна адреса;

– текст статті – через інтервал після назви (**розмір 11 кеглів, міжрядковий інтервал – одинарний**);

– списки літератури (**НЕ БІЛЬШЕ 20 ПОЗИЦІЙ**) подаються через рядок після основного тексту статті в алфавітному порядку в рубриці **ЛІТЕРАТУРА (розмір 10 кеглів, міжрядковий інтервал – одинарний)**. Література оформляється згідно з чинними бібліографічними вимогами. Необхідно розрізнити

наукову літературу та джерела. **СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ПЕРЕКЛАДАЄТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ І ТРАНСЛІТЕРУЄТЬСЯ ЛАТИНИЦЕЮ** та подається в рубриці **REFERENCES** (за стилем APA) після основного списку:

Shevchenko, L. (2014). *Medialexicography in the linguistic perspective* [Medijna leksykografija v lingvistychnij perspektyvi]. *Aktual'ni problemy ukrai'ns'koi' linygistyky: teorija i praktyka*, 28, 7–16 [in Ukrainian].

– список умовних скорочень назв джерел (за наявності) (розмір 10 кеглів, міжрядковий інтервал – одинарний) подається після списку літератури через один інтервал.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Покликання на статті збірника в інших виданнях **ОБОВ'ЯЗКОВО** потрібно робити із вказівкою індивідуального номера DOI.

Статті подаються до редакційної колегії збірника в електронному та роздрукованому варіантах на кафедру стилістики та мовної комунікації.

Публікації збірника проходять **обов'язкове внутрішнє та зовнішнє рецензування** з погляду актуальності, новизни, новаторської постановки проблем, чіткості формулювань дослідницьких завдань, логічності й обґрунтованості висновків.

Видання **дотримується всіх етичних норм і правил**, а також тих, що регламентовані чинним законодавством. Редакторська політика видання базується на принципах Комітету з етики наукових публікацій відносно рівності всіх статей і авторів для головного редактора, редколегії та рецензентів; конфіденційності у процесі внутрішнього та зовнішнього рецензування; оригінальності пропонованого матеріалу та плагіату.

Видання платне.
тел.: **0(44) 239-33-66;**
web: **[https://apultp.knu.ua;](https://apultp.knu.ua)**
e-mail: **apultp@univ.net.ua**

Department of Stylistics and Language
Communication of Educational and Scientific Institute of Philology
of Taras Shevchenko National University of Kyiv
plans to publish a periodic scientific edition
**"Current issues of Ukrainian linguistics:
theory and practice"** (№ 44)

EN

Call for papers

1. *Manuscripts* must meet the applicable requirements of Ministry of Education and Science of Ukraine as well as international standards:

- stating the problem in the context of modern philological science, its correlation with relevant practical tasks;
- analysis of recent literature on the research topic;
- determining previously unexplored aspects of the general problem or research trends;
- defining the aim of the research;
- general description of the work, justification of research findings;
- conclusions of the study, prospects and implications of the research.

2. *A computer version of the article* must meet the following requirements:

- font Times New Roman;
- if the author uses other fonts, it is necessary to propose them in a separate file;
- margin: head – 2.5 cm; tail – 9.54 cm; left – 2.5 cm; right – 6.84 cm;
- an indentation from the running title: head – 2.75 cm; tail – 9 cm;
- an indentation – 1.25 cm;
- line-to-line spacing – single;
- citation must be done in square brackets, e.g.: [5, p. 141], where 5 is a resource number in the references list in alphabetical order, and 141 is a page number;

– a reference to resources should be used in parentheses, e.g.:
(I. Franko).

3. **Materials** must be submitted in the following sequence:

– classification index of the Universal Decimal Classification (UDC);
– the author / authors' name and surname (**size 11 points, bold type**);

– the author / authors' ID (ORCID) and ScopusID / ResearcherID
(*size 11 points, italic type*);

– the title of the article is typed in the middle in capital letters
(**size 11 points, bold type**);

– abstracts (no less **than 1800 symbols**) in Ukrainian, English
and Russian (*size 10 points, italic type*);

– key words (no more than ten words) (*size 10 points, italic type*).

– information about the author / authors in Ukrainian, English and
Russian after each of the abstracts respectively (*size 10 points, italic type*)
in the following order: first name, middle name, scientific
degree, academic status, PhD/doctoral studies; organization (faculty /
institute/department); title of the institution; e-mail;

– text of the article – in the interval after the title (size 11 points);

– literature lists (**AT MOST 20 POSITIONS**) must be given
after the main text of the article in alphabetical order in the rubric
REFERENCES (size 10 points). References must be submitted in
accordance with the applicable requirements of bibliographic
standarts. It is necessary to distinguish scientific literature and
resources. **REFERENCES MUST ALSO BE TRANSLATED
AND TRANSLITERATED IN LATIN** and served in the
REFERENCES (APA):

Shevchenko, L. (2014). *Medialexicography in the linguistic perspective*
[Medijna leksykografija v lingvistychnij perspektyvi]. *Aktual'ni problemy
ukrai'ns'koi' linvgistyky: teorija i praktyka*, 28, 7–16 [in Ukrainian].

– a list of abbreviations of the resources (if any) (size 10 points) is
submitted after the references list.

**NB! References on articles of our digest in other editions must
be done with the indication of the DOI individual number.**

The papers must be submitted to the **editorial board** in electronic and printed versions to the department of stylistics and language communication.

The manuscripts must have **internal and external reviews** in terms of relevance, novelty, innovative research problems, formulation of tasks clarity, consistency and validity of conclusions.

The edition adheres to all **ethic norms** and rules as well as those that are regulated by current legislation. Editorial policy of the edition is based on the principles of Committee on Publication Ethics regarding the equality of all articles and authors to the editor-in-chief, editorial board and reviewers; confidentiality in the process of internal and external reviewing; originality of the submitted paper and plagiarism.

The edition is **paid**.

Tel: **0(44) 239-33-66;**

web: **<https://apultp.knu.ua>;**

e-mail: **apultp@univ.net.ua**

**Кафедра стилистики и языковой коммуникации
Учебно-научного института филологии
Киевского национального университета
имени Тараса Шевченко**

планирует публикацию периодического
сборника научных трудов

"Актуальные проблемы украинской лингвистики:
теория и практика" (выпуск № 44)

RU

Требования к публикациям:

1. *Текст статьи* должен отвечать действующим требованиям Министерства образования и науки Украины и международным стандартам, согласно которым обязательными являются следующие элементы:

- постановка проблемы в контексте современной филологической науки, а также ее связь с актуальными практическими задачами;
- анализ последних публикаций по теме исследования;
- определение ранее не изученных аспектов общей проблемы либо новых направлений исследования;
- формулирование цели статьи (постановка задачи);
- изложение основного материала исследования с обоснованием полученных научных результатов;
- выводы исследования и перспектива дальнейшего научного изучения проблемы.

2. *Компьютерный вариант статьи* должен отвечать следующим требованиям:

- шрифт **Times New Roman**;
- если в наборе используются другие шрифты, они подаются отдельным файлом;
- поля: верхнее – 2,5 см; нижнее – 9,54 см; левое – 2,5 см; правое – 6,84 см;
- отступление от колонтитула: сверху – 2,75 см; внизу – 9 см;
- абзацное отступление – 1,25 см;
- междустрочный интервал – одинарный;

– для ссылок на источник цитирования следует использовать квадратные скобки, напр.: [5, с. 141], где 5 – номер источника в списке использованной литературы в алфавитном порядке, а 141 – номер страницы; ссылки на источник иллюстративного материала следует использовать в круглых скобках, напр.: (И. Франко).

– ссылаться в статье на ученого рекомендуется в формате: А. Потебня, Д. Чижевский, D. Pettin.

3. **Материалы** подавать в такой последовательности (соответственно в трех информационных блоках – украинском, английском и русском):

– классификационный индекс Универсальной десятичной классификации (УДК);

– ID (ORCID) и ScopusID / ResearcherID по центру (*размер 11 кеглей, курсив*);

– фамилия и инициалы автора подаются по центру (*размер 11 кеглей, жирный курсив*);

– название статьи (на украинском, английском и русском языках в каждом из информационных блоков) набирается через строку по центру (**размер 11 кеглей, жирный шрифт**);

– аннотации **не менее 1800 знаков** на украинском, английском и русском языках;

– ключевые слова (не более десяти слов) (*размер 10 кеглей, курсив*). Аннотации, представленные на иностранном языке, не должны быть дословным переводом основной аннотации и должны составлять не менее 1600 знаков (с пробелами);

– информация об авторе / авторах подается на украинском, английском и русском языках после аннотации в соответствующем информационном блоке (*размер 10 кеглей, курсив*) в такой последовательности: фамилия, имя, отчество (полностью), научная степень, ученое звание, должность / обучение в аспирантуре, докторантуре; структурное подразделение (факультет / институт, кафедра); название учебного заведения или учреждения; электронный адрес;

– текст статьи – через интервал после названия (*размер 11 кеглей, межстрочный интервал – одинарный*);

– списки литературы (**НЕ БОЛЬШЕ 20 ПОЗИЦИЙ**) подаються через строку после основного текста статьи в алфавитном порядке в рубрике **ЛИТЕРАТУРА (размер 10 кеглей)**. Литература оформляется в соответствии с действующими библиографическими требованиями. Необходимо различать научную литературу и источники. **СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ ПЕРЕВОДИТСЯ НА АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК И ТРАНСЛИТЕРИРУЕТСЯ ЛАТИНИЦЕЙ** и подается в рубрике **REFERENCES (стиль APA)** после основного списка:

Shevchenko, L. (2014). *Medialexicography in the linguistic perspective* [Medijna leksykografija v lingvistичnij perspektivi]. *Aktual'ni problemy ukrai'ns'koi' lingvistyky: teorija i praktyka*, 28, 7–16 [in Ukrainian].

– список условных сокращений названий источников (при наличии) (*размер 10 кеглей*) подается после списка литературы.

ОБРАТИТЕ ВНИМАНИЕ! Ссылки на статьи сборника в других изданиях **ОБЯЗАТЕЛЬНО** нужно делать с указанием индивидуального номера DOI.

Статьи подаются в редакционную коллегию. Публикации сборника проходят **обязательное внутреннее и внешнее рецензирование** с точки зрения актуальности, новизны, новаторской постановки проблем, четкости формулировок исследовательских задач, логичности и обоснованности выводов.

Издание **придерживается всех этических норм и правил**, а также тех, которые регламентированы действующим законодательством. Редакторская политика издания базируется на принципах Комитета по этике научных публикаций относительно равенства всех статей и авторов для главного редактора, редколлегии и рецензентов; конфиденциальности в процессе внутреннего и внешнего рецензирования; оригинальности предлагаемого материала и плагиата.

Издание платное.
тел.: **0(44) 239-33-66**;
web: **<https://apultp.knu.ua>**;
e-mail: **apultp@univ.net.ua**

ЗМІСТ

СУЧАСНА ЛІНГВІСТИКА В ІДЕЯХ І ДОСЛІДНИЦЬКИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ**Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю.**Юрислінгвістика в Київському університеті:
прогнозована концептуальна модель8**Ковальчук І. В., Попівняк О. О.**

Стандарти текстуральності товарних етикеток і упаковок22

Плясун О. М.Мовні інновації у формуванні
медіаіміджу України42**СТИЛІСТИЧНА АСПЕКТОЛОГІЯ МОВОЗНАВСТВА****Дядищева-Росовецька Ю. Б.**Стилістична симетрія в Мефодіївському перекладі
Пісні над Піснями59**Нікіфорова Є. Ю., Гаврилюк О. О., Галицька Є. А.**Парфумерно-косметичний номінативний реєстр
як відображення соціальної стратифікації76**АВТОРСЬКИЙ ПОГЛЯД
НА АКТУАЛЬНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ПИТАННЯ****Чернуха І. А., Рожкова М. Г.**Про деякі особливі аспекти навчання універсального
перекладу у вищих навчальних закладах97

Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика	
Боцман А. В., Дмитрук О. В., Бондаренко В. В. Моделювання аналітичного розвитку форм готського майбутнього часу	125
Злотник О. О. Особливості розвитку усного мовлення у іноземних студентів	148
Індексація збірника в міжнародних наукометричних базах.....	163
Вимоги до публікації у виданні	164

.....

CONTENTS

MODERN LINGUISTICS IN IDEAS AND RESEARCH INTERPRETATIONS

- Larysa I. Shevchenko, Dmytro Y. Syzonov**
 Legal linguistics at Kyiv University:
 predicted conceptual model.....8
- Iryna V. Kovalchuk, Olena O. Popivniak**
 Textuality standards of goods labels
 and packaging.....22
- Olga M. Pliason**
 Language innovations in the formation
 of media image of Ukraine.....42

STYLISTIC ASPECTOLOGY IN LINGUISTICS

- Juliya B. Dyadyshcheva-Rosovetska**
 Stylistic symmetry of the Methodius's translation
 of the Song of Songs.....59
- Yevheniia Yu. Nikiforova, Olha O. Havryliuk,
 Elizaveta A. Galitska**
 Perfume and cosmetic naming register
 as the reflection of social stratification76

AUTHOR'S VIEW ON CURRENT LINGUISTIC PROBLEMS

- Irina A. Chernukha, Mariia G. Rozhkova**
 On some specific aspects of teaching versatile translation
 at higher educational establishments97

Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика
.....

Andriy V. Botsman, Olga V. Dmytruk, Valeria V. Bondarenko
Modelling of the analytical development
of the Gothic future tense form..... 125

Olga O. Zlotnyk-Shagina
Peculiarities of the development
of oral speech for foreign students..... 148

Indexing in international scientific databases..... 163

Publication requirements 167

СОДЕРЖАНИЕ

**СОВРЕМЕННАЯ ЛИНГВИСТИКА В ИДЕЯХ И
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ ИНТЕРПРЕТАЦИЯХ**

Шевченко Л. И., Сизонов Д. Ю.
Юрислингвистика в Киевском университете:
прогнозируемая концептуальная модель.....8

Ковальчук И. В., Попивняк Е. А.
Стандарты текстуальности товарных этикеток и упаковок22

Плясун О. Н.
Языковые инновации
в формировании медиаимиджа Украины.....42

**СТИЛИСТИЧЕСКАЯ
АСПЕКТОЛОГИЯ ЯЗЫКОЗНАНИЯ**

Дядищева-Росовецкая Ю. Б.
Стилистическая симметрия в Мефодиевском переводе
Песни Песен.....59

Никифорова Е. Ю., Гаврилюк О. А., Галицька Е. А.
Парфюмерно-косметический номинативный
регистр как отражение
социальной стратификации76

**АВТОРСЬКИЙ ВЗГЛЯД
НА АКТУАЛЬНЫЕ ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ**

Чернуха И. А., Рожкова М. Г.
О некоторых особых аспектах преподавания различных
видов перевода в высших учебных заведениях97

Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика	
Боцман А. В., Дмитрук О. В., Бондаренко В. В. Моделирование аналитического развития форм готского будущего времени.....	125
Злотник О. А. Особенности развития устной речи у иностранных студентов	148
Индексация сборника в международных научнометрических базах	163
Требования к публикации в издании.....	170

Наукове видання
(категорія Б)

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Випуск XLIII

Над випуском працювали:

Л. І. Шевченко (голов. редактор),
Д. Ю. Сизонов (відп. секретар)

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Усі статті перевірено на плагіат.

Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали.

Електронна версія публікацій представлена на сайті <http://apultp.knu.ua>